

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
letno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2058 — nočna 2996, 2994 in 2054

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Mačkovstvo med Slovenci

Med vsemi političnimi pojavi, kar smo jih Slovenci kdaj imeli, je eden najbolj nenaravnih mačkovstvo. Pod tem imenom na splošno razumemo tisto politično smer med Slovenci, ki sama ne premore voditelja, ampak si ga izposodila pri Hrvatih v osebi njihovega voditelja dr. Mačka. Ako bi slovenski narod ne imel nobenega političnega programa, bi bilo to znamenje, da pač nismo sam svoj narod in bi smel priti po nas kdorkoli, da bi nas vodil, potem bi pa bili pač kak drug narod, ker ljudstva brez narodnosti v Evropi ni več. Iz odpora, na katerega so se pred nekaj leti naleteli razni tuji močje, ki so se nam hoteli vsiliti za voditelje in nas voditi po svojem programu, bodisi da je bil to program njihovega naroda, bodisi da je bila samo njihova osebna iznajdba, pa moremo sklepati, da naš narod samo tistega sprejme za svojega voditelja, ki njegov program skuša izpeljati in ki je z njim zrastel v eno družino. Zato je slovensko mačkovstvo zagrešilo narodno odpadništvo, ko je slo po vodi telja k drugemu narodu. Dva naroda, ki imata enega voditelja, sta pač en narod, jezikovne razlike bi bile samo razlike med pokrajinami tega »ujedinjenega« naroda, med Hrvati in Slovenci tako kakor med Dolenjci in Korošci. Ako bi bilo tako »ujedinjenje« s katerimkoli jugoslovanskim narodom Slovincem v naravi, bi sprejeli že voditelje, ki nam jih je ponujala že Vidovdanska ustava ali katerekoli izmed njihovih naslednikov, in bi ne bilo treba vseh teh bojev za naše pravice, ki jih še ni konec in ki niso samo boji za nekaj vodovodov, cementnih kapnic in brvi, ampak nekaj več, tisto, kar se imenuje zgodovina. To neskladnost naše narodne samostojnosti s skupnostjo političnega vodstva Hrvatov najbolj čutijo Hrvati sami, ki so si prav v zadnjih letih silno izostrili narodno zavest. Ti slovenske mačkovec, ki se hodijo klanjati v Zagreb in dr. Mačka proglasit za svojega, oziroma celo našega voditelja, gledajo v Zagrebu tako, kakor so gledali tiste svoje sonarodnjake, ki so hodili v Belgrad slavit bivšega generala Živkovića kot svojega voditelja ali kakor so gledali tiste Slovence, ki so se vozili mimo Zagreba in so si v Belgradu poiskali nekoga, ki so se mu priklonili kot avo-jemu voditelju. Na kateri postaji se kdo ustavi, v tem oziru ni važno, važno je le, ali ostane na domači zemlji ali pa v svojem neznačajnem beganju zaide na tujo. Zato vodstvo Hrvatov slovenske mačkovec smatra za to, kar so, za narodne odpadnike, ki so danes slučajno padli samo do Zagreba, zato tudi prav dobro ve, da to niso tisti ljudje, po katerih se bosta zbližala hrvatski in slovenski narod (ako sta si danes kot dva samostojna naroda sploh kaj manj blizu kot pa sta si bila kdajkoli prej).

Zagovorniki slovenskega mačkovstva sicer pravijo, da je njihova politična smer nadaljevanje tistih političnih zvez, ki jih je imel St. Radič z bivšo samostojno kmečko stranko in obenem z nekim otročjim ponosom poudarjajo, da je slovenskega kmeta prebudil šele St. Radič, ki da mu je na političnih shodih oznanjal svojo ideologijo, kar površni Hrvatje kaj radi slišijo, meneč, da je od takrat vodstvo slovenskega naroda prepuščeno Hrvatom. Taki slovenske zgodovine ne poznajo ali jo ne priznajo ali pa jo zamolče, pa tudi tega ne vedo, da St. Radič v dobi takratnih strankarskih bojev ni imel namena Slovincem razlagati svojo ideologijo, ampak jih je s svojo živo besedo hotel samo pregovoriti, da bi izmed mnogih poslanskih kandidatov volili njegovega, da bi imel v belgrajski skupščini močnejšo besedo in da bi lažje izvojeval pravico svojemu narodu. Pri nekaterih volitvah je tudi dobil nekaj poslancev na svoje ime, pa nobeden od teh se ni potrudil, da bi kako njegovo delo prevedel na slovenščino, ker je bilo pač vse skupaj samo politična kombinacija, ki jo je dnevna politika prinesla in tudi odnesla, ne pa ideologija. Ko so Hrvatje izdali zbrana Radičeva dela, se nobeden od naših mačkovcev, ki tako radi poudarjajo, da so pristaši njegove kmečke ideologije, katere zastopnik je danes dr. Maček, ni spomnil, da bi Slovence opozoril na to ali da bi jih med Slovenci razširil, čeprav je bilo med Hrvati rečeno, da jih mora imeti vsak zaveden kmet, to pa zato, ker niso pristaši iste ideologije, ampak samo srboriti otroci, ki ne marajo biti doma. Oba Radiča kot Slovane imata za Slovence pomen samo v toliko, kolikor sta lepega in porabnega napisala, o davkih in državnih finančah, o družini, o Slovanih, kolonijah in kolonizaciji, o lepoti narodne pesmi, običajev in kulture, in prav kot taka sta med slovenskimi množicami neznana. Tudi sedanji mačkovič njunih del ne berejo, bolj berejo Marxa in Iljo Ehrenburga, množice pa poznajo Štefana samo iz dni politične kombinacije in mačkovci, ki se proglašajo za dediče te kombinacije, ga po sili spravljajo v zvezo z nepriljubljenim imenom Janeza Pucelja, dr. Marušića in mnogih manjših veljakov, ki so si ob prvem drugačnem vetru poiskali drugo kombinacijo, ki jih je pripeljala celo v senatorski pristan.

Toda v sedanjem slovenskem mačkovstvu nimajo več glavne besede tisti, ki so bili vidni v letih, ko so se Slovenci seznanili s St. Radičem. Popolnoma novi ljudje so se oglasili kot nosilci »pokreta«, ki ga vodi dr. Maček. In če jih vprašaj, zakaj so se oglasili tako pozno, se bodo upravičevali, da so prej čakali, v Zagrebu pravijo, da so bili »v stavu očekivanja«. In Hrvatje, ki poznajo Radičovo ideologijo, se prezirljivo nasmehnejo, ker vedo, da Radičeva ideologija ni bila nikdar »v stavu očekivanja«. Prav v času, ko so tisti, ki se danes proglašajo za pristaše te ideologije in njene zastopnike za Slovence, čakali, je bila silno delavna in zato tudi preganjana. Sicer pa tudi ni bilo kaj čakati, koita so bila zasedena in nihče ni mogel priti blizu, razen izvoljenih, v arrest pa je vsak lahko prišel že za skromno misel, ki je v nestrpnosti smuknila na konec jezika. Čakali so samo odpadniki, ki se niso mogli uvrstiti med preganjance in ki jih je bilo strah iti med preganjance. Pristaši Radičeve ideologije niso nič čakali, v Sloveniji pa te ideologije ni bilo, zato so pa bili taki »pričakovanci«.

Odhrilja poštrednega romunskega lista

Zveza Berlin-Pešta?

Horthy predložil Hitlerju načrt vojaške zveze

Nemčija se priključi državam rimskega bloka

Bukarešta, 3. okt. b. «Le Moment», ki je poluradno glasilo romunskega zunanjega ministrstva, objavlja uvodnik pod naslovom »Politična delavnost v srednji Evropi, ki zasluži zaradi značaja tega lista polno pozornost. List razvija svoje misli nekako na naslednji način:

Kaj je prišel delat nemški zunanji minister Neurath v Budimpešto v trenutku, ko se je zaključila konferenca Male zveze v Bratislavi? Po kaj pride v kratkem v Budimpešto general Göring, katerega obisk je na Madjarskem že najavljen? Zakaj se je na svojem potovanju v Grčijo nemški propagandni minister dr. Göbbels kar obakrat ustavil v Budimpešti in obakrat imel dolge razgovore z madjarskimi politiki?

Romunski list trdi, da ima verodostojne informacije, da so vsi ti zaporedni posveti nemških in madjarskih državnikov imeli namen nadaljevanja razgovorov o predlogih, ki jih je nedavno madjarski regent Horthy predložil Hitlerju, ko ga je obiskal v Berchtesgadenu. V Berchtesgadenu pa je Horthy Hitlerju predložil sklenitev vojaške zveze med Nemčijo in Madjarsko. Hitler da mu je odgovoril, da je vprašanje še nikakor ni dozorelo in da je treba počakati. Morda je upal, da se bo nemški diplomaciji posrečilo razbiti skupnost držav Male zveze, toda konferenca v Bratislavi da je pokazala, da so take nade brezpredmetne in da je zaradi tega nemška diplomacija sklenila, da nadaljuje z Madjari razgovore o Horthyjevem predlogu vojaške zveze.

Baron Neurath je torej imel to prvo nalogo, da se je z Madjari razgovarjal o obsegu takšne vojaške zveze in o politični oportuniteti njenega podpisa. Göring bi imel dolžnost, da se razgovarja o tehničnih podrobnostih takšne vojaške pogodbe.

Neurath pa je imel še eno nalogo, da se pogovori z Madjari o možnosti, da Nemčija s posameznimi pogodbami vstopi v rimski blok na ta način, da v vsako od treh rimskih zaveznic, to je z Italijo, Avstrijo in Madjarsko, sklene posebej neko pogodbo o sodelovanju, ki bi Nemčijo enostavno vključilo v politično in gospodarsko skupnost rimskega bloka, skupnost, ki bi pa v prvi vrsti imela vojaški značaj.

Romunski list pravi, da je Avstrija po nalogu Nemčije in rimskega bloka zahtevala v Zenevi, da so ukine nadzorstvo, ki ga je še vedno imela Zveza narodov nad njenim državnim gospodarstvom, to je nad proračunom. Avstrijske finanče da nikakor niso tako sijajne, kot jih je naslikal v Zenevi avstrijski finančni minister dr. Draxler, toda Avstrija je morala pretiravati, da je dosegla od Zveze narodov, da jo je popolnoma osvobodila vsakega finančnega nadzorstva, ker avstrijska vlada potrebuje svobodne roke, da se svobodno oborožuje v smislu predpisov rimskega pakta in vojaških pogodb, ki naj bi se sklenile med rimskim blokom in Nemčijo.

List končuje svoj članek s pripombo, da se odigrava v sedanjem trenutku v srednji Evropi zelo važni dogodki, katerim je treba posvetiti vso pozornost. Nemčija, da se zopet pripravlja, da poskuša s svojim prodiranjem v srednjo Evropo, od koder bi prodirla pozneje dalje na Balkan in v Azijo, to pa zato, ker njena zaveznica Poljska ne kaže nobene volje za to, da bi se udeležila brez potrebe in ne da bi bila izzvana, kakšne križarske vojne proti sovjetski Rusiji. Pot na severu je torej zaenkrat za Nemčijo zabarikadirana, zato si išče izhodov zopet skozi Podonavje.

(Odgovornost za vsebino tega članka prepuščamo romunkemu poluradnemu listu, ki je moral imeti posebne razloge za to, da ga je ravno v tem trenutku objavil z vednostjo zunanjega ministrstva. — Op. ur.)

Dunajska vremenska napoved: Spremenljiva in naraščajoča oblačnost, ponekod padavine, nekoliko topleje, toda še zmeraj mrzlo, severozapadni vetrovi.

Ta velika notranja brezdnost izvirajo samo od tod, ker je mačkovstvo v Sloveniji nekaj tujega, umetno presajenega, ki pri nas ne more pognati globljih korenin, ker ni seme za našo zemljo, kako naj uspeva slovenska stvar v hrvaških rokah? Zato se tudi v tej politični smeri zbirajo vsi, ki nimajo temelja, razočarani jns-arji, užaljeni socialisti, častihlepi klerikanci, prefrignjeni komunisti, ki se med seboj tolažijo, da so dobri Slovenci in pristaši »pokreta pod vodstvom dr. Mačka«, kakor da bi bil dr. Maček najbolj dolžan skrbeti za Slovence. Bridko se varajo vsi tisti, ki mislijo, da bo za Slovence dobro preskrbljeno pod hrvaško streho. Slovensko mačkovstvo nima ideologije, zato sprejema vsakega, ki ima volilno pravico ali je vsaj sposoben za agitatorja pri občinskih volitvah. Mačkovstvo je hrvatsko narodno gibanje, v katerega se nam ni treba vtikati in ki ga je za Hrvate pač treba priznati.

Ako pa opazujemo dogodke, ki spremljajo slovensko mačkovstvo, se nam vsiljuje še eno vprašanje: Kaj bi ostalo od vsega tega, ako bi v Sloveniji ne bilo komunizma? Nekaj priletnih politikov, ki so že bili poslanci in jim je ta služba všeč, in nekaj politikantov, ki bi bili pred svojo smrtjo vsaj enkrat radi »gospodje poslanci« — in nič več. Komunizem je tista voda, ki žene kolesa slovenskega mačkovstva, kolesa pač nič ne vedo, ali jih žene studenčnica ali mlakuza, vrte se, ker vise v zraku. Pa zapri vodo in vsa kolesa bodo obstala in vzdihovala po tistih časih, ko so bila še aktualna, kakor bi tožili sedanji voditelji slovenskega mačkovstva po tistih časih, ko se je še komunistična mladina sukala okrog njih in jih prosila za uvodne članke v svoje časopise.

Izredna prijaznost Italije do Jugoslavije

Rim, 3. okt. b. Italijansko časopisje priobčuje na vidnih mestih pod velikimi naslovi izjavo jugoslovanskega ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinovića glede trgovinskega sporazuma z Italijo.

Včerašnji «Giornale d'Italia» prinaša daljši komentar, v katerem pravi med drugim:

»Jasna in prijateljska izjava, ki jo je dal predsednik jugoslovanske vlade o srečno sklenjeni trgovinski konvenciji v Rimu, o novi trgovinski izmenjavi med Italijo in Jugoslavijo, se opira na ugotovitev konkretnih dejstev in na podlago dobrih in razumnih načel. Poudariti moramo važnost vseh izjav in pristavit, da so naleteli na pristrčen sprejem pri vsem italijanskem ljudstvu. V Belgradu so mislili realistično in so zato hoteli rešiti trgovino z Italijo, ki je glavno tržišče za jugoslovanski izvoz. Prav tako pa so računali tudi z možnostjo, da se pospeši delo političnega razčiščevanja med obema državama, ki se je nedavno tega tako srečno začelo. Na drugi strani se je Jugoslavija v nasprotju s mnogimi drugimi sankcionističnimi državami omejila v glavnem na svoje sankejske obveznosti, ne da bi pri tem pristavila kakšne kritike ali klevete proti Italiji. Zaradi tega prištevamo Italijo Jugoslavijo med tiste narode, s katerimi je treba revidirati stike, in smatra za dobrodošlo izjavo dr. Stojadinovića, ki prihaja iz gospodarskih faktorjev, čeprav so tudi ti zelo važni za revizijo širših političnih problemov. V interesu Jugoslavije je, da ohrani in da razširi trg za svoj izvoz v Italijo, ki je zavzemala prvo mesto mnogo let. Prav tako je v interesu Italije, da tudi s svoje strani razširi trgovino z Jugoslavijo in da poveča svoj izvoz v njo. To vzajemno željo obeh dežel podpira priročni dopolnilni značaj njunih gospodarstev, kakor tudi sosedstvena obeh držav. Zato so podani tudi vsi pogoji za razvoj dobrih trgovinskih odnosov med obema državama. Obenem pa je tudi poudariti, da so dani vsi predpogoji za postopno razčiščenje vseh političnih problemov, ki so tem bolj potrebni močnim in zdravim državam, ki odklanjajo korupcijo in rušitev evropskega mira in ki uvidevajo vse možnosti koristnega sodelovanja.«

Podobno piše tudi «Messaggero», ki podrtava programatske izjave predsednika vlade dr. Stojadinovića. List pravi med drugim:

»Predsednik vlade dr. Stojadinovič je poudaril, da so se vodila pogajanja v ozračju popolnega razumevanja in na prijateljski način. Tako je Jugoslavija dosegla vrednost izvoza, ki daleč presega pričakovanje. Razumljivo je, da se je predsednik jugoslovanske vlade podvizal izjaviti, da so pravkar sklenjene pogodbe omogočile še večje upanje za nadaljnji razvoj gospodarskih odnosov

Francoski list napoveduje:

Možnost sporazuma vlade dr. Stojadinovića z dr. Mačkom

Pariz, 3. oktobra. AA. Pod naslovom »Pomirjenje in konstruktivna akcija predsednika vlade dr. Stojadinovića« prinaša današnji »Ordre« tale članek, v katerem piše med drugim:

Kot pravi državnik dr. Stojadinovič dobro vidi, da manjka njegovemu političnemu poslopu važen kamen. Spomnimo se, da je bila za poslednjih skupščinskih volitev Mačkova stranka sestavila blok s srbsko poljedelsko stranko in z demokrat-

„Borba španskega ljudstva za svobodo“

tako imenuje protikatoliški tisk — svetoven in tudi slovenski — sedanjo državljansko vojno v Spaniji in so mu pri tem »ljudstvo« samo komunisti, divjanje njihovih tolp pa »borba za svobodo«. Proti komu je v prvi vrsti naperjena ta borba, kaže — med mnogimi drugimi — tudi ta elika:

V vasi Bajlen na andaluzijski fronti so komunisti odnesli iz cerkve majhen kipec »Deteta Jezusa«, ga ovili v rdečo tkanino in predpasali z vrstico, vzeli so mu krono z glave in mesto nje privedli rdečo čepico miličnikov, v eno roko so mu privedli revolver, v drugo pa rdečo zastavico in potem to bogokletstvo postavili na cestno križišče kot znak zaprte ceste za automobile. — Kateri narod se taki »svobodi« ne bi uprl?

med obema državama. Tako mislijo vsi tisti, ki si še dolgo želijo pristrenje in trajnega sodelovanja v podonavski Evropi, za katero je Italija nedavno sestavila program, ki izravnavo razne potrebe prizadetih dežel in se opira na načelo dopolnjevanja se gospodarstev. Če je resnica, da ustvarjajo dobri posli dobre prijatelje, potem bi morali taki sporazumi dejansko koristiti tudi tistim drugim odnosom, ki jih je omenjal predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinovič, in to tem bolj, ker zadošča, da se Jugoslavija ravna po svojih lastnih interesih.«

ske stranko in da so sklenili, da ne pojdejo v narodno skupščino in da bodo bojkotirali parlament. Toda, ker vzlic tej koaliciji Mačku ni uspelo, da bi s svojima dvema srbskima zaveznicoma dosegel sporazum, se je njegovo razmerje do vodstva teh dveh strank ohladilo in v nekaterih političnih krogih so začeli govoriti o možnosti neposrednega sporazuma med Stojadinovičevim in Mačkovim stranko. Če verjamejo glasovom, ki krojijo v Belgradu, ki so našli odmev tudi v jugoslovanskem tisku, ne bi bilo nič čudnega, če bi se v bližnji bodočnosti sklenil sporazum med vlado in glavno stranko združene opozicije, to je hrvatsko kmetstvo stranko, katere vodja je dr. Maček. Če prinese nadalje razvoj dogodkov v notranji jugoslovanski politiki potrdilo teh napovedi, bodo posledice odločilne pomena, ker bo ta dogodek imel velikanski učinek v vsej državi in dal povod za nenavadno važne politične spremembe. Dr. Stojadinovič bi tako dosegel najvažnejše in najlepše politično delo, odkar obstoji Jugoslavija. Razen tega bi ta sprava med največjo hrvatsko stranko in vladno stranko, ki družijo okoli sebe večino Srbov in Slovincem, pomenilo zares odločilen korak k ustvaritvi edinstva obutja in duhov vseh delov jugoslovanskega naroda.

1. november - olimpijski dan

Belgrad, 3. oktobra. AA. Z odlokom ministra za telesno vzgojo, je dovoljeno, olimpijskemu odboru v Belgradu, da lahko priredi 1. nov. t. l. v vsej državi olimpijski dan. Ta dan bodo s sodelovanjem krajevnih športnih organizacij zbirali prostovoljne prispevke in prodajali posebne športne znamke s slikami naših znanih športnikov. — Glede na to, je jugoslovanska nogometna zveza izdala okrožnico, v kateri odreja svojim podrejenim podzvezam in klubom, da se iskreno zavzamejo in da stavijo vse svoje sile za to, da bo ta športni dan čim bolj uspel. Denar od zbranih prispevkov se bo porabil za pravočasne priprave naših športnikov, udeležencev olimpijskih tekem.

Zemunska vremenska napoved: Razvedritev v severozapadnih krajih.

Čistoto

Svežost

Lepoto

Vaši polti

ELIDA
TOALETNA MILA

Žrtve Blumovega Iranika:

Padec češkoslovaške krone

Praga, 3. oktobra. b. Napovedani sklep o devalvaciji češke krone danes dopoldne še ni bil sprejet, čeprav so to v gospodarskih krogih zanesljivo pričakovali. Vlada ne izdaja nobenih podrobnosti glede tega vprašanja, ker se boji, da ne bi prišlo do brezvestnih božnih spekulacij.

Praga, 3. oktobra. c. Češkoslovaška krona bo devalvirana. Tak je bil sklep današnjih posvetov, ki jih je imel ministrski predsednik dr. Hodža z gospodarskimi ministri in vodilnimi osebnostmi češkoslovaškega gospodarstva. Po teh sestankih je ministrski predsednik sporočil časnikarjem, da se bodo v ponedeljek sestali člani gospodarskega odbora ministrov zopet na posvet skupno z vodilnimi uradniki finančnega ministrstva in guvernerji Narodne banke. Na tej konferenci bo v ponedeljek določeno, v koliko bo znižana vrednost češkoslovaške krone.

Kmalu nato je bilo objavljeno še uradno poročilo predsedstva vlade. V tem poročilu se potrjuje, da se bodo v ponedeljek 5. oktobra sestali člani gospodarskega odbora vlade in sklenili, da se vrednost krone zmanjša. Vrednost krone bo znižana s tiste vrednosti, ki je bila določena v letu 1934 in se bo nova vrednost prilagodila spremembam, ki so jih izvedle Francija, Švica in Nizozemska. Zrušil se je zlati blok in po sedanjih odredbah se vidi, da nova vrednost krone ne bo prav nič škodovala češkoslovaški zunanji ali notranji trgovini.

Konferenca gospodarskih ministrov bo skupno z voditelji gospodarskega in socialnega življenja sklenila vse, da nova vrednost krone ne bo povzročila zvišanja cen na domačem trgu. To sodelovanje naj zagotovi socialni mir v državi.

Parlament se bo sestal v sredo 7. t. m. in senat v petek 9. t. m. in na obeh sejah bo vlada predložila nove devizne zakone. Vse to pomeni, da bo vlada končno veljavno stabilizirala vrednost krone in tako sodelovati pri splošnem pomirjenju razmer.

Praga, 3. oktobra. c. Vlada je sklenila na seji parlamenta in na seji senata predložiti novi češkoslovaški proračun za prihodnje proračunsko leto in sicer predvideva proračun na novi podlagi 8 milijard 454 milijonov izdatkov in 8 milijard 456 milijonov dohodkov. Proračun bi bil torej za dva milijona aktiven.

Blum se ne odreče: ne boljševikom ne Mali zvezi

Ženeva, 3. oktobra. b. Ves večerajšnji dan je vodil predsednik francoske vlade Leon Blum pogajanja s predstavniki Velike Britanije, sovjetske Rusije in Male zveze. Ob koncu vseh teh konferenc je Leon Blum dejal, da Francija želi sestanki nove lokarne konference ter da hoče z vsemi silami delati, da se ta konferenca skliče. Povdaril pa je, da Francija ne bo nikdar mogla žrtvovati za lokarne konference svojih sporazumov, ki jih je sklenila s posameznimi državami, predvsem pa se ne bo mogla odreči sporazuma z Rusijo in Malo zvezo. Francija se bo raje odrekla novi lokarnski konferenci, kakor pa tem sporazumom.

Bodoča Španija - stanovska
Nove izjave belega voditelja Franca

Lisbon, 3. okt. b. Po najnovejših vesteh sevilske radio-poslaja je imel general Franco zelo zanimiv govor. General Franco je predvsem proti zamisli, da bi si nadejal naslov državnega diktatorja, ker mu je bolj simpatičen naslov državnega poglavarja. General Franco je izjavil, da bo postala Španija korporativna država po vzorcu Portugalske. V novi Španiji ne sme biti socialnih parazitov, pa tudi ne kapitalističnih izkoriščevalcev. Novi fašistični sistem v Španiji bo spravil v ravnovesje delo in kapital. Nova španska vlada bo priznala rimsko-katoliško cerkev kot duhovno rešiteljsko španskega naroda. V novi Španiji ne bo nihče brez dela. Španija bo pod novim fašističnim korporativnim sistemom zavzela odgovarjajoče mesto med drugimi evropskimi državami, s katerimi hoče sodelovati z izjemo sovjetske Rusije, ki jo bo odslej smatrala za svojo največjo sovražnico.

Burgos, 3. okt. b. Današnji dan v Španiji je potekel brez večjih bojov. Le na nekaterih bojiščih so se udarile predstraže, vendar pa nikjer ni prišlo do važnejših zmag. Obe strani se pripravljata za nove boje in milicijski z vsi naglo utrjuje svoje pozicije, medtem ko se beli pripravljajo na nov zmagoslavljen pohod proti Madridu.

General Franco kot vrhovni vojni glavar v Španiji je uvedel avtoritativni režim, ki bo ostal po popolni zmagi belih vse do tlej, dokler se razmere popolnoma ne ustalijo. Z odlokom generala Franca je dosednji predsednik vojaške junte

general Cabanillos imenovan za vrhovnega inšpektorja španske vojske. General Molla je imenovan za poveljnika severne, gen. Queipo de Llana pa za poveljnika južne armade.

Ustanovljena je neke vrste civilna vlada, v katero so prilegnjeni vsi potrebni strokovnjaki, ki imajo nalogo, da organizirajo finančno in gospodarsko življenje v kraljevini, ki so v rokah belih. Vlada, odnosno državna junta, sestoji iz sledečih resorsov: 1. predsedstvo, ki mu je dodeljena tehnična komisija; 2. generalni guvernerat za osvobodena področja; 3. tajništvo za četa vlade; 4. zunanje ministrstvo, ki je združeno s propagandnim ministrstvom; 5. finančno ministrstvo; 6. pravosodno ministrstvo; 7. ministrstvo za trgovino in industrijo; 8. policijsko ministrstvo; 9. ministrstvo za gozdove in rudnike; 10. ministrstvo za telesno vzgojo naroda; 11. ministrstvo za javna dela, združeno z ministrstvom za pošto, brcizlo in telefon.

Zunanje ministrstvo in oddelek za propagando bo neposredno podvrženo generalu Francu.

Čuje se, da vlade čete še dalje evakuirajo Madrid, Bilbau in Malago, ker so vsa tri mesta pod silovitimi pritiski belih čet. Vlade čete želijo na ta način zmanjšati porabo hrane za borce, ki bodo v glavnem ostali v teh mestih. Poleg tega želi vlada, da odstrani iz mesta vse za borbo nesposobne elemente ter zmanjša žrtve v slučaju splošnega bombardiranja španske prestolnice in ostalih mest.

Višek zadovoljstva

s plaščem, obleko, suknjo in manufakturo sploh — če kupite pri tvrdki

NOVAK - Kongresni trg

pri NUNSKI CERKVI

NOVOSTI — OGROMNA IZBIRA — POCENI

Domači odmevi

Pregled domače politike

Najvažnejši notranji politični dogodek preteklega tedna so bile občinske volitve v moravski banovini, ki so prinesle veliko zmago Jugoslovanske radikalne zajednice. Volitve so bile v 756 občinah, v 3 občinah pa bodo danes, 4. oktobra.

V 631 občinah je zmaga JRZ (83.15%), v 107 (14.49%) razne opozicijske skupine, v 18 pa politično neopredeljeni kandidati (2.37%).

Na posamezne politične skupine pa so občine razdeljene takole: JRZ 631 (83.14%), Združena opozicija 58 (7.65%), Jugoslovanska narodna stranka (Hodžera) 35 (4.63%), JNS 9 (1.18%), Aca Stanovjević 3 (0.39%), Zemljoradniki 1 (0.13%), neopredeljeni 18 (2.36%).

Vseh volilcev je bilo 392.557, volilo pa jih je 299.974 ali 76.8%. Za kandidate JRZ jih je glasovalo 230.129 ali 75.72% oddanih glasov, za kandidate opozicijskih skupin pa 69.845 ali 23.28% oddanih glasov.

Volitve so pokazale, da ima JRZ trdno postojanko tudi v erškem narodu, saj je tokrat središče Srbije, Sumadija, s tričetrtinsko večino glasovala za JRZ. S tem pa so tudi izvršene številne klevete, ki so jih razširjali naši politični nasprotniki, češ, JRZ ima pač oporo v Slovincih in muslimanih, nikakor pa ne med Srbi. Trditve političnih nasprotnikov so se izkazale za neresnične ali vsaj kot zelo ponesrečen političen račun. Kajti volitve so bile docela svobodne, brez uradnega ali žandanskega pritiska, kakor se je to dogajalo pod fašistično diktaturo. Ker so bile druge stranke tako hudo porazene, posebno JNS, seveda skušajo svoj poraz zakriti z raznimi tolažbami in izgovori. Za poštenost volitev je pa značilno, da je vsega prišlo le pet pritožb, toda še to so iz vrst JRZ zaradi volilnih nepoštenosti drugih strank. Ko pa je JNS pri nas izvedla volitve, se je pa celo v tedanjih diktatorskih razmerah pritožilo polovico občin, ki so mogle volilne goljufije raznih volilnih komisij pred sodiščem dokazati.

Tudi pri vseh doedaj izvedenih občinskih volitvah v Sloveniji se opozicija razen v enem ali dveh slučajih ni pritožila na sodišče, enostavno zato ne, ker se volitve povsod vrše pošteno in svobodno. Ako se ima kdo kaj pritoževati, potem so v največ slučajih to naši ljudje in sicer nad poskusi terorja, ki bi ga propale politične klike še vedno hotele izvajati nad našim kmečkim in delavskim ljudstvom. V dolgih letih jugofašizma so se privadile komandiranti in bi komandirale rade tudi še sedaj, ko so jim sredstva za izvajanje našli zadržila iz rok. Od zavednosti naših mož in fantov je odvisno, da pri predstojećih občinskih volitvah ne bodo prav nikjer trpeli nobenega nasilja, pač pa naj budno pazijo, da se bo povsod strogo spoštoval zakon. Naši fašisti naj spoznajo, da je zakon v tej državi za vse enak in da je doba izjemnih privilegijev zanje minula. Skrajni čas je že, da pride v naši nacionalni državi resnična volja naroda že enkrat do svoje suverene veljave.

Drugi omembe vredni dogodek preteklega tedna je združenje pohorcev in polovcev v en parlamentarni klub, čemur naravno sledi tudi fuzioniranje obeh fašističnih frakcij v eno stranko. Menda se je za to, da dobi Jevtič v svojo stranko, največ prizadeval predsednik JNS, upokojeni general Peter Živković. Tako so jevtičevci kar čez noč prišli v škri odbor JNS, odkoder bodo lahko odločilno vplivali na ostalo oblikovanje JNS. Obe vrsti jugofašizma, ki sta sedaj zopet orečno pod isto streho, se sicer idejno niso ločita: oboji so protidemokratski, so centralisti in unitaristi, pohorska smer pa je razen tega še zelo težko obremenjena s frazonsko hipotezo. Toda kljub temu se je to združenje izvedlo brez vsake pristranosti in menda ememo reči: tudi brez iskrenosti. Zelo vidni pohorci, kakor Banjanin, Demetrovič, Kramer in drugi so bili proti sprejetju polovcev v JNS. To je tudi razumljivo. Kar je »Jutro«, glasilo g. Kramerja skozi celi dve leti napisalo na naslov polovcev, izzvenilo je v eno: da gre pri tej skupini le za neznačajne, politično nesolidne, stremuške in konjunkturistične tipe, da je to najbolj nemoralen političen material, kar so ga zmene zadnjih let opravile na površje. »Jutro« je to brez dvoma iskreno mislilo in mi mu moramo enako iskreno pritruditi v tej njegovi oceni jugofašizma. Razumemo, da se mu sedaj obrača želodec, ko je na tem, da bo moral vse to, od njega samega posrečeno garnirano gospodo — sam prebavljati. Iz splošno političnega vidika bi le to pripomnili, da bi tudi nam bilo huše, da imamo opravka v javnem življenju z načelnim nasprotnikom, o katerem vemo, kaj hoče, kakor pa s kameleoni in pikapoloncami, ki vsak čas kažejo druge barve in uikoli ne veš, kam jih bo prihodnji trenutek poglano. Nekaj Jevtičevih poslancev se fuzijo ni bilo zadovoljno in so osnovali svoj klub. Zadovoljen pa tudi ni, kakor čujemo, častni predsednik JNS, g. Uzunović in še manj so zadovoljni seveda Hrvti, kolikor jih je v pohorskem taboru. Zato še ne vemo, kaj prinese jutrajšnji dan, gotovo je le to, da JNS se to trans-fuzijo ni pridobila ničesar, pač pa veliko izgubila. Sicer je pa združenje obeh fašističnih kril samo dokaz, da se v državi razmere vedno bolj normalizirajo in da se protihudeški elementi čutiljo prav do skrajnosti ogroženi v svojem obstanku. Upamo, da jih bodo že sedanje občinske volitve obsodile na tisto brezpomembnost, kakor jo dejansko v narodu predstavljajo. Njih zatočišča so le še skupščina in senat, kjer stajajo kot preostane neurečne politične preteklosti.

Uspehi „fuzije“

Belgrad, 3. oktobra. m. Uspehi izvršene fuzije med Jevtičevim klubom in klubom JNS so se danes pričeli kazati. Tako je poslal bivši poslanec in član sedanega glavnega odbora JNS Trpko Ninković predsedniku JNS Živkoviću dopis, v katerem ga obvešča, da podaja z ozirom na sprejeto Jevtiča, Popovića, Kojića in ostalih jevtičevcev v JNS ostavko na svoj položaj v vodstvu stranke in da izstopa iz JNS, ker da ne mara »biti v družbi z ljudmi, ki so svojčas stranki obrnili hrbet ter ji potisnili nož med rebra.«

Dopredvečernji jevtičevci so imeli tudi danes dopolne sestanek, po katerem so časnikarjem izdali komunike, v katerem pravijo, da so ostali neomajno na stališču narodnega edinstva, ter da žele, da bi v tej smeri koordinirale vse u-

litne stranke, ki stoje na teh principih. Nadalje izjavljajo, da so se z dosedanjimi klubskimi tovariši razšli v prijateljstvu in da mislijo, da bodo kljub temu, čeprav niso v isti politični organizaciji, vodili skupno borbo za narodne interese. Pri zavzemanju novega stališča do tega jih niso vodili nikakršni osebni razlogi, temveč samo taktični, radi izbiranja nacionalnih elementov.

Kako veliko prijateljstvo vlada med člani tega kluba in tovariši, ki so vstopili v JNS, je najlepši dokaz, da bi se bila dr. Baričević in Velja Popović skoro dejansko spopadla, če ne bi nanju pomirjevalno vplival inž. Kabalin.

Pred sestankom skupščine

Belgrad, 3. oktobra. m. Zaradi bližnjih občinskih volitev v posameznih banovinah je zopet več poslancev odpotovalo iz Belgrada. Danes jih je bilo v narodni skupščini samo malo število in so že začeli razpravljati o volitvah novega skupščinskega predsedstva. Ker JRZ v skupščini razpolaga z ogromno večino, bo tudi dobila v svoje roke celotno predsedništvo narodne skupščine. Med kandidati za skupščinskega predsednika se na prvem mestu od strani JRZ zopet imenuje sedanji predsednik Stevan Cirić. Po izvršeni fuziji jevtičevcev in JNSarjev se bo položaj spremenil tudi v senatu in bo JNS težko obdržala mesta, ki jih je imela doslej.

Kongres

Zveze avtobusnih podjetij

Skoplje, 3. oktobra. m. Danes je tukaj bila seja Zveze avtobusnih podjetij, ki so se je udeležili delegati iz vse države. Na plenarni seji so zastopniki posameznih avtobusnih podjetij podali izjavo, da so ukrepi, ki so jih izdala posamezna ministrstva za pospeševanje avtobusnega prometa v državi, znatno zboljšali stanje teh podjetij. Končno naproša Zveza avtobusnih podjetij v posebni resoluciji kr. vlado, naj določi samo eno ministrstvo, ki bo pristojno za vprašanje avtobusnega prometa. V tem ministrstvu pa naj se ustanovi poseben in samostojen organ, to je ravateljstvo avtobusnega prometa, ki naj bi bilo vrhovni kontrolor nad avtobusnim prometom v vsej državi. Istotako naj bi se pri posameznih bankih upravah ustanovili posebni in samostojni odseki za avtobusni promet. Zveza avtobusnih podjetij dalje naproša kr. vlado, naj ukine neupravičene kategorizacije avtobusnih podjetij na konkretne, bolj konkretne in nekonkretne linije glede državnih železniških prog. Zveza avtobusnih podjetij končno naproša vlado, naj se v bodoče podeljujejo koncesije za izvrševanje tega obrta izključno onim podjetnikom, ki bodo s svojimi finančnimi sredstvi mogli dati dovolj jamstva, da bodo lahko po vseh predpisih izvrševali to obrt.

Občni zbor Prizada

Belgrad, 3. okt. m. Na današnjem občnem zboru Privilegirane izvozne družbe (Prizad) je podal poročilo o poslovanju te ustanove v preteklem letu njen podpredsednik in pomočnik kmetijskega ministra Milan Novaković. V poročilu je Novaković poudaril, da je lani Prizad v polni meri izvršil vse naloge, ki mu jih je vlada zapuala. Pri svojem poslovanju je Prizad sodeloval predvsem z združnimi organizacijami ter sedaj razpolaga tudi s precejšnjimi rezervami, ki jih bo lahko uporabil v primeru morebitnih težjih razmer za intervencijo na domačem trgu. Po reorganizaciji se je ta gospodarska ustanova precej afirmirala kot neobhodno potreben organ gospodarske politike kr. vlade.

Pri volitvah na izpraznjena mesta je bil izvoljen za člana upravnega odbora dr. Jože Basaj, ravnatelj Zadrugne zveze v Ljubljani, za člana nadzornega odbora pa dr. Vladimir Pavliček.

Upravni odbor Ferijalne zveze

Belgrad, 3. okt. AA. Prosvetni minister je imenoval za šolski leti 1936-37 in 1937-38 tale upravni odbor Ferijalne zveze.

Za predsednika upravnega odbora: Raška Dimitrijević, prof., za člana upravnega odbora Vladimirja Lapajneto, Miodraga Rajčiča, Zofijo Ničim, Olivera Živkovića, Safeta Burina, Milorada Veljkovića, prof. dr. Mehmeda Begovića, docenta vseuč. dr. Vladislava Vajferta in Radivoja Marinovića, prof.

Za predsednika glavnega nadzornega odbora Dimitrija Premovića, nadzornika prosv. ministrstva, za člana glavnega nadzornega odbora: Mihajla Simića, ravn. drž. realne gimn., Mijo Pataja, Milovana Antunovića in Hailila Loga, prof. Za namestnike upravnega odbora: Milivoja Bojanića, Ljubomira Rajčiča, dr. Erno Suklje, Josipa Gogala in Zofijo Travanja, prof.

Za namestnike glavnega nadzornega odbora: Nikolo Petrovića, Miroslava Adlešića in Čiro Gamulina, prof.

Z istim odlokom so imenovani tudi pokrajinski odbori Ferijalne zveze.

Otvoritev umetniške razstave v Jakopičevem paviljonu

Danes, v nedeljo ob pol 12 bo otvoril g. dr. Rajko Ložar razstavo Umetniške skupine G. A. Kos, Miha Maleš, France Gorše in češkega gosta iz Praga Jana Slavička. Otvoritev bo prenašala naša radio postaja. Vsi prijatelji umetnosti so vladno vabljeni.

Osebnosti

Belgrad, 3. okt. m. Ministrski predsednik dr. Stojadinović bo jutri vzdal temeljni kamen v palačo nove otroške klinike v Belgradu, ki jo vodi Slovenec dr. Matija Ambrožić.

Belgrad, 3. okt. m. Napredoval je III-2 dr. Vladimir Zelezinger, starešina okrajnega sodišča v Krškem.

Belgrad, 3. okt. m. Za namestnika predsednika disciplinskega sodišča pri apelac. sodišču v Ljubljani je imenovan dr. Lavoslav Mastnak, podpredsednik tega sodišča.

Belgrad, 3. oktobra. AA. Z odlokom finančnega ministra sta premeščena za starešino glavnega oddelka finančne kontrole v Gornji Radgoni Davorin Golob, doslej v Varaždinu za starešino glavnega oddelka finančne kontrole v Varaždinu Ivan Perišić, doslej v Gornji Radgoni.

Tudi Litvinov pojde ...

Katastrofalno slaba žetev po vsej Rusiji
Krvavo „čiščenje“ traja dalje

Pariz, 3. oktobra. b. »Matin« piše, da je treba pričakovati tudi, da bo kmalu odstavljen tudi Litvinov. To sklepajo iz tega, ker je bil odstavljen direktor v Moskvi v francoskem jeziku izhajajočega »Journal de Moscou«, Rajevski, ki je bil namreč posredovalec med zunanjimi komisarjati in inozemskimi diplomati ter žurnalisti. Ker je Rajevski velik prijatelj in zaupnik Litvinova, se zdi, da bo moral iti Litvinov. Proti Litvinovu namreč, ker je žid in se piše pravzaprav Finkelstein, je namreč Vorošilov, ki sovraži tudi Jagodo. Kot naslednika Litvinova imenujejo Poljomkina.

V sovjetski Rusiji torej vre naprej in velika nervoznost v vladajočih krogih v Moskvi dokazuje, da vlada med njimi vznemirjenje, kaj prinese bodočnost.

„Čiščenje“

London, 3. okt. »Times« poročajo, da je bil sedaj odstavljen tudi predsednik sovjetskega urada za pospeševanje radijske stroke Keršen-cov. On je star boljševik in je bil že poslanik v Tirani in Rimu. Sedaj mu očitajo, da je bil v tesnih zvezah s 16 trockisti, ki so bili obsojeni na smrt. Za njegovega naslednika je imenovan Malcev, bivši pomočnik znanega velerabla, prvega načelnika Čeke Džerdžinskaja, ki je pred leti umrl. Veliko ljudi so zaprli tudi v židovski republiki Birobidžan (v Armeniji). Tudi predsednika te židovske republike in njegove najostreje sodnike je GPU vtaknila v ječo. Razen tega so zaprli 20 trockistov v Leningradu, v Tomsku pa več višjih židovskih uradnikov in članov mestnega sovjeta. Čiščenje se torej v sovjetski Uniji nadaljuje. Voini komisar Vorošilov je pregovoril Stalina, da je vzel izpolniti poveljnika rdeče armade v njen-

grajskem vojaškem okraju Sapožnikova in načelnika baltskega brodogradniskega podjetja, ki sta bila aretirana na povelje načelnika GPU Jagode, ki je žid in se piše pravzaprav Juhoda. Vorošilov je obenem dosegel, da je odslej aretacija ali disciplinacija višjih oficirjev armade ali brodogradniskih podjetij izključno njegova stvar.

Prišli so na sled velikim zlorabam in korupciji v komisarjatu za narodno gospodarstvo, kar je dokaz, da je morala v sovjetski Rusiji v zadnjih letih disciplina zelo popustiti, ker se doslej korupcija ni upala v takem obsegu na dan. Odstavili so komisarja za lesno industrijo Lobova in ga nadomestili z Vladimirom Ivanovim, ki je zaupnik Stalina. Dolžijo ga, da se ni samo premalo prizadeval, da bi dosegel številke, kakor jih določa vladni gospodarski načrt, ampak da je poneveril velike vsote mezd, ki gredo delavcem.

Samo četrtino tega, kar so upali

Moskva, 3. oktobra. b. Uradna »Izvestija« pri našajo na malo vidnem mestu na zadnji strani kratko beležko, da je vladni načrt glede proizvodnje žita doslej izpolnjen samo za 23.8%.

Ta majhna številka, kakor tudi način, kako so jo »Izvestija« prinesla, zadostno dokazuje, kako slaba je bila letošnja žetev v sovjetski Rusiji. Ker je po zadnjih podatkih poljedelskega komisarjata bilo že 80% požetega žita pomlačenega, se mora zaključiti, da je bila žetev izredno slaba in da kmetije zaradi tega nočejo žita oziroma moke odražati državi.

Istočasno razširja ostali sovjetski tisk poročila, ki to stanje le potrjujejo. V nekem okraju osrednje Rusije je bil načrt jesenskega poseva izpolnjen samo za 0.2%, v ostalih pa za 6% ali kvečjemu 10%. V Ivanovskem okraju na primer delajo od 25 traktorjev samo trije, v nekem drugem okraju je na polju samo 40% traktorjev in še ti obdelajo dnevno od 8 ha, kakor to zahteva vladni načrt, samo 3 ha. Tudi »Pravda« se pritožuje, da kmetje za stroje ne marajo, da traktorski vozniki ne poznajo strojev in da se vsa količina traktorjev izrablja samo za eno tretjino njihove zmoglosti. List zaradi tega ostro napada poljedelski komisarjat in ironično pripomni, da lokalne sovjetske oblasti ne storijo svoje dolžnosti.

Vodja Hitlerjeve garde - odnadel od vere

Pariz, 3. oktobra. AA. Havas: Poročajo iz Berlina, da je vodja nacionalističnih napadalnih oddelkov in načelnik državne tajne policije (Gestapo) Himmler izstopil iz katoliške vere. To dejanje je novo potrdilo, da napadalni oddelki vzdržujejo svoje stališče napram katolicizmu. Glasilo napadalnih oddelkov »Das schwarze Korz« v vsaki številki napada katolicizem.

XXVI.
Mednarodni
veliki
vzorčni
sejem

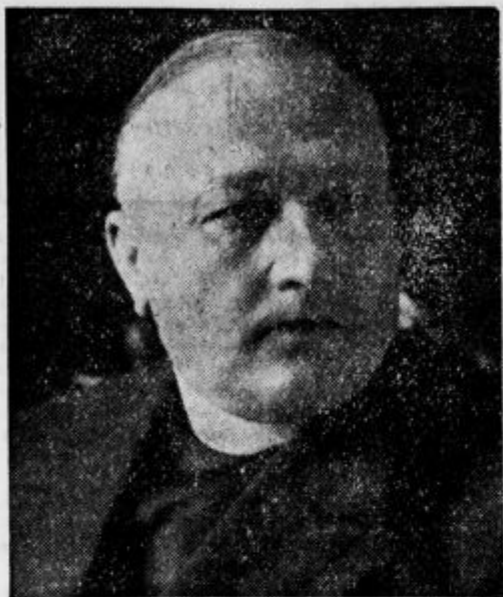
17.-26. X. 1936

Običajni popust na železnica in parniških z
vnaprej nabavljenimi legitimacijami 12. 31. X.

Seja banovinskega odbora JRZ za dravsko banovino v Ljubljani

Ljubljana, 3. oktobra.

Danes dopoldne ob 10. se je v Rokodelskem domu v Ljubljani sestal banovinski odbor JRZ za

dravsko banovino. Udeležili so se ga okrajni delegati iz vse banovine. Sestanek je prišel predsednik banovinske organizacije JRZ g. notranji minister dr. Anton Korošec, burno pozdravljen od zbranih delegatov. Predložil je dnevni red: 1. politično poročilo, 2. občinske volitve, 3. volitve v Zbornico za TOI.

Politično poročilo je podal sam predsednik dr. Anton Korošec, pri čemer se je dotaknil vseh aktualnih problemov naše domače in zunanje politike. Delegati so z veliko pozornostjo in zadovoljenjem vzeli poročilo g. ministra dr. A. Korošca na znanje. O bodočih občinskih volitvah in pripravih nanje je poročal tajnik g. Matej Tomazin. Tudi to poročilo so delegati po daljši debati sprejeli z zadovoljstvom. O pripravih za volitve v Zbornico za TOI je poročal glavni tajnik g. dr. Kulovec, o uredbi o razdolženju kmetov pa minister dr. Miha Krek. V razgovor je poseglo več zapnikov, ki so pojasnjevali predvsem krajevne razmere. Ob 1. popoldne je bil sestanek zaključen med velikimi ovacijami notranjemu ministru in predsedniku banovinskega odbora g. dr. Antonu Korošču.

Kako živi delavec v Rusiji?

Pripoveduje delavec, ki se je po štirih letih pravkar vrnil iz Rusije

Vranks, 3. oktobra.

>Slovenec je že ponovno prinesel poročila raznih ljudi, ki so se vrnili iz Rusije, in lahko objektivno povedo, kako se godi delavcem v boljševiškem raju. Tudi na Osredkem blizu Vrankskega se je te dni vrnil delavec-rudar Presekar Jože, ki je delal in stradal — tako pravi sam — štiri leta po raznih mestih Rusije. Bil je dalje časa v Prekopjevsku v Sibiriji. Odtod je prišel večkrat v Moskvo, bival nekaj časa v Ažerki in nazadnje v Rikovu v Ukrajini, odkoder se je sedaj po velikih težavah s pomočjo romunskega konzulata preko Bukarešte vrnil v domovino. Pisec teh vrst je takoj porabil prvo priliko in obiskal vrničvega na njegovem domu na Osredku. Razgovorjal se je z njim zelo dolgo in mu stavil najrazličnejša vprašanja. Jože Presekar, ki se mu na obrazu pozna, da je veliko pretrpel, je rade volje odgovarjal in pripovedoval svoje dogodivščine.

Kako ste prišli v Rusijo?

L. 1920 sem odšel na Holandsko za zaslužkom. Tam sem bil ves čas zaposlen pri delih v rudniku in sicer pri šahtu. Zaslužek je bil še precej lep in sem si prihranil nekaj denarcev. Toda saj veste, kako je. Človek ni nikoli zadovoljen in vedno hoče imeti več. Zato izrabi vsako priliko, ki se mu ponudi, da bi več zaslužil. No, in taka prilika se je tudi nam ponudila, ko je prišel k nam v Brunsum neki nemški komunistični agent, ki je iskal delavce za Rusijo. Pri pomniti moram, da namreč boljševikom zelo primanjkuje strokovnih delavcev, ker so njihove strokovne šole popolnoma za nič. O tem sem se imel priliko ponovno prepričati. Zato iščevo v inozemstvu strokovnih delavcev in jim seveda obljubljam vsemogoče ugodnosti, ki pa jih nikjer ni. Tudi nam je obljubljal agent vsemogoče, sijajno plačo, prvovrstno hrano, stanovanje zastojni itd. Mi smo seveda debelo gledali in naenkrat postali navdušeni za boljševike. Šestnajst Slovencev se nas je takoj odločilo, da gremo v ruski paradiz. Na Holandskem se je namreč tudi začela vedno bolj čutiti gospodarska kriza in zaslužek je bil vedno slabši. Kdo bo torej opustil tako lepo priliko za boljši zaslužek? Sklenili smo torej z agentom pogodbo in jo v jeseni l. 1932 mahnil iz Holandske preko Nemčije in Poljske v Rusijo. Do ruske meje smo morali sami plačati vlak, po Rusiji pa smo se vozili zastojni. Ko smo dospeli v Moskvo, so nas kar na kolodvoru vse popisali in takoj nato poslali dalje v Sibirijo v Prekopjevsk. Tu smo dobili delo v rudniku pri šahtu. Delali smo nove rove za kopanje premoga.

Kakšne so delavske plače in gnotne razmere tam?

Po pogodbi, ki smo jo sklenili z agentom, bi morali dobivati na mesec 240 rubljev, toda v resnici smo pa dobivali samo 150 do 180 rubljev. Sploh so nas pri plači grdo goljufali in odirali. Saj nimate tam nobenega poštenega človeka po pisarnah in uradih. Povsod so sami judje, kjer je opravke z denarjem. Tako se mi je nekoč zgodilo, da sem nekaj zbolel in nisem mogel en dan na delo. Zdravnica me ni hotela spoznati za bolnega. Toda kljub temu sem ostal domov. Za ta izostanek so mi odednili velik delček iz itak slabe plače. Zato sem moral delati, četudi sem bil bolan, ker bi sicer moral od lakote umreti. Kajti v Rusiji pravijo komunisti: Če nočeš delati ali če ne moreš, pa umri od lakote. Ako postaneš za delo nesposoben, se nihče več ne briga za tebe. Država se briga samo tako dolgo za tebe, čerker te lahko izrablja. Ko si do kraja izmozgan, 'e odvzame, kakor star stroj v ropotarnici. Potlej pa živi kakor hoče ali pa umri. Sploh pa je življenje v Rusiji zelo drago. Navaden kruh stane hleb 3,60 rublja, beli kruh 4,20 rublja, 10 jajc 6 rubljev, goveje meso kg 9,60 rublja, svinjina 10 rubljev, 1 liter mleka 1,20 rublja itd.

Vse se dobi samo v državnih prodajalnah. Nakaznic za živila mi nismo potrebovali, a kaj, ko si itak nisi mogel nič kupiti razen kruha zaradi izredno slabega zaslužka. Nekateri, zlasti, ki

so imeli družine, včasih ob mescu sploh niso prejeli niti enega rublja, ker so jim vse odednili za prehrano in stanovanje. Kmalu smo se namreč prepričali, kako grdo nas je komunistični agent poštenil. Vse smo drago plačevali, kar so nam prej obljubili, da bomo imeli zastojni ali po povrhu. Kuhali so nam tudi vse v državnih kuhinjah. Večkrat se je zgodilo, da je hrane zmanjkalo. Zato so se nekateri nastavljalji že po dve uri prej, da so dobili tisto brozgo in hleb kruha. Zdaj pa pogledajte, kakšno je razmerje med boljševiški delavskim plačami in življenjskimi potrebščinami: Zaslužil sem na mesec 150 rubljev, torej na dan 5 rubljev; delali smo dnevno polnih osem ur. Toda že hleb kruha je stal do 4 rublje. Kje pa so druge stvari, obleka, čevlji itd., brez česar človek tudi ne more biti. Ako si ne bi s seboj prinesel prihrankov iz Holandskega, bi že davno od lakote umrl in nag hodil po Rusiji, kakor sem jih nešteto videl tako razčepanih, da tistega človeka sploh ne more imenovati obleko. Jaz sem si prinesel šest oblek iz Holandskega v Rusijo, pa sem vse razprodal, da sem se lahko preživel. Nazadnje sem si s trdo muko ohranil dve.

Kaj država ne da obleke?

Država vam da samo obleko za šaht. Druge obleke pa sploh ne morete enostavno dobiti. Veliko Rusije sem prehodil, povsod sem videl vse raztrgane. Kako pa si naj delavec kupi obleko, če pa komaj državi hrano odslužuje? Sploh pa je obleka nekaj »buržujskega«. Seveda po Moskvi sem videl tudi lepo oblečene ljudi, toda ti niso bili delavci, ampak razni komisarji, judje in inozemci. Moskva je res tudi lepo mesto. Kaj pa bi si mislili tuji, če bi že v glavnem mestu našli na kupu vso revščino in same raztrgance, kakor so zunaj Moskve po mestih in deželi. Po izlozbah sem gledal cene oblek. Srednja obleka stane 600 rubljev, boljša pa do 1000 rubljev. Delavec lahko dela 20 let, pa si ne bo še toliko zaslužil, da bi si kupil eno obleko. Zato mu ne preostane drugega, kakor da bodi razčepan.

Ali ste se lahko svobodno gibal ali ste bili pod nadzorstvom?

Mi, ki smo bili tuji državljani in smo imeli sklenjeno pogodbo, smo bili še vsaj malo svobodni. Takoj ko smo dospeli v Sibirijo, so že poslali iz Moskve za nami nekega Ljubljanačana, ki nosi sedaj rusko ime, da bi nas pregovoril, naj prosimo za rusko državljanstvo in naj se vpišemo v komunistično stranko. Mi smo mu rekli, da smo v Rusijo prišli po pogodbi iskat dela in zaslužka, ne pa se učiti politike. In nobeden izmed Slovencev se ni hotel vpisati v stranko in ni hotel prositi za rusko državljanstvo. In ko sem pozneje odhajal in mu rekli, da grem domov, je tisti Ljubljanačan žalosten gledal za mano, ker se je tudi že naveličal ruskega paradiza. Ker smo Slovenci bili tako trdosrtni napram boljševiški miselnosti in nismo hoteli prestopiti z dušo in telesom h komunistom, so rekli, da smo organizirani uporniki. Zato so nas vse razgnali in porazdelili med druge narodnosti in med Ruse. Bilo je namreč tu tudi mnogo Hrvatov, Madžarov, Čehov, Avstrijcev, toda vsi so že pred nami pobegnili srečno čez mejo domov. Nam pa nikakor niso hoteli dati potnih listov.

Torej tudi drugi narodnjaki niso hoteli postati komunisti?

Vsak, kdor pride v Rusijo in spozna pravo Rusijo, ne samo tisto, ki jo tujcem razkazujejo plačani komunistični agenti, in okusi vse boljševiške dobrote, se politika po mrzlih barakah in tam gladije, je kmalu sit in bitro spregleda. V Prekopjevsku nas je bilo vseh tujcev okrog 2000 pa smo vsi odšli. Ostalo jih je kakih 20, ki niso mogli dobiti še potnih listov. Tudi jaz sem se vozil vsakih šest mesecev v Moskvo, da bi dobil potni list za domov, toda vedno so me zopet poslali nazaj. Šele letos se mi je po velikih težavah posrečilo s predovanjem romunskega konzulata, da sem lahko izginil iz komunističnega raja, v katerega se nikoli več ne želim vrniti.

Toda pri nas naši komunisti pravijo, da vse to ni res, da bi bilo v Rusiji tako, kakor pišejo naši protikomunistični listi? (Pokazal sem mu zadnji dve številki »Delavske fronte«, kjer opisuje življenje po boljševiških »lagerjih«. Ko sva prebrala poročilo, mi je rekel):

To, kar tu piše »Delavska fronta«, je do pičice vse res. To vam lahko sam potrdim, ker sem vse to sam tudi videl. Poleg nas so bili v Sibiriji v takih lagerjih »kulakit«. To so kmetje, ki se niso hoteli vpisati v kolhoze, pa so jih enostavno pregnali s posestev in poslali v Sibirijo na prisilno delo. Pri nas je bilo takih kulakov okoli 32.000. Ti so bili pravi sužnji. Bili so stalno pod policijskim nadzorstvom. Dobivali so komaj 200 gramov kruha na dan poleg neke čorbe, ki je neužitna. Z njimi so strašno surovo ravnali. Seveda jih je na kupe pomrlo.

Ali ste bili tuji pod nadzorstvom tajne policije?

To so pa tako vsi ljudje v Rusiji, še Stalin sam. Zelo nevarno je bilo kaj reči zoper Stalina, dočim so ga na tihem vsi preklinjali. Vsa štiri leta nisem niti enega slišal, ki bi se pohvalno izrazil o tem človeku. Še njegovo mater so mnogi preklinjali. Toda to je bilo vse na tihem. Gorje, če se je to zvedelo javno, takoj so zvečer prišli po tebe in drugo jutro te ni bilo več med živimi. In tu ni bilo nič razlike med domačini in tuji. Tujega državljanu so ravno tako brez nadaljnega ustreliji kakor svojega. Slovenci smo se vedno bali za življenje. Nikoli nisem mirno spal. In špijonov je bilo povsod dovolj.

Kaj pa cerkve? Ali ste jih kje videli?

V Moskvi sem videl še cerkve, toda v njih so muzeji in razne dvorane. V Ukrajini sem videl, da je bilo za božič in veliko noč mnogo ljudi v cerkvi. Tam je razmeroma še največ cerkva. Toda večinoma so zdaj v njih magacini. Zelo mnogo pa so jih porušili. Toda videl sem, da so stari Rusi še zelo pobožni in verni, toda mlajši rod pa je popolnoma brezveren. Mladina krade in uganja kar na debelo največje lumparije. To se ne da popisati. Poroči se lahko v Rusiji vsak, kolikorkrat se hoče. Vendar pa je to zdaj že malo bolj otežkočeno. Če se poroči prvič, te stane 3 rublje. Če se ločiš in poročiš drugič, kar se da doseči že lahko takoj drugi dan, pa te stane 150 rubljev. In tretjič gre pa »tarifa« še bolj navzgor: 200, 300 rubljev. Tako hočejo zdaj tudi boljševiki s tem prepričati pogoste razporeke, ker imajo na stotisoče otrok brez staršev, s katerimi sedaj ne vedo kam.

Ali ste prinesli s seboj kake zanimive listine? Ali imate kak plačilni list, iz katerega bi bilo razvidno tudi črno na belem, kakje plače ste prejimali? Ali imate kake fotografije iz Rusije iz življenja delavcev in drugih?

Žalostne jesenske slike iz Haloz

Pluj, 3. oktobra 1936.

Zapadno od meje savske banovine pri Zavrču in Turškem vrhu čez Hrastovec, Sv. Barbaro, Okit, Leskovec, Podlehnik, Sv. Trojico, Rodni vrh, St. Janž tja do slovite božje poti na Plujski gori in Majšperka se vleče v daljavi kakih 70 km veriga gričev, ki so na južnem delu posajeni z vinsko trto, severne in zapadne lege pa so obraščene z bukovim, hrastovim in kostanjevim gozdom. Ta naravno idilično lep del plujskega okraja, ki je v splošnem še vse premalo poznan, se imenuje Haloze, njegovi prebivalci pa Haložani. Že od nekdaj se ti pečajo z vinogradništvom in vino je njih edini in glavni pridelek, iz katerega so vedno krili vse izdatke njihovega gospodarstva. Svet je ilovnat ali pa tudi lahor, lege po večini strme in za vsako drugo kulturo nesposobne. Poljskih pridelkov spravijo le redko katero leto toliko, da bi z njimi shajali do prihodnje žetve. Narod je pošten in delaven ter se je v prejšnjih letih — akoravno težko — vendar še kolikor toliko prebil skromno skozi življenje.

Ko se je v prejšnjih letih pričela vinska trgatve, ki je največji praznik našega vinogradnika, so klopčoti peli svojo vedno lepo melodijo, po vinogradih se je razlegala vesela pesem trgačev. Gospodar se je zadovoljnega obraza sukal med njimi in radovoljno delil razne dobrote v obliki cigar in tobaka, gospodinja pa se je urno obračala v kuhinji, da pripravi potrebne zaloge za lačne žolode. Pri večjih posestnikih so iz radosti pokali topiči, v peti se je evri nepogrešljivi puran. Nosači so prinašali puto za puto grozdja na mlin, ki so ga nadaljnji delavci polnili v stikalni koš. Vretna so zavečnila in iz krnice se je vili sladki vinski sok po ceveh v pripravljene sode v kleti. Skrbni in delo celega leta so bili pozabljeni in poplačani, gospodar, viničar in ostali delavci zadovoljni, za likof je zapela harmonika in mladina se je zavrtela. To so bili predvojni časi in prva leta po preobratu.

Vsa drugačna pa je slika letošnjih jeseni. Neugodne vremenske razmere med letom, katastrofalni pojav peronosperne in druge bolezni na trti so uničile upanje vinogradnikov. Pričakovani pridelek vina je izostal in s tem vsa sredstva za plačilo nastalih obveznosti in nakup zimskih potrebščin. Redki so oni srečniki, ki bodo pridelali polovico običajne letine, pretežna večina bo nabrala le četrtino, veliko pa jih je tudi, pri katerih branje sploh odpade, ker je vse uničeno. Močne padavine spomladi so v težki zemlji onemogočile razvoj krompirja in fižola, ki so glavna hrana prebivalstva, nastop suše poleti pa je v hribovitem ozemlju onemogočil razvoj in vlage preostalega ter stitil krušna žita in koruzo, da po večini niso dobili niti semena povrnjenega. Težka pest bede in pomanjkanja je udarila z najkrušnejšo silo na te kraje. Na tisoče najrevnejših članov vinlarskih in kočarskih družin se bo moralo preriti skozi trdo življenje ob pomanjkanju in gladovanju. Pa ne samo tem, tudi ostalim po-

Vse, kar sem imel s seboj, so mi na ruski meji pobrali: čisto vse papirje in listine, ves denar, sploh vse. Pustili so mi le obleko, pa še to so mi vsi razrezali, ker so iskali denar, če bi ga skril. Denar so mi vzeli vse, samo pet dolarjev so mi pustili za pot. Še pisma, ki so mi jih pisali od doma, so mi pobrali. Ko sem dobil po dolgih mukah in naporih potni list za domovino, mi je rekla tista komunistinja v ruski pisarni: »Le kar pojdite, bo vsaj en trockist manj v Rusiji.«

Ali so vas kje v Rusiji nagovarjali, da morate samo pohvalno govoriti o ruskih razmerah in hvaliti komunizem?

Nikjer mi niso nič rekli. Pa saj nimam ničesar pohvaliti. Vesel sem, da sem se Rusije rešil in da sem zdaj doma.

Ali ste morali na naši meji podati kake izjave ali dati kake obveznosti, da boste agitirali proti komunizmu? Nekateri naši komunisti namreč pravijo, da se od vsakega, ki pride k nam iz Rusije zahteva posebej, da bo pri nas agitiral proti komunizmu.

Nihče mi nič ni naročil. Ko sem prišel v Jugoslavijo, so me popisali, rekli pa mi ni nihče niti ene besede, kako naj govorim. Povedal sem vam in vam bom še več, kar sem sam videl in doživel. Saj nima smisla, da bi vam lagal. Kar je res, je res. Kdor Rusijo pri nas hvali, je sam ni videl in ni okusil njenih boljševiških dobrot. Jaz bi privoščil vsem tistim, naj grejo kar samo za en mesec tja. Saj tja se lahko pride, samo nazaj je potem težko. Vsakega z veseljem sprejmemo, a potem ga tako hitro ne izpustimo. Pa bo videl, kakšen raj je tam. Ne morem vam povedati, kako sem srečen, da sem doma. Tam sem pustil nekega Franca Pavliča iz Rajhenburga, ki tudi čaka, da dobi potni list za ženo in se vrne domov. Ko sem odhajal, se je jokal, da je moral še tam ostati.

Tako mi je pripovedoval delavec — rudar svoje dogodivščine in ko sem mu rekel, da bom vse, kar sem si stenografiral, popisal za časopis, je dejal: »Vse lahko napišete in če hočete, vam še več povem ob priliki. Vsakemu rad povem vse po pravici. Zakaj bi lagal, ker od tega nimam nobene koristi. Lažejo lahko samo komunistični agenti, ki so za to dobro plačani.« Med tem je nastala noč in jaz sem se poslovil od prijaznega fanta in mu obljubil, da bom še prišel.

Gostilničar

ki hoče svojemu gostu dobro, mu postreže k vinu z
ROGAŠKO SLATINO
ker napravi to vino prijetno pitko,
zraven pa še pospešuje prebavo. Ob
sta zadovoljna. Reg. S. br. 9927/36

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 4. oktobra: Rožniva nedelja. — Frančišek Serafinski, spoznavalec; Edvin, kralj. Ponedeljek, 5. oktobra: Placid in tovariši, mučenci; Florijana.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v petek zvečer v visoki starosti 87 let mirno v Gospodu zaspal g. Anton Bratovž. Pogreb bo danes ob 5 popoldne.

† Na Raketu je v najlepši moški dobi umrl g. Anton Modic, posestnik in gostilničar. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne.

Naj v miru počivata! Žalujemo naše iskreno sožalje!

† Gotovlje. V častitljivi starosti 90 let je zatisnila svoje trudne oči Zolnirjeva mamica Terezija Kuder roj. Luskar. Pokojnica zapuščila številno potomstvo. v zakonu je imela 11 otrok, od katerih živi 8. Poleg tega zapuščila še 43 vnukov in 32 pravnukov. — Bodi ji obranjen blag in hvaležen spomin!

Blago za

moške
suknje!

Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Ljubljana - Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

Osebnosti

— Poroči se danes v župni cerkvi v Dobu g. Ivan Završnik, podpredsednik finančne kontrole v Zagrebu, z gđ. Jožico Hribar, hčerko posestnika na Viru. Mlademu paru želimo na novi življenjski poti vse srečo in blagoslov božji.

— Na veterinarski fakulteti zagrebškega vseučilišča je bil 1. X. diplomiran g. Janez Eržen iz Puštal pri Škofji Loki, član AKD »Danice« v Zagrebu. Z njim zapuščila družvo član, ki je ustanovil njen dramski odsek. Mlademu veterinarju, ki se je ves čas požrtvovalno udeleževal v katoliškem društvu, iskreno čestitamo!

Volitve jeseni

— V mornarici so bili imenovani: za vršilca dolžnosti drugega pomočnika inspektorja vojaško-tehnične inspekcije kapetan bojnega broda Rihard Kubin; za načelnika inženjsko tehničnega oddelka mornariškega poveljstva kapetan bojnega broda Nikolaj Stajf; za vršilca dolžnosti poveljnika mornariškega poveljstva kap. fregate Ivan Ulman; za vršilca dolžnosti poveljnika monitorja »Vardar« kap. korvete Arnold Medlička; za vršilca dolžnosti pomočnika topniške šole mornarice kap. korvete Zdenko Papež; za vršilca dolžnosti poveljnika broda »Hvar« kap. korvete Božidar Martinec; za vršilca dolžnosti poveljnika torpiljarke »T 8« poročnik bojnega broda I. razreda Stanislav Abram; za vršilca dolžnosti poveljnika podmornice »Hrabri« poročnik bojnega broda I. razr. Jurij Bonaci; za načelnika intendantne pomorskega obalnega poveljstva int. polkovnik Ferdinand Zorati; za pomočnika upravnika stalne mornariške bolnišnice int. major Radivoj Fink in za referenta gradbene stroke mornariškega poveljstva inženjer major tehnične stroke mornarice Stefan Munt.

— V čin podporačnika so napredovali gojenici naredniki, ki so dovršili vojaško akademijo, in sicer v pehoti Ivan Petružel, Rudolf Petovar, Franjo Protrka, Stefan Cer, Dušan Dutina, Albin Stare, Vladimir Čerček, Vladimir Kink, Mirko Tomašević, Branko Klenovšek, Zvonimir Vizner, Mihael Strugar, Tihomir Logomerc, Božidar Počkal, Milan Medić, Ciril Koman, Milan Bubalo, Franc Bele, Rikard Zimer, Emilijan Kani in Ivan Rubčić; v topništvu Milan Čač; v konjenici Ludvik Škoilec in Miroslav Urban; v inženjski stroki Henrik Seljak, Vladimir Momir in Vekoslav Farkaš; v intendanci Karlo Klipel in Flavijan Baus. — Nadalje so napredovali v čin podporačnika pehotni naredniki Adolf Hreka in Jure Radonja in inženjska narednika Anton Hitej in Ivan Hrašovec; v čin strokovnega podporačnika mornariška narednika vodnika III. razr. Franc Kovač in Josip Vendinger; za voj. pisarja 4. razr. peh. narednik vodnik 3. razr. Maks Kranj in Ivan Varga; za nižjega voj. tehničnega uradnika 4. razr. topniško tehnične stroke topniška narednika vodnika 2. razreda Franjo Mucko in Milenko Kolarič; avtomobilski Martin Kopričanec; topniški Josip Sor, Radomir Petrič in Franc Mencej; topniški narednik vodnik 3. razr. Alojz Vrč; avtomobilski Jožef Nehod in Franc Kolar; topniški Dragotin Pernat, Ferdinand Skale, Karlo Klančnik, Stojan Metkoš in Stanko Fon; za nižjega voj. tehn. uradnika 4. razr. inž. tehn. stroke inž. naredniki vodniki 2. razr. Josip Diško, Franj. Bonča, Alojz Vodopivec, Vinko Horvat, Andrej Feguš, Peter Marjan, Rudolf Beltran in Josip Pahljina in za nižjega voj. kapelnika 4. razr. nižja godbenika 1. razr. Joško Herman in Janez Ravnihar. — V rezervi so napredovali v čin majorja inž. stotnik 1. razr. Leon Hebl in za sodnega poročnika uradniški pripravnik Slavko Vajs.

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izbornu urejuje funkcije črev.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 13485, 35. V. 35.

— Zveza fantovskih odsekov sklicuje svoj letni zvezni svet za nedeljo, dne 11. oktobra 1936. Ob 9 popoldne bo sv. maša v kapeli Vzajemne zavarovalnice. Takoj po sv. maši zvezni svet v posvetovalnici Vzajemne zavarovalnice s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisa zadnjega zveznega sveta. 2. Poročila odborov. 3. Volitve. 4. Slučajnosti. Okrožja naj prijavijo svoje delegate pravčasno. Zvezni svet se bo vršil po poslovniku Zveze fantovskih odsekov. Podrobna navodila sledijo.

Lovel in športniki

ne premissujejo več, kje si bodo omislili

klobuk an čepico

V veliki izbiri in najrazličnejših oblikah jih dobite pri M. Bogataj, Ljubljana Stari trg 14

— Duhovniška tretjeredna skupščina za lavantinsko škofijo ima svoj letni sestanek v četrtek, dne 8. oktobra ob 10. popoldne v frančiškanskem samostanu v Mariboru. Ob 10. bo imel p. Odilo Hajnske iz Ljubljane, komisar III. reda za našo provinco, v frančiškovi kapeli meditacijo, po kateri bo obisk Najsvetejšega v cerkvi Nato sledi v pevski sobi zborovanje članov. Odborniki bodo poročali o delu skupščinskega odbora v letu 1935 in 1936, določile se bodo smernice za povzdig duhovniške skupščine in za poživljanje laičskih skupščin. Govoril bo tudi p. Odilo in poročal o svojih doživljajih v Ameriki. Zato se nujno vabijo na sestanek vsi člani, zlasti pa dekanjski poverjeniki duhovniške skupščine in voditelji laičskih skupščin. — Skupščina je raztresena po vsej škofiji, zato je potreben bratski sestanek z odkritosrčnim razgovorom o vseh nujnih zadevah in potrebah. Vsak član naj pove iz svoje izkušnje, kar bi koristilo celoti in posameznikom. Ob obnem zboru izide tudi »Nekrologij« svetnih in redovnih duhovnikov lavantinske škofije, ki smo ga od zdaj še pogrešali in ki ga izda Duhovniška skupščina v hvaležni spomin odličnega in lavantinske škofije, služabnika božjega, škofa A. M. Slomška, založi pa Tiskarna sv. Cirila ob petdesetletnici svoje ustanovitve. Nekrologij pričenja se z dnem, ko je prenesel Slomšek škofijski sedež iz Sv. Andraža v Maribor, in obsega dobo od 1. sept. 1859 do 30. junija 1936, ko so verniki izročili slovesno sedanjemu nasledniku škofa Slomška podpisane za beatifikacijo Antona Martina Slomška. Nekrologij naj bo iskren spomin na dobroto, ki smo jih prejeli od č. rajnih sobratov, pa tudi vsakdanji opomin, da molimo drug za drugega, da si se vsi izveličali. Tudi o tem se bo govorilo na sestanku. Zato na svidenje, sobratje!

Togal

Proti revmatizmu, protinu, išijas, boleznim vsled prehlada, glavobolu pomagajo znane

Togal-tablete

preizkušene v tu- in inozemstvu. Dobivajo se v vseh lekarnah.

Odobreno S. br. 1347 34. I. 36.

— Vsem tobačnim novoupokojencem! V četrtek, dne 8. oktobra 1936 bo ob 4. popoldne v Konzumni kleti na Kongresnem trgu sestanek vseh tobačnih upokojenk in upokojenec, ki so bili člani tobačnega delavstva Zveze združenih delavcev v Ljubljani. Vabimo vse ravnokar imenovane, da se sestanka polnoštevilno udeležijo, ker je dnevi red zelo važen. — V četrtek, dne 8. okt. 1936 ob 5. popoldne v Konzumni kleti na Kongresnem trgu zborovanje vsega ljubljanskega delavstva, ki je organizirano v skupinah Zveze združenih delavcev. Predvsem so vabljene na zborovanje tobačni delavci. — Centrala Zveze združenih delavcev.

— Uredba o likvidaciji kmetskih dolgov je izšla v posebni knjižici in se dobiva v tiskarni Merkur v Ljubljani po 3 Din. Pri večjih naročilih popust.

Triumph

trajno gorila peč za drva

okusna, cenena

ogromen prihranek na kurstvu

produkt

Osejke ilvarne železa in tovarne strojev d. d. Osijek

Samoprodaja za Ljubljano: Franc Golob

za Maribor: Pinter & Lenard

— Pevčeve pesmarice — razprodaja. Odbor Pevske zveze razume krizo, ki ovira delo naših pevskehi zborov, in pozna težave, ki jih mora zmagovati naše pevska armada pri svojem idealnem delu. Da od svoje strani pomore, kolikor ji razmere dopuščajo, je odbor sklenil razprodajo pevčevih pesmaric po izredno znižanih cenah 5 Din za vsak izvod. Ta cena pa velja le za ona naročila, ki bodo plačana do 15. novembra t. l. Pri večjem naročilu dovoljujemo tudi primerne obroke, ki pa morajo biti vsi plačani do 15. februarja 1937, sicer velja znižana cena le za toliko izvodov, kolikor jih bo do tega termina plačanih; za vse ostale pa bo veljala normalna cena 12.50 Din. — Priporočamo zborom in posameznim pevcem, da to izredno priliko izrabijo in si takoj naročijo pesmarice. Nekatere bodo kmalu pošle, zato ne bo mogoče vsem naročilom ustreči. — Odbor Pevske zveze.

— M. Bajuk: Teoretična tamburaška šola. Založila Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. Cena 40 Din. — Po naših prosvetnih društvih je dosti tamburaških zborov, ki pa zaradi pomanjkanja dobrega učbenika ne napredujejo v igranju in s tem izgubljajo veselje. Tamburaška godba, če je alaba, je dvakrat grda. Zato vsi tamburaški zbori prav temeljito potrebujejo, da to Bajukovo šolo dobro predelajo in si s tem ustvarijo trdno podlago za dober in hiter napredek. Bajukova šola obsega naj-

Plašči, površniki

v priznato elegantni izdelavi in veliki izbiri

LUKIČ, Stritarjeva ulica

prej kratko razlago o osnovnih pojmih glasbene ebece, potem podaja natančen nauk o tamburaških instrumentih, kako se nanje pravilno igra, kako se uglašajo, kako se z njimi ravna itd. Končno sledijo vaje za vsak instrument posebej in za zbor. Slednji pa so natančno in izčrpno naznačeni prijemi za 1. in II. bugarijo.

— Nedeljski eno- in dvodnevni avtoizlet: Trst, Gorica, Trst, Belgrad—Oplenac, kraljev grob, brz vlak, 9. X. Rim—Neapelj, 12 dni po Italiji, brz vlak, 19. X. Benetke—Padova, avto, 10.—13. X. Pojasnila pošlje zastoj uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Wolfova 1.

— Pogreša se že dalj časa 52 letna samska Srebrnič Jožefa, roj. v Solkanu. Kdor ve kaj o njej, naj sporoči bratu Srebrniču Fr. v Ljubljani, Ljivada 27. Stroški se povrnejo.

— Izšla je oktobrska številka ilustriranega družinskega lista »Žikec«, ki prinaša pesmi in črtice priznanih domačih avtorjev ter prevode iz poljske in italijanske književnosti; praktičnim potrebam naših gospodinj pa so namenjene rubrike: »Kotiček, ki zanima vsako ženo«, »Zdravniška posvetovalnica za bolno deco« in »Gospodinski kotiček«. Revijo »Žikec« prejema brezplačno vsak redni odjemalec Žike (Žika je žitna kava iz rži in vsebuje — ker je ržena — že itak mnogo sladkorja. Pred praženjem pa se s pomočjo kaljenja količina sladkorja še poveča in pretvori notranjost zrna v slad (Malz), ki se med praženjem spremeni v karamelni sladkor, ki je izredno lahko prebavljiv. Razumljivo je torej, da se porabi pri Žiki zelo malo sladkorja, ne glede na to, da je po okusu pravi kavi najbolj podobna.) V ½ kg zavrtih te kave najdete kontrolne listke; tri take listke pošljite kot prijavo na naslov: Pražarna Žika, Ljubljana. Če pa Vaš trgovec nima Žike, naročite 5 kg vrečko direktno iz pražarne (povprečje 65 Din), nakar postanete stalni brezplačni naročnik revije »Žikec«.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radenska, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in si Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

Posvetovalnica v šolskih in vzgojnih zadevah

Naše šole so se zopet napolnile. Prvo težko vprašanje: kam z otroki? Je že odločeno. Sedaj se pričnajo vsakdanje skrbi in težave. »Ali si znaš v šoli? — Si bil kaj vprašan? Si bil nemiren, nepazljiv, kaznovan? Imaš domače naloge? Kako si pisal šolsko nalogo? Kakšne imaš součence ali součence? S kom se družiš? Ali boš vstopil v Marijino kongregacijo? Kako je z drugimi društvi, ki se v šoli pripravljajo, ali pa morda tudi prepovedujejo?« Pa še mnogo drugih vprašanj je, ki se sedaj dan za dnem zastavljajo. Otroci prihajajo iz šole domov. Tožijo čez to in ono. Dan za dnem jim kaj manjka. Treba je denarja za to in ono. Pričujejo se čez součence in součence, večkrat tudi čez svoje učitelje. Starši ali njihovi namestniki naj vedo na vse odgovor. Vprašujoče se v nje upirajo oči. Od njih pričakuje pomoči v resničnih ali namišljenih krivicah, ki se jim gode. Mnogo imamo šolskih zakonov, še več različnih predpisov, ki so komaj najbolj vestnim šolskim upraviteljem ali ravnateljem v vseh podrobnostih znani. Tudi šolska in vzgojna praksa je po posameznih šolah različna. Vse to naravnost zahteva, da se za starše ozioroma njihove namestnike odpre neka posvetovalnica, kjer bi dobili od strokovnjakov nasvete v vseh vprašanjih, ki se tičejo šolanja in vzgoje otrok.

Društvo Krščanska šola v Ljubljani je sklenilo, da odvoli 7. t. m. tako posvetovalnico. Že ime društva samo pove, da je njegov namen skrbeti za to, da bo vzgoja in ves pouk v naših šolah v skladu z nauki naše katoliške vere, kakor je to tudi želja naših katoliških slovenskih staršev. Zato Krščanska šola vabi starše in njihove namestnike, naj se z zaupanjem obračajo na posvetovalnico. Posvetovalnica posluša vsako sredo od 10 do 11 v prostorih SKAS v Akademskem domu na Miklošičevi cesti poleg hotela Union. Vsi nasveti se dajo tako članom kakor nečlanom brezplačno.

KINO UNION Telefon 22-21

Zabavni film smeja in vselega humorja

INKOGNITO

Gustav Fröhlich in Hans Knofek

ELITNI KINO MATICA Tel. 21-24

Prekrasni film čarobnega petja in nepozabne vsebine

Ave Marija

Poje kralj tenorjev Benjamin Gigli

KINO SLOGA Telefon 27-30

Operetna revija razkošja in stila

Broadway Melody

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri

— Usoda španske države je sihernemu kulturnemu človeku pri srcu. Zločini, povzročeni nad imetjem in nad življenjem privatnih oseb, požigi samostanov in šol, umori duhovnikov, redovnikov in redovnic pričajo, da se bje boj med kulturo in med barbarstvom. Anarhisti in njihovi pomagači komunisti rušijo one kulturne spomenike, ki so jih ustvarili umetniki, najboljši sinovi španskega naroda. Ko se danes v svojih molitvah spominjamo nesrečnih žrtve španske državljanske vojne, je primerno, da tudi izven cerkve pogledamo resnici v obraz. Zato vlnudno vabimo verne meščane, da se udeležijo danes ob 11. velikega predavanja o Španiji, ki bo v veliki dvorani hotela Union. Priznani predavatelj g. prof. dr. Karol Capuder bo s pomočjo filmov in slik in žive besede predložil obiskovalcem žalostno usodo sedanje Španije. Uspokopina znaša 2 Din in so na razpolago samo numerirani sedeži.

— Danes ob 11. uri priredi Klub koroških Slovencev v mestni posvetovalnici na magistratu kratko komemoracijo v spomin slovenskega koroškega pevalca Mihe Habiba. Govori višji državni

tožilec g. dr. Luka Kravina. Korošci, prijatelji Koroške, vlnudno vabljene!

— Krščanska moška in mladeniška Marijina družba se udeležijo danes ob 11 popoldne predavanja v veliki dvorani Uniona o bratarmorni vojski v Španiji in njenih grozodejstvih, zvečer ob šestih pa ima družba redni mesečni shod v družbeni cerkvi v Križankah.

— V stolnici sv. Nikolaja bo drevi ob osmih izredno češčenje sv. Rešnjega Telesa. Molili bomo molitve 30. ure. Vsi nočni častilci in sploh vse ljubljansko moštvo vlnudno vabljeno k tejopravni in zadostilni uri. Zadostujmo za vsa onečaščenja in molimo za uboge žrtve v nesrečni Španiji!

Blago za

damske
plašče!

Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Ljubljana - Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

— Ljubljancem! Mestna občina napoveduje boj telesnemu in duševnemu zlu naše dobe: brezposelnosti. Ne podpor, temveč dela je treba dati ljudem! Zato je treba denarja. Mestna občina vabi vse Ljubljance, da pristopijo v čim večjem številu k prostovoljni davščini na oboje in uslužbenca. Samo 1 Din od oboje in samo 4 Din od uslužbenca na mesec! Samo za 6 mesecev! Eden ne zmore nič, vsi mnogo! Vsak bo dobil poziv za pristop na dom. Naj nihče ne odreče. Napravimo konec brezposelnosti in beračenju!

Proti mrazu le

IZTIZ

— Izbran mladinski spored predvaja danes ob 16. kino Kodeljevo. Posetite ga!

— Fantovski krošek na Kodeljevem bo imel jutri ob 19.30 v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem redni letni občni zbor po običajnem dnevnem redu.

Lepe spomenike

po nizki ceni dobavlja kamnoseštvo

Kunovar Franjo - Ljubljana

Zahtevajte album

— Predavanje pisatelja Franca S. Finžgarja o »Krstu pri Savici«, ki je bilo na 1. prosvetnem večeru v petek 2. t. m., je privabilo toliko poslušalcev in ljubiteljev Prešernovih, da je bila vrandna dvorana to pot premajhna. Veliko število jih je moralo oditi. Naravnost užitek je bil poslušati našega pisatelja g. Fr. S. Finžgarja, kako je samo z njemu lastno besedo orisal Prešernar kot Brezničana in hkrati podal oris značaja Gorenjca. Od te strani še nihče ni tako pogledal v Prešernovo osebo in njegovo pesem. Številni poslušatelji so z burnim odobravanjem nagradili gosp. predavatelja. Prihodnji prosvetni večer bo v petek, dne 9. oktobra in bo posvečen Koroški. Kot predavateljica nastopi g. ravn. dr. Angela Piskernik, ki nam bo podala značaj koroškega Slovence. Obiskovalcem prosvetnih večerov priporočamo stalni abonma, ki stane za 22 večerov 40 Din, in si lahko poljubno izberejo sedež.

KINO KODELJEVO Telefon 31-62

Danes ob 18 in 20.30 in jutri ob 20.30

Hans Albers Tajni kurir

v filmu

Danes ob 16 matineja: Silly pleše in svira

— Društvo Feniksovih zavarovalcev v Ljubljani bo imelo svoj ustanovni zbor v soboto, dne 10. oktobra ob 20. v kletni dvorani hotela Miklič v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo pripravljalnega odbora, 2. čitanje pravil in sklepanje o ustanovitvi društva, 3. volitev odbora in nadzorstva, 4. slučajnosti. — Vabljene vsi prijavljeni člani, kakor tudi oni, ki se prijavijo do vstetega 8. t. m. pripravljalnemu odboru (gospod Ivan Jeras, ravnatelj tvrdke »Sladkor« v Ljubljani — Ljubljanska kreditna banka). — Pripravljalni odbor.

Danes ob 11. uri dop.

po znižanih cenah 3'50 in 5'50 Din

Kinu Slogi

Konec in preporod sveta

po znamenitem romanu H. G. WELLSA

— Gramofonske plošče in gramofone bivate tvrdke A. Rasberger dobite po razprodajnih cenah v Dalmatinovi ulici 10, nasproti hotela Struclaj.

— Večerni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2-II., vpisuje dnevno od 9—pol 13 in od 16 do 18. — Pričetek pouka dne 15. oktobra.

— Času primerno je nabaviti blago za jesen in zimo pri znani tvrdki Novak na Kongresnem trgu, ker kupite dobro in poceni.

Atelje I. PAGON

za gospode in dame

se je preselil iz Kongresnega trga 15 v Gosposko ulico 7.

— Društvo absolventov državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani obvešča svoje člane, da bo v nedeljo, dne 11. oktobra društveni izlet v Zupanovo jarno, pri Grosuplem. Oudjelimo se z vlakom ob 7.24 in se vrnemo v Ljubljano ob 20.39. Vsak naj si kupi povratno karto, katere stane 9 Din. Zbirališče ob 7 pred kolodvorsko restavracijo. Pristojbina za ogled jame 3 Din, kosilo po izbiri. Udeležite se izleta polnoštevilno in prilepite še svoje prijatelje s seboj. Samo v primeru zelo slabega vremena se izlet preloži na nedeljo, dne 18. oktobra.

Univ. prof. dr. Franc Ušeničnik - sedemdesetletnik

Profesor za pastoralno bogoslovje in liturgiko na ljubljanski teološki fakulteti, dr. Franc Ušeničnik je te dni dopolnil sedemdeset let (roj. 2. okt. 1866). V ljubljanski škofiji ni duhovnika, ki ne bi gospoda profesorja poznal. Pa tudi zunaj ljubljanske škofije in preko slovenskih mej je znano njegovo ime. Mlajši ga poznajo le kot profesorja pastoralnega bogoslovja in liturgike, oni srednjih let se ga spominjajo tudi kot spirituala v ljubljanskem duhovskem semenišču in kot rektorja v zavodu Sv. Stanislava v St. Vidu; le nekaj pa jih je še, ki so ga poznali kot odličnega dijak v Ljubljani in na rimski Gregorijani.

Ko je prvič stopil v predavalnico, ves umirjen, s počasnimi koraki, smo ga mladi bogoslovci gledali nekak tuje, a takoj začutili, da je to pravi mož, ki nas bo naučil, kolikor se pač to naučiti da, pastoralne modrosti. In potem je prihajal leto in dan vsak dan tako točno, da smo po njegovem prihoduravnavali svoje ure. Kakšen zgled za mladega človeka je bila ta točnost! In to se ni vršilo le eno leto, marveč več decenijev. Na profesorju Francu Ušeničniku ni bilo nič pretiranega, zanesljivejšega, pa tudi ne hladno preračunanega, temveč vse svečeniško umerjeno. Različnih pastoralnih pravil in navodil, ki jih je podajal strokovno mirno,

se seveda mladi nismo vedno radi učili, toda čez leta mi je že marsikdo tudi izmed »modernejših« *duhovnikov priznal, da je skusil in v praksi, da so Ušeničnikova navodila dobro premisljena. Tudi pri izpitih ni bil nemara vsak vedno zadovoljen, saj veste, kako je s študentom in izpitom, toda vsakdo do zadnjega je gospoda pastoralista kot človeka, duhovnika in profesorja spoštoval.*

Ako hočete poznati Franca Ušeničnika, vzemi v roke njegovo Pastoralno bogoslovje. Ves Ušeničnik zadira iz tega dela. Natančnost, podrobnost, bogastvo! V njem ne boš našel fraz, pač pa boš težko našel pastoralno vprašanje, ki ne bi nanj v tem delu dobil odgovora. Primerjati je treba to delo z drugimi podobnimi v svetu, da začutiš, koliko marljivosti in razmišljanja hrani v sebi.

Gospod profesor Franc Ušeničnik, ki ob sedemdesetletnici odhaja v zasluženi pokoj, more zreti nazaj v plodno življenje. Veliko in uspešno je delal kot pisatelj, akademski učitelj in praktičen pastoralist bodisi v škof. kuriji, bodisi v spovednici. Zakon sicer hoče, da zapusti katedro, toda knjige in dela ne bo zapustil. Pa tudi hvaležna ljubezen njegovih učencev ga ne bo zapustila. Ob sedemdesetletnem jubileju Vam kličemo: Hvala Vam, gospod profesor in ad multos annos.

Zaščitite univerzo znanosti

»Straža v viharju« *prinaša pod gornjim naslovom članek, ki se popolnoma strinjamo z njim in ki zasluži, da ga dobesedno ponatisnemo:*

»Srečna je naša univerza. Ozračje v njej je tako napolneno učenosti, da rastejo učenjaki kar po hodnikih in avli. Imamo »razred« *mladih znanstvenikov, ki toliko presegajo vse ostale akademsko »maso«, da je zanje dovolj, če se ob mestu vpisejo, potem pa vse leto presedajo in postajajo po univerzitetni avli in hodnikih. Da pa tudi »maso« *polagoma izveleže iz temne mešanice znanosti, ki zaenkrat še obvlada predavalnice in institute, so oskrbeli univerzo z najraznovrstnejšimi zborovanji, občinski zbori, sejami, »štrajki« *in drugimi »masovnimi akcijami«, kjer demonstirajo veličino proletarske znanosti. Skoraj ni več tedna, ko bi znanstveno delo na univerzi teklo brez motenj, vznemirjanj in prestopov. Brezposelnih »slušačev« *— poklicni komunistični preroki so spremenili univerzo iz znanstvenega zavoda v politični laboratorij, v katerem vrše svoje »revolucionarne« *eksperimente. Privlekli so na univerzo vse šlagerje in čenče z ulice, probleme, ki spadajo v parlament, programe, ki bi jih morda prenesel kak politični shod v predmestju. Izvajanje je rodilo odpor, akcija protiakcijo, oster izpad psovko, enournna deklaracija dvehurno recitacijo, sunek — pretep. Skupni odgovor na vse od strani univ. oblasti pa je bil vedno enak: univerza do nadaljnjega zaprta. Ko se je odprla, se je nadaljevala.*****

Profesorji tožijo, da naša univerza nima znanstvenega naraščaja. Zakaj pa univerze drugod po svetu ne trpe na enaki sterilnosti? Ker so znale trdno zapreti svoja vrata vsemu, kar prihaja z ulice: univerzo so zaščitili njenemu znanstvenemu smotru. Francija, ki ni »fašistična« *država, je univerzo odprla samo znanosti, politične in socialne probleme in razračunavanja pa prepuстила parlamentu in ulici. Kdor bi tam skušal to zgodovinsko razdelitev vlog zamenjati ali*

skušal ulico prestaviti na univerzo, dobi še prej ko se zave »uradno pojasnilo« *v obliki brezpogojnega črtanja treh semestrov.*

Ali pri nas ne bo nihče napravil konca temu zavestnemu uničevanju ugleda in temu naravnemu rušenju znanstvenega značaja naše univerze? Ljudje, ki so priučeni in plačani za komunistične obrtnike, naj opravljajo svoj poklic na ulici, po shodih, po kanalih ali kjer hočejo —; univerza jim ne sme služiti več kot zavarovan oklopni avtomobil, kamor ne seže moč ljudstva in zakonov. Univerza je tu za znanstveno delo in poklicno izobrazbo, ne pa za varstvo političnih strahopetnežev, ki se na njej skrivajo pred obračunom ljudstva in zakonov.

Zaščitite vendar že enkrat univerzo njenemu edinemu smotru: znanosti.

Liko in „volivni golaž“ ob javnih delih

Zreče, dne 2. oktobra.

Koncem septembra so bila dokončana gradbena dela na občinski cesti Zreče—Loška gora—Ljubnica. Na tej cesti so zgradili tudi nov lesen most čez potok Dravinjo v Loški gori. Pri vseh teh delih je bilo zaposlenih krog 30 delavcev, ki so bili vsi domačini iz občine Zreče. Za vsa ta dela je dala potrebna denarna sredstva banaka uprava v Ljubljani, in sicer iz bednostnega sklada, iz katerega so črpajo denarni viri za javna dela v krajih, kjer delavstvo nima dovolj zaslužka in dela. Ko je bila cesta z mostom vred dograjena, pa sta povabila župan občine Zreče Kračun Davorin in Avgust Pukel, trgovca in gostilničar iz Loške gore v občini Zreče, delavce in nekaj svojih prijateljev na »likof«. Oba sta v proslavo dokončanega dela dala v gostilni Avgusta Pukla v Loški gori delavcem in povabljenecem brezplačno 20 litrov jabolčnega mošta, 30 do 40 litrov vina in tudi kruha za prigrizek.

Sicer je pri nas res navada, da stavbni gospodarji dajejo delavcem, ki so zaposleni pri njihovih zgradbah, ob srečnem zaključku za »likof«. Precej redka pa je navada, da bi župani in gostilničarji dajali za »likof« *iz svojega žepa takrat, kadar se dokončajo kakva javna dela, ki jih plačuje n. pr. država ali banovina. Delavci si seveda ob tako prijetnem povabilu niso mislili ničesar in so vsi z veseljem sprejeli povabilo.*

Veseli »likof« *se je začel ob 7. zvečer in kmalu se je pokazalo, da bi »likof« *zaslužil ime tako zvanega »volivnega golaža«. Ko je namreč dobra kapljica nekoliko namazala grla, je mislil gostilničar Pukel, da je že čas, da začne s političnim shodom, ki se je na račun »likofa« *tako lepo organiziral. Po uvodnih besedah, s katerimi se je delavcem zahvalil za požrtvovalno delo, je začel peti hvalo županu Kračunu in dokazal, kako veličnansko zaslužio ima župan za procvit občine in za zgraditev ceste Zreče—Loška gora—Ljubnica. Ko je prvi govornik tako lepo napeljal vodo na politični mlin, saj bodo v kratkem volitve tudi v občini Zreče, se je seveda moral oglasiti župan Kračun sam. Po svojih zahvalah predgovorniku in delavstvu je odkril voje karte in pozval vse, naj na dan volitev volijo le njega, ker je trdno prepričan, da so vsi za njega navdušeni. Kot tretji je nastopil načelnik želez. postaje v Zrečah, Kozjak Franc, ki je dokazoval, da je res najbolje, če bo tudi v nadalje županil Zrečanom Kračun, ki je znan po svoji prijaznosti, in da je najbolje, če ob volitvah vsi oddajo svoj glas Kračunu.***

Ob vinu se je vlekla zabava kasno v noč in prepričani smo, da so bili župan in njegovi prijatelji s tako lepo uspešnim, zvito pripravljanim in nepripravljenim političnim shodom kaj zadovoljni. Radovedni smo le, kaj bo dejala na to banska uprava, ki s svojim bednostnim skladom skuša pomagati prebivalstvu povsed tam, kjer je najbolj potrebno in brez razlike, kdo vodi občino in kakšnega mišljenja in političnega prepričanja so občani, ki so deležni zaslužka na račun raznih banovinskih skladov. Kaj lahko in prijetno je to, če da banovina denar, pa se potem župan malo pobaha s pavovim perjem na račun javnih del, za katere nima niti najmanjše zasluge in tako agitira za sebe. Dosedanji župan, ki je hkrati nosilec »Združene gospodarske liste« *za prihodnje občinske vo-*

litve v Zrečah, je s svojim postopanjem dal banški upravi važno opozorilo, ki ga bo treba pri razdeljevanju javnih del v bodočnosti resno upoštevati. Ker banska uprava nikakor ne more vedeti v naprej, kako bodo v bodočnosti izvoljeni župani, predstavniki raznih združenih opozicij, izrabljali javna dela, ki se bodo opravljala iz banovinskih sredstev, bo pač na mestu prav posebna pažnja že pri razdeljevanju podpor občinam samim. Če bi se zaradi tega nehote zgodila kakšna občini krivica, se bodo v takem primeru občani pač morali zahvaliti za tako uslugo svojim županom, ki niti ne vedo, kaj si smejo dovoliti in kaj ne. V korist splošnosti bo vsekakor, da banovina že pri razdeljevanju podpor za javna dela pazljivo gleda na to, ali so glede na krajevne razmere dana zadostna jamstva, da se podpore iz banovinskih skladov ne bodo politično izrabljale. Če pa takega jamstva ne bo, je prav gotovo bolje, da se v takem primeru tudi podpora za javna dela ne podeli.

Trboveljski slavčki v Belgradu

Po daljšem razdobju bodo belgrajski Slovenci zopet deležni prvovrstnega umetniškega in pristno slovenskega užitka. Svetovno znani slovenski mladinski pevski zbor »Trboveljski slavčki«, ki je na mednarodnem mladinskem glasbenem festivalu spomladni letošnjega leta v Pragi dosegel in pokazal najboljši uspehi in si tako pridobil najodličnejše priznanje svetovne glasbene javnosti ne samo sebi, marveč vsemu slovenskemu narodu — bo priredil v torek, 6. t. m., ob pol 9 zvečer v Kolarčevi dvorani koncert s popolnoma novim sporedom. Na sporedu so namreč najnovejša kompozicija slovenskih glasbenikov in tako bo imel koncert brez dvoma tudi s te strani že svojo posebno vrednost in pomen.

Tako je prav! Belgrajski Slovenci že dolgo pričakujejo in se vesele tega dne. Pozdrav, ki ga bodo prinesli »Slavčki« *iz ožje domovine svojim rojakom, bo vesel, iskren in priršen in bo segel v dno duše in srca vsem, ki so daleč od zelenih bregov prelepe Slovenije. Z belgrajskimi nastopom »Slavčkov«, ki bo pokazal napredek v svojem glasbenem razvoju, visoko glasbeno kulturno stopnjo in umetniško višino in vse neizčrpno bogastvo slovenske pesmi, bo podan nov dokaz stremljenja slovenske mladine k lepoti, popolnosti in ljubezni do naroda in njegove kulture.*

Na koncertu bo prvič nastopila s samospeli mlada in nadebudna Režika Koritnikova v spremeljavni opernega dirigenta dr. D. Švare. To je točka v programu koncerta, ki obeta nad vse bogat umetniški užitek.

Slavčki odpotujejo v nedeljo dopoldne in bodo imeli med potjo koncerte v Zagrebu in sicer v nedeljo ob pol 11 dopoldne v dvorani Balkan kina. Po prihodu v Belgrad si bo celokupni zbor ogledal najraznovrstnejše zanimivosti prestolnice, kakor: novo cerkev slov. arh. Plečnika, muzej kneza Pavla itd. Saj je večina pevcev in pevka, ki še niso videli državne prestolnice. Ob povratku bodo obiskali in si ogledali tovarne Bate v Borovcu, kjer bodo gostje podjetja.

Prepričajte se v ogledalu!

Poglejte prav natančno zlasti notranjo stran spodnjih zob!

To je bolj preprosto kot se vidi. Varujte se pravočasno, tudi če ste bili dozdaj obvarovani od zobnega kamna — te grde rjavkasto črne plasti na zobeh, ki tiči navadno na notranji strani spodnjih zob in opravlja svoje uničevalno delo. Čistite svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. Kajti Sargov Kalodont je edina zobna krema v naši državi, katere vsebuje sulforicinoleat, že nešteto krat preizkušeno sredstvo proti zobnemu kamnu. Z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom se odpravi zobni kamen in se prepreči njegova ponovna tvoritev.

★ Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Zlati jubilej Ubogih šolskih sester de Notre Dame v Šmihelu

Šmihelska fara in vsa Dolenjska izpričuje danes svoje priznanje, hvaležnost in vdanost šmihelskim redovnicam, ki so se pred 50 leti naselile v Šmihelu in pričele tam svoje kulturno-vzgojno delo. Ze pred enim letom so se bivše šmihelske učenke in gojenke združile v humano društvo s plemenito nalogo, postaviti svojim učiteljicam dostojen in vreden spomenik — sirotišnico, ki naj bi jo vodile šmihelske redovnice. Po enoletnem delu in pridnem zbiranju je društvo kupilo krasno zemljišče za bodočo sirotišnico in tozadevno kupno pogodbo bo društvo izročilo samostanskemu predstojništvu pri jubilejnih slovesnostih danes dopoldne. Na ta način naj bi požrtvovalne redovnice na svoj jubilejni dan dobile viden znak hvaležnosti svojih bivših učenk, ki bodo še nadalje pridno zbirale, da tudi uresničit plemenito zamisel.

Nabiralna akcija za sirotišnico je našla največ navdušenja in odziva pri naših ameriških Slovenih. Prav na dan tik pred jubilejem so poslali

svojo prvo zbirko za bodočo sirotišnico — 535 dolarjev — s toplimi voščili šmihelskim redovnicam k njihovim petdesetletnici in obljubo, da bodo še nabirali. Ginljivo so pisale nekatere ameriške žene, bivše šmihelske učenke, v Amerikanskem Slovincu, ki je kot edini ameriški katoliški dnevnik na svojo pest zapolnil z nabiralno akcijo. Kaj pa naše oblasti, kaj pa naši dolenjski in slovenski bogataši, ki vsako nedeljo čitajo naše vesti in čujejo naše prošnje in prejajajo naša vabila? Na dan jubileja nečemo polagati obračunov, vendar prosimo, darujte po svojih močeh, da dobi Dolenjska kmalu prepotrben zavod. V jubilejni knjižici, ki je izšla te dni in se dobi pri društvu »Združene bivše učenke šmihelskega zavoda za zgradbo sirotišnice za Dolenjsko v Šmihelu« *za 22 Din, boste našli vse naše uspehe, pa tudi — naše prošnje za nadaljnjo pomoč.*

Danes so vse naše misli pri šmihelskih jubilejnih in vsa naša duševnost je eno samo

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite jutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 26. V. 1935.

Na svetovno razslavo v Pariz 1937

Udeleženci študijskega izleta SK »Planina« *v Nemčijo v avgustu t. l. so bili z organizacijo in vodstvom izleta zelo zadovoljni. Skoro splošno so želeli, naj bi jim nudili v letu 1937 priliko takega izleta v Francijo povodom mednarodne razstave v Parizu. Ker so bili letos tako disciplinirani in uvidni, smo se potrudili, da jim ustrežemo, saj bi tak izlet imel tudi v nacionalnem in kulturnem oziru velik pomen. Na željo SK »Planine« *sem potoval v septembru v Avstrijo, Švico, Francijo in Italijo, da študiram možnosti in pogoje takega izleta. Uspeh je bil zelo povojen! Uvažujoč razne možnosti in želje, sem predlagal klubu sledeči spored in proračun:**

Izlet traja 11 dni. Čas: konec julija in prve dni avgusta. Število: največ 800 oseb. Odhod zjutraj ob ca. 7 iz Ljubljane čez Jesenice—Beljak—Badgastein—Kitzbühel do Innsbrucka. Tam ca. 3 ure ogled. Dalje do Feldkirchna (Vorarlberg), tam prenočišče. Zjutraj čez Buchs do curškega jezera. Po celem jezeru z ladjo do Züricha (tam ca. 4 ure), vlak prazen za nami. Čez noč v vlak, zgodaj zjutraj v Parizu. Tam 6 dni. Stan v velikem zavodu šolskih bratov (lastna kuhinja, naši kuharji; spalnice s navadnimi posteljami, obednice, cerkev, v bližini zavoda postaja metro-podzemne železnice). Obiskovanje mednarodne in kolonialne razstave, zanimivosti Pariza itd. En dan Versailles. En dan izlet v Lieux (božja pot Male av. Terezike), Trouville (svetovno kopališče), z ladjo v Le Havre in nazaj v Trouville, zvečer v Pariz. Povratek: čez noč Pariz—Luzern (Švica), ogled mesta, izleti (Pilatus, Rigi, Bürgenstock itd.). Z ladjo vzdolž jezera Luzern—Flüelen, tam na vlak: Bellinzona—Lugano—Chiasso—Milan. V Milanu dvakrat prenočišče, vmeeni dan ogledi. Zarana v Padovo, tam ca. 3 ure, kosilo v Benetkah. Pozno zvečer domov, zgodaj zjutraj v Ljubljani.

Ta izlet bi bil daljši, komodnejši, bolj zanimiv in lepši, kakor letošnji v Berlin. Organiziramo naj svoj pevski zbor. Priobčimo podrobne opise pravočasno. Med vožnjo 3 prenočišča, 4 države, 2 vožnji po krasnih jezerih Švice, 2 vožnji po morju (Le Havre, Benetke), ponoči samo Basel—Pariz in Benetke—Ljubljana. Vpogled v življenje, razmere, lepote Pariza, Švice, Tirolske, Milana, Benetk, dve svetovni božji poti. — Mene je stala samo vožnja po tem sporedu 2550 Din. Z ozirom na dosegljive ugodnosti potovanja s posebnim vlakom itd., bi mogli opisani spored (vožnja, stan, prehrana, izleti, razne vetopnine — nuditi za 2260 Din (3. razred),

2. razred vlaka in hotel. stan, sorazmerno več. Mesечно plačevanje: enkrat 300 Din, sedemkrat po 280 Din (november—junij).

Z ozirom na veliko povpraševanje in omejeno možnost števila priporočam interesantom: prijavit se čimprej na naslov: SK »Planina« *(Hvale, Miklošičeva cesta 10, Ljubljana)! Prednost imajo letošnji udeleženci! Kdor prej pride, prej melje! J. Hafner.*

Blejska dražba - v celoti potrjena

Blejska dražba, ki je bila dne 24. avgusta t. l., nam je še v živem spominu. Knji pred dražbo se je pričela pravcati gonja, ki je izhajala od raznih oseb ter tudi od izvestnega dela časopisja, ki je na široko pisarilo o tem, da so nacionalni interesi v nevarnosti, če se dražba Kendovega posestva tudi izvrši. Govorili so, da je nevarnosti, da pride Bled v tuje roke, češ, da so se razne inozemske skupine zanimalo za nakup.

Znano je tudi, da je Kenda Ivan dan pred dražbo vložil na sodišču predlog, da se mu prizna kmečka zaščita. Toda dražba se je izvršila ter je Zadruga gospodarska banka d. d. v Ljubljani, po svojem zastopniku dr. Josipu Voršiču, odvetniku v Ljubljani kupila vse nepremičnine.

Z ozirom na to je izvršilo sodišče domaknilo Zadrugi gospodarski banki, d. d. v Ljubljani, izdružbano nepremičnine za 23.400.000 Din.

Toda zavezanka Kenda Ivan in Marija sta se zoper domik priročila na višjo instanco. Istotako je Kenda Ivan po svojem zastopniku vložil rekurz zoper odločbo prvega sodišča, ker se mu ni priznala kmečka zaščita. Tako je zadeva prišla pred Okrožno kot rekurzno sodišče v Ljubljani, ki je v zadevi razsojalo ter izreklo, da se vložnim rekurzom ne ugodi.

S tem je torej blejska dražba dokončno rešena ter je Zadruga gospodarska banka postala lastnica Bleda, kar bo vsa slovenska javnost zelo s posebnim zadoščenjem na znanje, to tembolj, ker je Bled še nadalje ostal v slovenskih rokah, zlasti pa, da je prišel v roke zavodu, od katerega se nadejamo, da bo kot novi gospodar mnogo doprinesel k večjemu razmahu našega Bleda ter s tem tujskega prometa v naši lepi Sloveniji.

Zatekel se je temnorjav dolgogolaki loveki pes prepelčar z ovratnikom in znamko. V sredo zvečer je potoval po Dolenjski cesti in okrog Galjevice. Kdor sporoči, kje se pes trenutno nahaja, oziroma ga pripelje v Ljubljano na Gruberjevo nabrežje št. 6, dobi primerno nagrado.

Posledice novega lovskega zakona

Zanimiva lovska zgodba pred sodiščem

Maribor, 3. oktobra. Zna se v naši javnosti borbe lastnikov manjših zasebnih lovišč, s katerimi so se potegovali za svoje pravice, ki jim jih je po krivici odvzel novi lovskega zakon. Člen 4. lovskega zakona iz leta 1931 namreč ukinja zasebna lovišča na površini 115 do 200 ha, ki so še do nedavnega pripadala lastnikom. Ta nesrečni člen je povzročil že nebroj intervencij, prepira in drugih neprilic, sedaj pa je njegov odmev prvič segel tudi do kazenskega sodišča.

Pred mariborskim okrajnim sodiščem se je namreč vršila te dni zelo zanimiva razprava radi delikta, ki je splošno v omenjenem nesrečnem členu lovskega zakona. Zagovarjati se je moral neki posestnik iz mariborske okolice — lastnik lastnega lova, ki noče priznati novega stanja, zatrjuje, da se mu godi krivica ter noče pustiti lovcev, ki so njegovo lovišče izdružili, da bi lovili na njegovem posestvu. Razprava je bila zelo burna in zanimiva ter je vzbudila v mariborskih lovskih krogih izredno pozornost, gotovo pa bo močno odmevala tudi pri lastnikih zasebnih lovišč, ki so na podlagi omenjenega zakona izgubili svoje dolgoletne priprave posestov. Ker je bil lastnik v Sloveniji večinoma, bo mariborska sodna razprava gotovo pri njih vzbudila nov odpor in akcijo za upostavitve prejšnjega stanja. Vršila pa se je razprava nekoliko tako-le:

Sodnik obtožencu in tožitelju: »Tako s puško, grozjenji in s fizičnim obračunavanjem se ne bo moglo urediti lovskega zakona...«

Obtožencu: »Saj teče tožba pri upravnih sodiščih. Dokazalo se bo tam, da je novi lovskega zakon protipostaven in protiusustaven.«

Sodnik: »Če je zakon res protiusustaven, ga bo vlada že razveljavila.«

Obtožencu: »To so nam lastnikom obljubili tudi naši ministri.«

Močan potres v Mariboru

Maribor, 3. oktobra. Danes ob 14.50 se je nenakrat pojavil v Mariboru močan potres. Potres je trajal 5 sekund ter je bil zvečan z močnim podzemskim bučanjem. Potres je zbudil vznemirjenje med ljudstvom, ki je pojenjalo, čim so sunki prenehali. Tudi iz Gradca poročajo, da so tamkaj potres močno čutili.

Morilca Kolar in Štern v Mariboru

Maribor, 3. okt. Danes popoldne sta bila prepeljana z lastnim avstrijskim vlakom ob tri četrti na 1. popoldne v Maribor morilca finančnega nadzornika Ivana Straniška, Pavel Štern in Ivan Kolar. Avstrijski obmejni organi so ju predali naši obmejni policiji, ki ju je izročila mariborski jetniščnici.

Maribor

□ Frančiškova mladina se sponila. V nedeljo ob tričetrti na 18 v baziliki Matere Milosti na slovesen način smrti sv. Frančiška. V nedeljo 11. okt. pa bo blagoslovitev novega prapora frančiškove mladine v Mladinskem domu. Pride p. Krizostom Sekvančič, vrhovni vodja serafinske mladine in gvardijan v Ljubljani. Na sporedu bodo tudi pevске točke, deklaracije in nova igra v 5. dejanjih »Frančiškovega umirca«, ki jo je spisal p. Tarzijel Toš.

□ Razstava slik akademika Sušmelja v Selnici ob Dravi je odprta še danes in jutri. Za razstavo se je vsa Selnica pa tudi njena bližnja in daljna okolica zelo zanimala. Posrečena izbira motivov je napravila pri gledalcih zelo globok vtis. Največ priznanja so dobile te-le slike: Kapelica (št. 3), Jagnjedi (št. 16), Jutro (št. 41) in Ukraiden poljub (št. 12). Iz vseh slik veje slikarjeva ljubezen in povezanost z domačo grudo. Pri mnogih delih, ki jih je skupno 62, se opaža resna nota in stremiljenje, da umetnik izkristalizira svojo individualnost. Mlademu slikarju čestitamo in želimo, da obiščejo razstavo vsi tisti, ki je še niso videli, in da tudi odkupijo slike, ki jim bodo gotovo ugajale.

□ Izpremembe na sodišču. Na mesto novouimenovanega kazenskega sodnika in podpredsednika okrožnega sodišča dr. Pichlerja je prevzel predsedstvo tega senata dr. Senjor, kot poročevalce pa je vstopil v prizivni senat dr. Vojteh Hočvar. Predsedstvo kazenskega prizivnega senata prevzame po upokojenem predsedniku Zemljiču vs. Lenart, kot poročevalce pa pride v kazenski senat mesto dr. Kotnika novouimenovani sodnik Miloš Lečnik iz Zagreba. Predsedstvo kazenskega senata VII. po vs. Lenartu prevzame dr. Tomo Turato, preiskovalni oddelek po dr. Turatu pa Miroslav Rebulca.

□ Licitacija za cesto Pesnica—St. Pi se bo ponovno vršila dne 10. t. m. na tehničnem oddelku okrajnega načelstva v Mariboru in sicer po skrajšanem postopku.

□ Poskusna vožnja s oglenim plinom. Mestna podjetja bodo preuredila vse svoje tovorne avtomobile na pogon z oglenim plinom. Včeraj je napravil svojo prvo poskusno vožnjo velik Krupov škroplilnik, katerega je preuredil znani strokovnjak za avtomobilske generatorje g. Jožef Čeh iz St. Lenarta v Slov. goricah, ki ima tozadevno tudi neke lastne patente. Preureditev se je dobro posrečilo in je poskusna vožnja pokazala, da se bo dalo na pogonskem materialu doseči izredno velike prihranke. Težek škroplilnik rabi na uro in konjako silo 60 dekagramov oglja ali kilogram drv.

□ Katoliška mladina ne uprizarja danes nobene igre zaradi proslave pevskega društva »Poštni roge«.

□ Drvi zopet premiera. V gledališču bo noč tretja premiera. Uprizori se efektna češka komedija »Zorka« ter bo prisostvoval premieri sam pisatelj Oto Minka. Režija je v rokah novega člana J. Borka, nastopijo pa Starčeva, Rasbergerjeva, Košuta-Borko (v alternaciji), P. Kovič, Košič in Verdonik.

□ Zetev smrti. Na Ruški cesti 9 je umrl slikarji mojster Maks Dolinar, star 47 let. Na Teznu, v Maistrovi 13, je umrl v starosti 52 let kovač Franc Jelenko. V bolnišnici je podlegla poškokbam gospodinja Antonija Parasuh, stara 61 let. Na Meljskem hribu 33 je umrla v starosti 78 let zasebnica Julijana Rober. Svetila jim večna luč!

□ V bolnišniško podčastniško šolo v Nišu se sprejemajo mladeniči, rojeni od 1915 do 1919. — Prošnje se vlagajo do 10. oktobra. Podrobni pogoji pri mestnem vojaškem uradu.

□ Grajska starinarina in manufaktura, kjer se prodaja, kakor vedno po najnižjih cenah, se je preselilo v Vetrinjsko ulico 10.

□ Za tri pokale se bodo borili danes na Pohorju tekmovalci na V. jubilejnim Pohorskem teku, ki ga priredi SK Maraton. Zmagovalno mesto prejme prehodni pekal Pohorskega doma, ostala pokala pa dobijo najboljši lahkotlet in najboljši zimski športnik.

Odvetnik, zastopnik tožiteljev (sicer znan »nacionalist«): »Za mene velja samo Uradni list.«

Sodnik: »Za sodišče prihaja pa v poštev samo formalni zakon.«

Obtožencu (demonstrativno): »Za mene državljana pride v poštev samo ustava in samo ustavni zakon.«

Sodnik obtožencu: »Mi smo se učili tako. Vaše pravo pa je za »ošisanega ježa«.

Obtožencu temperamentno pojasnjuje člen 22. ustave.

Drugi odvetnik (iz publike): »Vi ste čistokrvni Kranjci, pomirite se, zakoni se morajo spoštovati.«

Obtožencu: »Samo ustavni zakoni. Še Roosevelt je vrhovno sodišče vse protiusustavne zakone zavrnilo.«

Tretji odvetnik (iz publike): »To so zakoni, ki so jih napravili politiki. Mi juristi bi napravili boljše, take, ki bi držali.«

Sodnik zasebnim tožiteljem: »Umaknite svojo tožbo, plačate svoje stroške, ni dosti upanja...«

Obtožencu: »Sprejemljam.«

Odvetnik zasebnim tožiteljem: »Zahtevam izjavo, da obtoženc ne bo oviral več lovcev na svojem zemljišču.«

Obtožencu: »Moja izjava se glasi, da bom vsa-kočar, ki bo lovil na mojem zemljišču, tožil zaradi motnje posesti.«

Zasebni tožitelji: »Sprejemamo.«

Stari navzoči »jageri«: »Sedaj bi se pa prilegel likof...«

Posledice te tožbe bodo prav zanimive. Posestnik ne bo dovolil loviti po svojem zemljišču in lovci, ki so lov izdružili, bodo v neprilici. Zajci, fazani in jerebičke bodo imeli pa od tega profit... »

□ Eksekutorja in orožnike zapri v klet. Na Slevcu je prišel eksekutor z orožniško asistenco k nekemu posestniku. Bil je doma samo posestnikov brat, ki je eksekutorja in orožnike zaklenil v klet. Iz neprijetne kehe jih je osvobodil šele posestnik, ki se je zvečer vrnil domov.

□ Za 2000 din vrtnice je bilo letos ukradenih vrtnarju in drvesničarju g. Dolinšku v Kamnici. Sedaj je zasačil nekega vrtnarskega pomočnika s Pobrežja pri tatinskem poslu. Ta je priznal, da je dosedaj trikrat kradel vrtnice, ostale tatvine pa taji.

□ Sladki kmečki kruh. Pekarna Rakuša, Koroška cesta 24.

□ Plin za kurjavo — po znižanih cenah. Z uvedbo novega cenika za plin je MP — plinarna predvsem znižala ceno za kurjavo. Za 1 m³ plina računa samo Din 1.501. Meščani, omlilite si čimprej plinske peči v svoje lokale, stanovanja itd. Navodila daje MP — plinarna v Mariboru.

□ Kožuhošina v veliki izbiri in strokovna izdelava pri S e m k o, krznar, Gosposka ulica 37.

Celje

□ V okviru prireditev Kluba koroških Slovencev bo v soboto, dne 10. oktobra t. l. zvečer ob 8. v Narodnem domu »Koroški večer« z zelo pestrim programom. Na večerjo bo govoril Celjanc g. dr. Janko Arnež, sodeloval bo oktet Ljubljanskega Zvona in uprizorila se bo dramatična slika iz življenja koroških Slovencev »Kres«. Vmesne točke bodo ta program še poživljale. Po končanem resnem sporedu bo pa poskrbljeno tudi za pravo koroško zabavo. — V nedeljo dne 11. t. m. bo ob 8. zjutraj v opatijski cerkvi maša za umrle člane Kluba koroških Slovencev. Mašo bere g. dr. Janko Arnež. Med mašo pojejo pevci Ljubljanskega Zvona. Ob pol 9. je nato 8. letni občni zbor Kluba, istotako v Narodnem domu.

□ Gostovanje Narodnega gledališča iz Ljubljane v Celju. Uprava Mestnega gledališča v Celju razpisuje v sezoni 1936/37 stalne predstave Narodnega gledališča iz Ljubljane. Ljubljansko Narodno gledališče bo vpriporilo dve operi, šest dram, dve dijaški predstavi in dve mladinski igri. Abonma za dve operi in šest dramskih predstav znaša: lože I. vrste 1125 Din, II. vrste 900 Din, lože III. vrste 720 Din in lože IV. vrste 540 Din. Sedeži v parterju 180, 153 in 126 Din. Sedeži na galeriji 90 in 72 Din. Dijaške predstave in mladinske igre so izven abonmajev. Naročila za abonma in vstopnice se sprejemajo v Sloimski tiskovni zadrugi. Abonma je plačljiv v treh obrokih in sicer I. obrok pri naročilu, II. obrok v novembru in III. obrok ob novem letu. Za abonma se je treba prijaviti do ponedeljka 12. oktobra.

Specialist za živčne bolezni

primarij dr. Pestotnik zopet ordinira

□ Gostovanje ljubljanske opere v Celju. Uprava Mestnega gledališča v Celju naznanja občinstvu, da bo otvoritvena predstava v mestnem gledališču v sredo, dne 14. oktobra t. l. Za otvoritev bo ljubljansko narodno gledališče vpriporilo Puccinijevo opero »Madame Butterfly«.

□ Celjski šahovski klub prične svoj letošnji redni splošni turnir 7. t. m. Prijave se sprejemajo v kavarni hotela Evropa. Tudi drugorazredni igralci se turnirja lahko udeležijo, a izven konkurence.

□ Huda nesreča ljubljanskega šoferja pri Petrovčah. Perman Franc, šofer in mehanik pri pivovarni Union v Ljubljani, star 43 let in stanujoč v Ljubljani, Glinška ulica 9, je vozil v petek zvečer s tovornim avtomobilom mimo Petrovč. Med vožnjo so ga udarila vrata avtomobila po glavi in je Perman počila lobanja. Nezvestnega so prepeljali z rešilnim avtomobilom celjske rešilne postaje v celjsko bolnišnico.

□ Primarij dr. Raišp zopet redno ordinira.

□ Kino Metropol, Danes »Ne zabi me« in nov Merkurjev tehnik. Ob 10.30 matineja.

Šmarje pri Jelšah

Prva seja novega občinskega odbora je bila dne 30. septembra t. l. Vodil je sejo novi župan g. Turk Ivan, ki je pri zadnjih občinskih volitvah po dolgem neupravičenem duševnem in telesnem trpljenju prejel od svojih zvestih mu soobčankov v tako velikem obsegu popolno zadostitev. Te seje se je udeležil tudi okrajni načelnik gospod dr. Marša, ki je obenem zapisrejel nove odbornike. Pri tej priliki je imel na nove občinske odbornike lep nagovor, v katerem je odboru čestljal njegovo nalogo in posebno naznačil rešitev raznih zadev, ki jih mora novi odbor izvršiti. Iz te seje so bile odposlane udanostne izjave Nj. Vel. kralju, gospodu ministru dr. Korošcu in gospodu banu dr. Natlačenju. Enodušno je bil sprejet tudi sklep, da se odpošlje brzojavni pozdrav g. dr. Antonu Ogrišku, odvetniku v Celju, ki ima pri nas toliko prijateljev.

Ježica

Naša prosveta je imela svoj redni letni občni zbor. Živahni potek občnega zbora in pa izčrpana poročila odbornikov so pokazala, da društvo lepo napreduje. Število članov se je v preteklem letu skoraj podvojilo, vedno pa še pristopajo novi člani. Društvo sicer ni prirejalo velikih in hrupnih prireditev, ampak je glavno pažnjo posvetilo tistemu nortranjemu prosvetno-vzgojnemu delu. To delo se je vršilo po posameznih odsekih. Poleg fantovskega smo imeli letos tudi novoustanovljeni dekliški in dramski odsek, ki sta oba pokazala prav lepe začetne uspehe. Živo zanimanje v posameznih odsekih pa obeta v prihodnje še lepši razmah.

Kmetijsko-gospodarski tečaj. Prva prireditev Kat. prosv. društva v novi sezoni bo kmetijsko-gospodarski tečaj, ki bo od 26. oktobra do 4. novembra 1936. Na ta izredno važni tečaj opozarjamo že danes vse kmetijske ljudi obojega spola iz področja občine Ježice, pa tudi iz bližnje okolice, ker bo to edini tečaj te vrste pri nas. Namen tečaja je: a) poučnim predavanjem dvigniti vse kmetijske proizvode, kar je za nas, ki živimo na periferiji Ljubljane, izredne važnosti, in pa vzbuditi zanimanje za one panoge kmetijstva, ki se pri nas premalo ali nič goje, pa bi radi ugodne klimatske lege mogle nuditi pri umni gojitvi lep vir dohodkov za našega kmeta. Tako se bo na teh večernih tečajih (začetek ob pol 8 zvečer) obravnaval pouk o poljedelstvu, mlekarstvu, vrtnarstvu, sadjarstvu itd. Posebno zanimanje bo posvečeno zadržanju misli in stanovski kmetijski organizaciji.

Socialni tečaj. Tudi tega bomo priredili še to jesen, na kar posebno opozarjamo naše može in fante. Datum in program javimo kasneje.

Elegantno oblači cenjene dame
modni atelje **Anka Pučnik**
Ljubljana - Šelenburgova ulica št. 1
Brezhibni kroji in delo

Stražisce pri Kranju

Danes praznuje svoj 60. najstarejša mamica v Stražiscu, »Pupčeva mati«. Dosegla je visoko starost 85 let kljub temu, da se je morala vedno truditi od zore do mraka. Mož, ki ji je kmalu umrl, ji je zapustil troje nepreskrbljenih otrok. Z vsa ljubeznijo jih je vzgojila in danes so vsi tudi že v letih. Sin France je že vpokojen orožniški narednik, hči Ivana je poročena, hči Tončka pa oskrbuje doma mater in brata. Jubilarica je bila veseskozi delavna in vedno prijaznega obraza. Za vnuke, ki jo obiskujejo, ima vselej kaj v roki. Še sedaj, ko jo je vid polnoma zapustil, hodi k maši v šmartno. Pri vsem njenem delu jo je vedno spremljala molitev in ji dajala moč. Danes, ko obhaja 85 letnico rojstva, se čestitkam domačih pridružujemo tudi drugi in ji želimo še mnogo let prijetnega življenja v krogu svojih dragih.

Za dijakke in šolarje

obleke, pelerine v vseh velikostih po prav nizkih cenah pri

DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA

Velika izbira blaga za obleke po meri.

Jesenice

Založil sem svojo trgovino tudi z manufakturnim blagom. Za zimo imam krasne blagove za damske in moške obleke. Velika izbira damskih plaščev. — Jože Košir, Jesenice.

Kakor že nekaj let sem je tudi letos v preteklem mesecu izvršila tuk. krajevna organizacija Jadranske straže propagandni izlet s šolske mladino na Jadran. Izleta se je udeležilo 10 otrok. — Ta mesec pa bo priredila organizacija JS poučno predavanje o našem Jadranu in pomenu organizacije Jadranske Straže. Zeleti je, da bi se nameravanega predavanja udeležilo čim več občinstva.

Občni zbor Kerkove prosvete. Dne 30. septembra je bil v Kerkovem domu občni zbor Kerkove prosvetnega društva. Zboru, jeseniške katoliške prosvete, je prisostvovalo nad 400 ljudi, kar je dovoljen dokaz, da je bil občni zbor središče vsega zanimanja, saj je šlo za odločilno smer v vodstvu samem. Občni zbor je vodil priljubljeni predsednik g. Janko Šranc. Najprej so podali poročila predsedniški številnih odsekov društva. Izvoljen je bil novi odbor a predsednikom g. Novšakom, ki ga je pozdravljala vsa dvorana. Aplavza je bil deležen tudi odstopivši predsednik g. Šranc, katerega delo ostane nepozabno, prav tako gosp. Miha Šolar in gđ. Hafnerjeva.

Igralka se je ponesrečila. V nedeljo je nameravala igralska družina Kerkovega prosvetnega društva otvoriti igralsko sezono. Naštudirana je bila nova drama »Rojenice«, ki bi bila tu prvič predvajana. Nesreča je pa hotela, da mora biti prestavljena že ta otvoritvena predstava, ker se je ponesrečila ga. Francka Znidarjeva, ki je imela naštudirano glavno žensko vlogo. Gospa je udarila ob železni nosilec, ki ji je nad oči prerezal kožo. Prihujljeni igralki želimo hitrega okrevanja.

Bohinjska Bela

Redke so v Sloveniji učiteljice, ki bi na istem službenem mestu vztrajale dolgih 28 let in vsa leta obranile svojo mladostno ognjenvost in požrtvovalnost za svoj vzvišeni poklic; ohranile neomadeževano svoje dobro ime in skalnato trd in neupogljiv značaj. Taka učiteljica je bila g. Jožica Arhova na Bohinjski Beli, ki se je ta teden poslovila od nas in šla na novo službeno mesto v Šiško, da bo tam bližje grobu svojega blagopokojnega g. brata profesorja Luka. Njeno ime se ni imenovalo po časopisih in raznih revijah, pač pa je z zlatimi črkami zapisano v kroniki Sloimskove družbe in v kroniki belanske šole. Na Boh. Beli je bila v službi več kakor polnih 28 let; tu je doživela 3 razne šolske upravitelje in 3 razne župnike-katehete. Vstopila je v službo na Boh. Beli 19. maja 1908 na enorazrednico, zapustila jo je sedaj kot trirazrednico. Popolnoma sama kot šolska upraviteljica je vodila šolo 4 leta do 4. marca 1912. Sama je počevala vso mladino celo dopoldne in popoldne. Po njenem trudu in njeni zaslugi je bila šola razširjena v dvorazrednico 31. oktobra 1911. Vsa leta je gospodična neutrudljivo posvečala vse svoje moči pouku in vzgoji mladine, kateri je bila prava duhovna mati. Zaradi doseženih uspehov v šoli so jo vsi nadzorniki odlično ocenjevali, mladina in starši pa nad vse spoštovali in ljubili. Njen vzor je bil škof Sloimšek, sama polna njegovega duha je v njegovem duhu tudi vzgajala vsa leta mladino z besedo in prelepim lastnim zgledom. Poleg šole

je delovala v cerkvi in pri prosveti. V letih, ko ni imela župna cerkev nobenega organista, je ona, glasbeno naobrazena, vodila cerkveno orgljanje in petje od 31. oktobra 1911 do 23. febr. 1919 in vpetje v cerkveni zbor pravo Cecilijanstvo. Pri prosveti je bila dolga leta odbornica-knjizničarka; prva leta je vodila tudi petje in pomagala pri dramatik. Zato ni čuda, da je slovo iz Boh. Bele bilo za gospodično kakor za vso župnijo težko, ganljivo. Poslovinlega večera se je udeležila šolska mladina z lampijončki in svečami; zjutraj pri sveti maši je za gospodično darovala sv. obhajilo, potem pa skupno spremlja gospodično na kolodvor. Pri slovesu so se zalesketale v očeh tako redke gorenske solze. Tako se otroci poslavljajo od svoje prave duhovne matere. Župnjia Boh. Bela bo ohranila najlepše spomine na svojo vzorno in neutrudljivo učiteljico g. Arhovo in ji ostala trajno hvaležna, kakor v hvaležnem spominu ohranja tudi njenega prednika g. učitelja Avsserja iz Domžal, ki je tu deloval v šoli in cerkvi 38 let, tu umrl pred 28 leti, a grob njegov še ni pozabljen, ampak je še vedno svež, okrašen s cvetjem in rožami. Spomin njegov še vedno živi v župniji. Tako naš narod ljubi in spoštuje svoje... Dalj kakor življenje g. Arhove, bo na Boh. Beli ohranjen tudi njen spomin...

Domžale

Danes ima kmetijsko dijaško počitniško društvo »Bistrica« v društvenem domu v Domžalah ob 18 svoj drugi družabni večer.

Mellika

Prodaja grozdja iz banovinske trsnice na Dražicah. V nedeljo je bila v dvorani narodne šole v Melliki licitacija grozdja. Licitacijo je vodil okr. kmetijski referent Ambrož Gabrijel, kot člana komisije pa sta prisostvovala upok. šol. nadzornik Konrad Barle in pomočnik okr. kmet. referenta Stare Anton. Kot najresnejši kupec je zopet letos ponudila najvišjo ceno Vinarska zadruga. Upamo, da bo tudi letos imela zadruga tako odlična vina, kakor lansko leto. Vinarska zadruga si je v zadnjih letih pridobila lepo število odjemalcev in je njena velika zaslug, da je lanskeletni vinski pridelek skoro razprodan. Agilni zadrugi, posebno pa nesebičnemu načelniku g. Bajuku iz Drašč, moramo priznati, da je njegovo delo vredno velikega spoštovanja.

Letošnji vinski pridelek v metliškem okrožju ne bo nič slabši od lanskega. Znano je, da je bil lanski pridelek odlični. Banovinski vinarski nadzornik inž. Gorup je te dni prekontroliral sladkobo grozdja po naših vinogradih. Povprečno znaša od 18—22% in še imamo teden dni do trgatve in upravičeno trdimo, da bo tudi letošnji pridelek tak, da ga bo lahko spravili v denar. Posebne hvale pa je vredno dejstvo, da vinogradniki čakajo s trgatvijo, dočim je v drugem okraju povečini že vse potrgano.

Veliko javno delo izvršeno. Hidrotehnični oddelek kr. banske uprave je letos izvršil na Dolnjem Suborju 200 m dolg vzdorniški jarek, ki je v vsej dolžini tlakovan. Ob vznožju pa so 30 m globok požiralnik s premerom 2 m 25 m globoko v zemljo zbetonirali. Na vrhu je požiralnik opremljen z varnostno rešetko, tako da je nesreča pada izključena. Delo je bilo izvršeno s povečano previdnostjo in ni bilo nobene nesreče. Dnevno je bilo zaposlenih po 25 delavcev iz bližnje okolice, ki so bili vsi brez razlike potrebni zaslužka. — Pred regulacijo je delal hudournik veliko škodo z zasipanjem travnikov in njiv s peskom, oziroma onemogel kultivirano zemljo. Z regulacijo je ta nevarnost odstranjena in so posestniki zelo hvaležni za izvršeno delo, ki je veljalo 100 tisoč.

Šrečke drž. razredne loterije

I. razreda 33. kola
žrebanje 13. in 14. okt. t. l. - dobite pri
Jugoslavenski banki d. d.,
podružnica, Ljubljana, Tyrševa c. 7-9

Ptuj

Drzen vlom v Podlehniku. Ivan Mauser, posestnik v Podlehniku v Halozah, je imel preteklo noč neprijeten obisk. V oni del hiše, kjer nikdo ne stanuje, so vlomili neznanci in odnesli večjo količino masti, svinjskega mesa, dve novi obleki, razno posteljino in 3000 Din gotovine v bankovcih. Skupna škoda je precejšnja na 15.000 Din. Razen tega so napravili nepridipravi precejšnjo škodo na vratih in omarah, katere so popolnoma razbili. Za rokovalca ni sluhla ne duha.

Samoumor. V četrtek, 1. t. m., je izvršila samoumor 40 letna Rozalija Zavrnik, stanujoča na Mestnem vrhu pri Ptuj. Radi prepira, ki ga je imela s svojo sestro, se je oddaljila od doma in odšla v bližnji gozd. Ker je dolgo časa ni bilo najti, so jo šli iskat in jo našli obešeno na drevesu. Vrv so sicer takoj prerežali, pomoč pa je bila zaman, ker je medtem že nastopila smrt.

Požar. Posestniku Metličarju Matevžu v Gerčiji vasi je v četrtek pogorelo gospodarsko poslopje z vsemi pridelki vred. Škodo cenijo na 30.000 Din. Požar je nastal, ker so se v dimniku vnele saje.

Javna zahvala.

Najprisrčneje se javno zahvalujeva g. zdravniku **dr. Kraljcu** in g. šet-zdravniku **dr. Lavricu**, ki sta nama rešila s spretno operacijo edinega sinčka sigurne smrti, in ju moreva vsakemu toplo priporočati.

Maks in Ivanka Špacapan.

Sv. Jurij v Slov. goricah

Priljubljena šolska upraviteljica pri Sv. Juriju v Slov. goricah ga. Marija Kožuh je pred dnevi obhajala 50 letnico svojega življenja. Rodila se je l. 1886 pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Učiteljšče je končala v Gorici, službovala je v Majšpergu, Dornavi, kjer je bil njen pokojni mož školski upravitelj, od l. 1930 pa pri Sv. Juriju v Slov. goricah, kjer je letos bila imenovana za upraviteljico tukajšnje šole. Povsod, kjer je službovala, je vestno in skrbno opravljala svoje vzgojne delo. Čestitkam številnih prijateljev se pridružujemo in ji želimo še mnogo let srečnega življenja!

Ponikva ob juž. žel.

Zapustila nas je naša priljubljena učiteljica gđ. Sturman Danica. Bila ni samo učiteljica, temveč tudi svojim šolskim otrokom. Naši otroci so bili deležni prave materinske ljubezni, ki je med nami vzgojitelji tako redka. Solze na obrazih otrok ji naj bodo v dokaz, kako smo jo imeli radi, ne samo otroci, ampak tudi starši, ki jo bomo pogrešali na tukajšnji šoli. Še enkrat se ji lepo zahvaljujemo za vse, kar je storila dobrega našim otrokom. Na vsem mestu v Slinivci pa ji želimo zadovoljstva in sreče. — Starši.

Metuzalemi

Nenavadna visoka starost je dar božji. Človek ne more dosti storiti za to, da bi dosegel izredno visoko starost, razen, da preprosto živi in je veliko na svežem zraku.

Junija 1934 je umrl Turek Zaro Aga, ki je bil najstarejši človek te dobe. Po njegovih podatkih je bil star 164 let in se je baje v mladosti bojeval v Siriji zoper Napoleona. Vendar ni imel nobenih listin in »pomlajevalni« profesor Voronov, ki ga je preiskal malo pred njegovo smrtjo, mu je prisodil 120 let, a Turki so izjavili, da je bil Aga toliko star, kot je sam dejal.

Bodi tako ali tako, res pa je, da so živeli ljudje take in še večje starosti. — Človek, ki je doslej najstarejši na svetu in je njegova starost uradno dokazana, je bil Anglež Thomas Carn; imel je skoraj 207 let! Živel je od leta 1588 do 1795.

Prihodnji v tem seznamu je leta 1724 v vasi Kofrosch pri Temešvaru umrl Petar Czarjan, ki je bil rojen 1539, je bil torej star 185 let. Skoraj prav do smrti je bil še krepak, hodil je s palico in je beračil. Dobro je še videl in je imel še nekaj svojih zob. Njegov sin, ki je še živel ob očetovi smrti, je imel tedaj 97 let in je bil otrok tretjega, v pozni starosti sklenjenega zakona. Czarjan je bil grško-katoliške vere in je do smrti vestno izvajal svoje verske dolžnosti. Umrl je, ko da bi zaspal.

Le za leto mlajši je bil, prav tako leta 1724 umrl Samuel Mungo, iz Škotske, ki si je večji del svojega življenja moral le z eno roko služiti kruh, ker so mu bili drugo odsekali. Prav rad je pil žganje in je menil, da mu največ koristi.

Prav malo manj je bil star neki mulat iz Friedrichstadta iz Virginije, ki je leta 1798 umrl v starosti 180 let. Bil je 140 let suženj ene in iste družine.

V Herbusdorfu v Gornjih Lužicah je dosegel Martin Uhlemann, ki je umrl 2. dec. 1736, starost 172 let. Njegov ded je bil star 103 leta, njegov oče pa 192 let.

Henry Jenkins, neki ribič iz grofije York na Angleškem, je živel, kar je uradno dokazano, od 1501 do 1670; umrl je torej 169 let star. Nekoč je bil pozvan na sodnijo in je prišel tjakaj s svojima sinovoma v starosti 100 in 102 let! Brez dvoma čudovit primer!

157 let je bil star neki kmet z zaluških posestev pri Kealiclucu v Galiciji, ki je umrl leta 1762. Njegov prvi zakon je trajal 58 let. Ko mu je žena umrla, se je z 88. letom še enkrat poročil in je bil v drugo poročeno 55 let, in je iz drugega zakona imel še 7 otrok.

Vlado desetih angleških kraljev je preživel neki, leta 1635 rojeni Thomas Parz, kakor je napisano na nagrobnem kamnu v londonski westminsterski katedrali. Ko mu je bilo 120 let, se je oženil s tretjo ženo in v starosti 130 let je še prav urno vihtel cepec in je mlatil. Ko je bil star 152 let, ga je sam kralj povabil k sebi na gostijo. A tedaj si je Parz, ki je bil vaje le preproste hrane, pokvaril želodec in je umrl.

Izredno žilav je bil tudi Danec Kristijan Drakenburg, ki je dosegel starost 146 let (rojen 1626 v Strömstadu, umrl 1772). Bil je nemirne sorte in je do svojega 141. leta prav vzburkano živel. Ko je imel 68 let, so ga ujeli morski razbojniki in ga prodali za sužnja v Tripolis. Kar 15 let je oprav-

ljal najtežja suženjska dela, dokler ni pobegnil. V starosti 100 let se je poročil prvič in zadnjič. 136 let je bil star Švabec Zorž Wunder, rojen 1761. leta. — Anglež Taylor je dosegel starost 134 let in se je s 108 leti v drugo poročil.

Heinz Mittelstädt, Meklenburčan, je bil 123 let star. Bil je 40 let vojak in je bil v nešteti bitkah. Leta 1733 je postal neki Grosch iz Wettina še v starosti 104 let — oče. Čeprav je bil toliko star, je bil še rudniški paznik. Njegov oče je bil star 112 let, njegov brat pa še več.

Leta 1797 se je v Londonu, v starosti 112 let umrl Esquire McCarthy, petič poročil, ko je imel 98 let in je bil oče več otrok. O njem poročajo, da je bil še v visokih letih vnet lovec in je rad pil žganje.

Marca 1725 se je javil na magistratu v Lütlichu neki človek, ki je prosil, da ga sprejmejo v občino. Dognali so, da je bil to neki mešan, ki je bil pred 95 leti izgnan za 90 let iz mesta. Zdaj je imel 115 let in so ga seveda sprejeli v občino in skrbeli zanj.

V novembru 1934 je umrl v Mideltu v Maroku Sidi Lahib, ki je dejal, da je 147 let star, kar pa ni mogel dokazati. Dokazano pa je, da ima še živeči Arabec Ali Abu Sarih v Iraku 132 let in je še prav zdrav, pije alkohol in je bil doslej šestkrat poročil.

V začetku avgusta 1935 je umrl v erbski vasi Mala Kršna kmet Trajko Smilović, ki je bil do smrti čil in veder, čeprav mu je bilo že 131 let.

V Rusiji živi v neki vasi pri Habarovsku Michael Postnov, ki je bil rojen 19. junija 1799 in je zdaj v 136. letu, pa še zmeraj opravlja domača dela.

Teo Pavlovič, srbski kmet, ki je star zdaj 112 let, se je decembra 1934 petič poročil, in sicer s svojo izvoljenko iz mladih let, ki ima zdaj 107 let. Leta 1839 jo je prvič zasnubil, a njen oče mu je ni hotel dati.

Tudi ženske so že dosegle izredno starost, čeprav je taka visoka starost bolj stvar moških, kakor so dognala opazovanja.

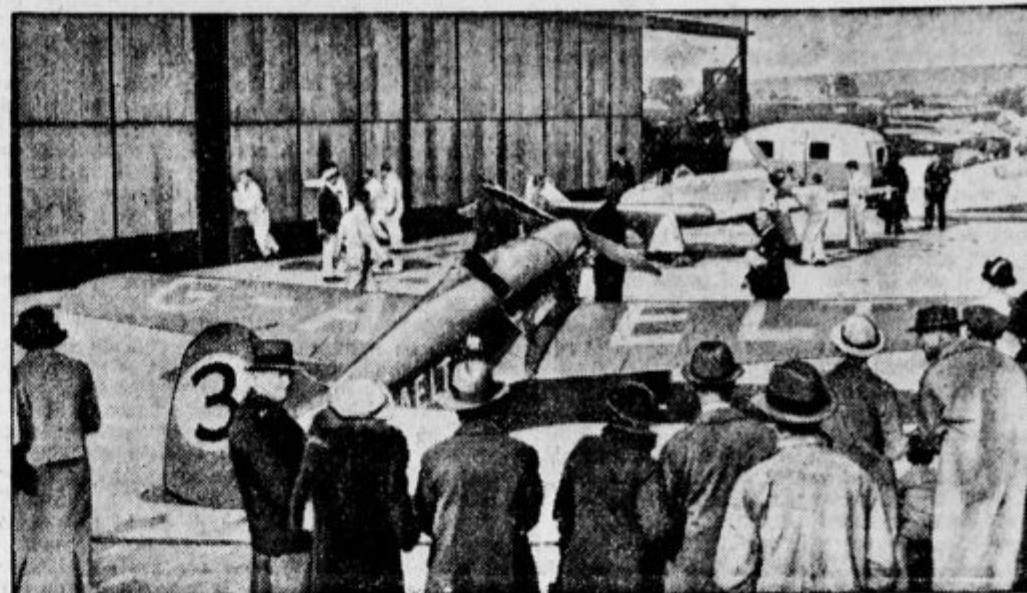
Najstarejša ženska, kar jih je doslej živela, je bila Francozinja Piou, ki je leta 1838 umrla, stara 158 let.

Neka krčmarica ob vnožju Mont Cenisa je dosegla starost 140 let in je živela od 1717 do 1857.

V neki vasi blizu Santiaga de Chile je oktobra 1933 umrla neka ženska, ki je bila — po listinah dokazano! — rojena 1800, je imela torej 133 let. Osebnost se je udeleževala številnih bojev čilske države; bila je ranjena in je prežela hrabrostno kolajno. Še ko ji je bilo 107 let je leta 1907 šla z vojniki na bojišče.

V mestu Sterdun na Poljskem živi neka Vanda Vziecka, ki je zdaj 138 let stara. Skrivnostni čar je krog nje: splošno ji pravijo »šterdunska čarovnica«. Vse življenje se je bavila s prerokovanjem in bivši ruski car in avstrijski cesar Franc Jožef sta že bila pri njej. Pravi, da je videla Napoleona, kako je odhajal v Rusijo. Prav zdaj preiskujejo, ali so njeni podatki resnični.

Starostni rekord vseh živčevih žensk pa ima Srbkinja Stanojka Bakid, ki živi v vasi Jevaji pri Ipeku. Zdaj je stara 157 let in je še zmeraj zdrava in krepka.

Start za polet na 10.000 km dolgo progo. V Angliji je startalo devet letal najboljših angleških letalcev za letalsko dirko iz Portsmoutha v Angliji do Johannesburga v Južni Afriki. Proga meri 9800 km. Na sliki so letala za dirko, ki jo je razpisal neki južnoafriški milijonar v proslavo 50-letnice mesta Johannesburga.

prave za na vojno so bile vprav orjaške. Dan in noč so delali, da so zgradili mogočne jadrnice in bojne kanuje, da so naredili na tisoče orožja, za pest velike lučalne kamne, železolesene kije, osti za sulice in podobno. Slenjič je bilo vse naréd. In zares: Kamehameha je bil tako izvrsten vojskovodja, da je vsa svoje nasprotnike premagal. Prav nič ni zaleglo otoškim kraljem, da so se strnili v zvezo zoper Kamehameho. Tudi združene je potolkel.

KAMEHAMEHA LOVI PUSČICE

Zmeraj je bil Kamehameha najbrabrejši v boju. Drzno se je postavil nasproti puščicam, ki so frčale vanj, smeje se je udrihal s palico, ki jo je imel namesto ščita, po njih. Če je več puščic naenkrat priletelo nanj, jih je s čudovito izurjenostjo ujel v ozaščju. Poročali so, da je v kakem dvoboju dal po šest puščic vreči nase in je tri odbil s palico, druge tri je ujel.

Ko je bilo konec njegovih vojn, si je Kamehameha pridobil veliko zaslug za svojo državo. Promet med Ameriko in otočjem večne pomladice je bil vedno bolj živahen. Kamehameha je potreboval veliko orožja in streliva in kmalu so redno vozile ladje po poti med Združenimi ameriškinimi državami in mladim kraljestvom, ki se je lepo razvijalo.

Navzile vsemu svojemu miroljubnemu udejstovanju pa Kamehameha ni opustil svojega najljubšega načrta: da bi imel zmogljivo vojsko in mogočno brodogradbo. Bolj in bolj si je nabavljalo orožje. Kmalu je imel 27 bojnih jadrnic s topovi, 500 bojnih kanujev in veliko manjših čolnov. Posebno pa je bil ponosen na svojo lastno bojno

ladjo, ki jo je bil kupil od Američanov in je imela 20 topov, tako da se je upal z njo na boj celo na Veliki Ocean. Venomer je oboroževal svoj državo in je imel tudi na kopnem 7000 vojščakov. Honolulu je spremenil v vojno pristanišče, ki ga je utrjeval po evropskem načinu. Več let je gradil to pristanišče, šele l. 1817 je bilo dokončano, a stroški zanj so mu izčrpali vso državno blagajno.

Dne 6. maja 1820 je umrl veliki kralj, najmočnejši vladar južnega morja. Že dolgo so se paganski svečeniki pripravljali na dan, ko bi umrl kralj, ki je bil prijazen kristjanom. Zdaj so upali, da bodo na mah uničili krščanstvo, ki se je bilo že precej razširilo po Kamehamehovi državi. Zdelo se je, da jim bo to uspelo, zakaj ves vpliv kulture je mahoma ugasnil, temno vražjeverstvo je začelo stopati iz grobov.

POKOP V ZRELU KILAUEA

Svečeniki so neke temne noči odnesli truplo svojega vladarja v gorovje, kjer so ga pokopali na takem kraju, kjer naj bi ga nikoli nihče ne našel. In zares nihče ne ve, kje leži. Bržkone so ga spustili v žrelo Kilauea.

Sin velikega kralja, Kamehameha II., je videl, da je bila smrtna ura njegovega očeta tudi smrtna ura države. Neprestano sta propadala dežela in ljudstvo v dobi kasnejših 40 let, dokler ni umrl poslednji potomec Kamehamehe. Leta 1893 so odstavili kralja Liliuokalanija in so proglasili Havajsko otočje za republiko. Leta 1898, ko se je otočje pridružilo ameriškim Združenim državam, je bilo konec poslednjega dejanja havajske svobode in dediščina velikega Kamehamehe je bila pozabljena.

Vrednote, ki ostanejo

Človek se ni nikoli iznebil strasti po zlatu. Mesta in dežele so se v omami zlatih najdišč razcvitala in umirala. Spet so zaživela druga. Od vseh zlatih najdišč, kar jih je bilo na svetu, se je Južna Afrika najbolj obnesla. Več ko 50 let je prva zaloznica zlata na svetu. Še zmeraj dajejo ondotni zlati rudniki toliko, da se obrestujejo neizmerni kapitali, ki so jih ondi naložili. Zato more tako mesto, kot je Johannesburg, ki stoji in pade z zlatom, prav mirno obhajati svojo petdesetletnico. Mnogo industrij se je ondi ustalilo v teh letih, v katerih se je število prebivalstva popetdesetorilo in postotilo in kjer donebniki oznanjajo bogastvo mešanov.

Prav lepo darilo za rojstni dan je prejelo mesto Johannesburg. Vprav zdaj so geološke preiskave dognale, da bo zlata še za dolga leta, zakaj žile zlata segajo do Vaala in Oranja. — A mesto ni zaradi tega pokazalo nobene razburljive radosti. Pač pa iščejo zdravih in mnogostranskih uporabnih potov, vabijo k sebi tudi poljedelska tržišča in pritiskajo, kolikor le morejo, na spekulacijske elemente. Predvsem imajo v mislih stavbarstvo. Leta 1931 so izdali za zidanje 390 milijonov dinarjev, leta 1935 že več ko 1040 milijonov in letos bočjeje vložiti v zemljo celo 1820 milijonov Din.

Mesto je v srcu Južne Afrike in ima zares fepo, izbrano lego. Pametno gospodarstvo rodi obilo bogatih sadov, ki so jih deležni domačini in tujci. — Johannesburg pa uživa še posebno čast: ima razstavo britskega imperija, ki je bila poslednjikrat v Wembleyu, l. 1924. — Petdeset let — to je še mlada sreča in vendar vse kaže, da je to mesto zakladnica vsega sveta.

Resnica?

Zdaj pa zdaj poročajo iz Male Azije o boju med orli in štorčkami. Ta borba v Anatoliji traja prav za prav že dve leti. Leta 1934, poleti, je šest orlov napadlo gnezdo štorčje v vasi Orkhagazi in so požrli mlade štorčke. Čez nekaj časa so isto storili s sosednjim gnezdom. Na podlagi resnih in resničnostnih poročil se je zbralo 200 štorčelj, ki so napadle orle. V tem boju je bilo 20 mrtvih in ranjenih. Štorčlje so dobile pomoč in so orle prepodile z bojišču, a so pri tem pustile veliko svojih ond.

O teh bojih večkrat poročajo časopisi, več ali manj in poudarjajo pri tem to zanimivost, da štorčke napadejo vsakogar, ki se dotakne njih mladčev. — Pa ne moremo še določiti, ali je ta vojna med orli in štorčkami v Mali Aziji nekaj novega, ali pa je bilo že od nekdaj tako ali pa je samo basen, ki jo je mogoče iznašel »La Fontaine«?

Optimist in pesimist

Leta 1736 sta sedela dva roparja v ječi. Oba bi morala biti obešena. Eden je bil pesimist, drugi pa optimist.

Pesimist, ki ni videl nobene rešitve več, je rajši prihranil rablju delo in se je ponoči sam obesil. Drugi dan so prinesli krsto in so ga položili vanjo, da bi ga odnesli in pokopali. A nosači so odšli še prej ven, da si »privežejo dušo«.

To priliko je porabil optimist. Vzel je svojega mrtvega tovariša iz krste in ga je, ko da bi bil živ, položil v posteljo in ga tudi do pol obraza pokril. Potem se je sam vlegel v krsto in se pokril s pokrovom.

Čez nekaj časa so prišli nosači in odnesli krsto iz ječe. Ko so prišli na pokopališče, je v krsti začelo ropotati in topotati. Nosači so se silno prestrašili, spustili krsto na tla in so pobegnili. Obsojenec je urno zlezal iz krste, preplezal pokopališki zid in prav tako pobegnil.

Križanica. »Ravno prav ste prišli! Ali mi morete povedati ime rimskega poveljnika, ki ima osem črk?«

Če hočete vedeti

Neki pajki v Surinamu si v družbi spredejo mrežo-pajčevino, ki je do 2 m visoka in 15 m dolga.

Črno morje ima bolj svetlo vodo ko druga morja.

Dimnike so dobile hiše pri nas šele okrog leta 1400.

Šele ko ima otrok 87 tednov, more spoznati rdečo in zeleno barvo.

Za kilogram medu mora čebelica obiskati 7.500.000 deteljnih cvetov. (Glavica detelje ima 60 cvetov.)

Nemirna Palestina. Na cesti od Hajfe v Nazaret so arabski revolucionarji z bombo prevrgli tovorni avto.

Pogreb sovjetskega delavca, ki leži v krsti, ki je podobna zaboji in ga z navadnimi sanmi peljejo na pokopališče, saj ruski proletarec niti toliko nima, da bi mogel dostojno pod zemljo.

Kamehameha, Napoleon južnega morja

Leta 1778 je angleški pomorščak James Cook odkril Havajsko otočje. Prebivalci teh krasnih otokov so tedaj prvokrat videli bele ljudi. Začudenost motrili njih obleko, orožje in orodje. Toda vsi preplašeni so zbežali, ko so začeli na ladjah streljati s topovi. Cook se je med domačini zlasti čudil nekemu visokemu, štridesetletnemu poglavarju z imenom Kamehameha, ki se je najbolj zanimal za novosti tujcev.

PRIVLAČNE OGNJENE CEVI

Kamehameha je pravilno spoznal, da bi si z orožjem belih ljudi podjarmil vse otočane. In za velike množice živil si je pridobil nekaj pušk, na-

bojev in svinca. S tem si je menil podvreči vse Havajsko otočje in še sosednje otoke. Skrivši si je zalogo orožja še povečal in se dal poučiti o uporabi evropskega orodja. Prav zvito je dosegel, da si drugi otočani niso nabavili orožja in ko je kmalu po nesrečni Cookovi smrti videl, da so tudi ladje belcev izginile, je bil prepričan, da je edino on lastnik strašnih ognjenih cev.

Ta Kamehameha, ki so mu kasneje dodali pridevek Veliki, je bil l. 1736 kot sin poglavarja s Kohale rojen na severozahodnem delu Havaja. Ko je podedoval čast poglavarja, se je odpravil na boj zoper druge poglavarje na mejah svoje male državiče, da bi si jih podvrnil.

Leta 1780 je umrl Kalanipuu, najmočnejši Kamehamehov sosed, vladar dežele Kau na južnem obrežju Havaja. Njegov sin Kivalo ga je hotel po stari šegi pokopati ob vnožju Hualailaija. Ta kraj je bil v Koni, ki si ga je bil Kamehameha nedavno prej pridobil. Kivalo je prispeval z veliko vojsko, ki je nemara hotel Kamehameho premagati in zavzeti Kono. Kamehameha mu je pa dovolil, da sme pristati le z nekaterimi žalujočimi spremljevalci, toda Kivalo je hotel na vsak način izvršiti svoj načrt.

S tem je pa nudil Kamehamehi že zdavnaj zaželjeno priliko za boj. Z dobro izveževano vojsko se je postavil Kivalu v bran. Razvila se je huda bitka, ki se dolgo ni mogla odločiti nikomur v prid. Slednjič sta se oba vojskovodja viteško dvojevala. Dolgo in bridko sta se borila, dokler ni Kamehameha, ki ga je bilo spoznati po dolgem, z rumenimi peresi okrašenim plaščem in istobarvni čeladi, z mogočnim udarcem svojega orjaškega kija zdrobil glavo svojemu nasprotniku.

PRIPRAVA ZA POMORSKO BITKO

Kmalu je Kamehameha opravil tudi z drugimi poglavarji in je bil vladar vsega Havaja. Prihodnja leta se je kralj, ki ga je v vsem podpirala njegova šele 20 letna, a izredno bistroumna žena, lepa Kaahumanu, posvetil upravi svoje države, da bi imel urejene razmere, kadar se bo odpravil na boj na sosednje otoke: Maui, Lanai in Oahu z mestoma Honolulu in Kauai. Njegove pri-

Lester, ki je bil doslej komisar Društva narodov mesta Gdinja, je zapustil to mesto in bo generalni podtajnik pri DN. V Gdinju ga bo nadomeščala neka poljska osebnost.

Lepote Županove jame

Zakaj je nepoznana? Ker je preblizu! Jaz sem jo videl že prej, ko je imela vhod po lestvah in je bila nedostopna takim, kakor sem zdaj. Danes ima vhod ob strani in lahko pride v njo vsak. In res ne vem, če bi se bolj čutil vztrajnosti Piskovega očeta ali nevoščljivosti ljudi, ki so nagajali pri njenem odkrivanju.

Toda še bolj sem se čutil ljudem, ki hodijo v druge jame čez mejo, preden so videli domače lepote, še bolj sem se čutil onim, ki imajo usta polna hvale, ko se vrnejo, a ne poznajo domačih krajev. Kakor bi drugje železnice tekla drugače, kakor bi avtobusi vozili drugače in drugačen bil smeg! Ljudje drugod ne vedo ali kaj, da jih opisujejo potniki kot posebnost, ko se vrnejo.

Če bi ne skomizgnili z rameni, bi bilo veliko čudo in mislim, da ne bi bilo prav, če bi jih kdo poizkušal spreobrniti. Ne bilo bi prav, če bi takšni hodili po naših krajih, ker bi s svojo namišljeno vsevednostjo in čemernejšjo ubijali veselje! Take nerge naj ostanejo doma!

»Oprostite, jaz sem s Kranjskega! Tak občutek sem imel, ko sem se skoraj skrivaj in v tihem odpravljal. Da sem imel več poguma, sem prosil, da smo šli v tih. Retskij župnik Meršolj in sorški Kajdiž. E, saj veste: doma se bel kruh ni dober!

Ne bom opisoval vožnje čez Barje. S tem se je trudil že Likovič, toda železniški ovinek pri Skofelci je vreden, da se omeni in Grosupeljska kadunja po strmih predorih tudi.

Nikamor ne bi prišel, če bi opisoval, kako smo sedli na Piskov voz, kako smo izprosil, da je obljubil priti za nami šentjurski župnik Medved, kako smo se invalidi peljali v Lipljenje, kako smo po senčni poti šli k jami in videli, da so pokrili sari vhod z betonsko ploščo.

Začnimo kar z jamo! Zdjaj je vhod skozi nekdanjo »Ledenico«. Sprejmemo te železna vrata, ki varujejo, da ne zaidemo vanjo nepoklicani. Sedem zim, je pripovedoval g. Perme, so vrtali rov iz »Ledenice«, ker o morali delati nalahko in oprezo. Ob začetku niti slutili niso, da je kaj vmes. Morali so paziti, da se ne odkrušijo kapniki, da se ne porušijo skladi kamenja nad glavo. Za nekaj centimetrov so zgrešili v sredi, četudi so merili samo s priprostim orodjem in sami. »Veste, predrago bi bilo, če bi koga najeli.« Največja skrb je bila, kaj bo, če jih zalije voda, ki ima svojo nevidno in radi tega še bolj strašno pot v jami. Voda jim ni nagajala, pač pa ljudje, ki niti lesa niso hoteli dati, četudi so ga imeli posekane v bližini.

Zdjaj so napravljene v »Ledenico« betonske stopnice in iz nje se vzpenjajo skozi »Umeten rov« v »Srebrno dvorano«, ki so jo odkrili pri vrtanju. Iz nje privedejo v »Srednjo dvorano« ali nekdanji vhod. Ker je bila lestva v stropu, se svetlika: Jamma ima s tem svojo naravno ventilacijo. Zdjaj ni voč lestev in dvorana je res dvorana. Od tu gre pot po ovinkih in rovu v »Veliko dvorano«; v njej so vse dimenzije veličastne in obsežne! V njej se lahko tudi napiješ trde in mrzle sveže vode in izveš, da bodo prvo, kar mislijo narediti, napravili pot tudi ob drugi steni v dvorani.

Če bi bila s tem opisana pot, ni opisan vtis, ki ga napravi nate to podzemsko čudo. Odkar so Kranjske deželne elektrarne napeljale elektriko, ti od vseh povodov žari skrivna svetloba. Ze zdaj je kakor v kraljestvu palčkov! Kako bo, ko bodo napravili vse luči, sem že zdaj radoveden.

Pravim, iz preprčanja pravim: Kdor še ni bil, naj si ogleda. Kajti kapnik »Rokac«, je človeška roka, kapnik »Svečnik« (ki bi ga jaz imenoval »Velikonočni svečnik«), so res sveče, »Orgle« res igrajo celo skalo, »Zvonovi« (ki jih je radovedna roka v prvih dneh nekoliko okrušila), res pritrkavajo. Zame je bilo treba nekoliko domišljije samo pri »Goski«, dočim so drugi trdili, da je res.

Sorški župnik je koj videl »Kalvarijo«, rešetki pa »Sreč«, preden sem prital za njima. Potem so se vrstili: »Spomenik neznanemu vojakcu«, »Županov kapnik«, »Krstni kamenc« s pravo vodo, majhni kipei, o katerih smo ugovarjali, kaj bi bili. Uganili smo, da mal možiček nekaj skriva, da je sv. Jožef ob strani, da pestuje Marijo božja Jezuska, da so okameneli romarji na strmini. Ni treba domišljije, da vidiš »Preproge« pod stropom, da gledaš »Prižnico«, če pa imaš domišljijo, boš videl vse polno majhnih čudes. Kadar bo pa dobil »Brihtanten kapnik« svojo posebno luč, bom šel njegovo bleščobo pogledat, če Bog da.

Nam je bil čas prepičito odmerjen, ker smo hoteli videti tudi Tabor. (Nabrala se nas je bila že velika procesija.) Zato naj mi nihče ne zameri, če svetujem, naj drugi uporabi za ogled cel dan in ne samo dopoldne, kakor smo mi.

Menda pa ni vsakemu dano, da bi videl pri povratku solnčno svetlobo v »Ledenico«. Od spredaj plaha solnčna luč v globini, ko ti od zadaj sijo električne žarnice!

Mi smo to redkost doživeli!

Med potjo po tami nam je Piskov oče razlagal, kaj vse je prestal, preden je bila jama toliko dostopna, kolikor je danes. Vse niti še ni za javnost!

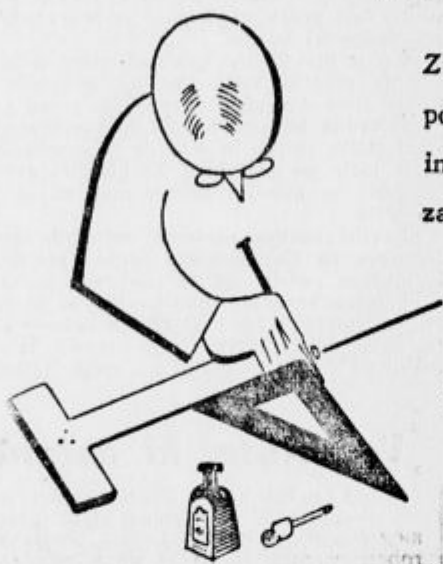
Kako je hotel že opustiti raziskovanje kot brezplodno, ko je v zadnjem hipu v medli luči odkril špranjo naprej, kako je sina reševal iz razpoke, kako so se norčevali ljudje iz njegove slutnje, kako je dognal zvezo med »Ledenico« in »Jamom«, ko se je prisluškil dim skozi gruš, kako bi bile pri vrtanju skoraj žrtve, ker se ni hotel raz-

kaditi smodnikov dim, kako je bilo treba vrtati in je »pomagal« tudi — politika kako so šele potem začele prav za prav prave sitnosti, kako je bilo treba znesti v »Jamoc« cement in vodo in pesek, kako so začeli prihajati z nauki in nasveti. Pri tem je nekdo povedal tudi koner znane zgodbe o oslu, ki so ga gnali na sejm. Ne bom pripovedoval cele zgodbe, ne bojte se! V spomin morda pokličem, če označim, da so najprej vsi šli: oče, sin in osel. Ker so ljudje godrnjali nad očetom, se je spravil nanj sin, ker to ni bilo všeč potnikom, se je skobacal nanj oče. Komu bi bilo po godu, da mora sin capljati peš? Zato se je na godrnjanje ljudi obesil osel na vrat še sin. Ljudje, ki so to videli, so trdili, da je to trpinčenje »uboge živalec«. Barbari! Da ne bosta barbara, sta oba planila na tla. In — zdaj naj zapišem konec, ki ga v čitankah nisem našel: Optala sta osla na rame! »Trije osli« so gledali za njimi ljudje, reči si niso upali nič, ker ...

Tega nisem povedal, kakor da bi bilo opisovanje vhoda dolgočasno, ker če boš radoveden, boš izvedel, kje ima Piskov oče svojo klet, kako je zdaj vse enostavno, kar je zadajalo velike skrbi, toda ogledati si moraš sam, ker prežvečena jed, pravijo, ne tekne.

»Po« Jamic smo ogledali še stari Tabor. Zavezli smo ga, ker smo prej šli okoli in okoli visokega — baje edinega ohranjenega — zidovja turških taborov.

Potem smo vdrli in v okroglem stolpu je zdaj mežnarjevo stanovanje. Skozi mala okna se vidi na vse strani. Da je bil to čuvajev stolp. Zelo gluha ženica nam je odprla v cerkvico. Na steni je redka znamenitost — janzeniški križev pot! In kdor je hudo navdušen za stare stvari, naj ne pozabi ogledati slavolok. Kadar vidim takšno reč, zmerom vzdihnem: »Spet je nekdo skrbel za rod konzervatorjev!« Cerkvica je zidana na živi skali in nekdo je dejal, da bi morali semkaj hoditi arhitekti gledat temelje, ki se pri cerkvici vidijo na južnem voglu.

ARHITEKT:

Zvečer pri risanju — sem čutil, da potrebujejo oči več svetlobe. Sedaj jo imam — toda brez večjih stroškov za tok.

Tungstram

MITKA V DVOJNI VIJAČNICI

več svetlobe — za isti denar

Dobrote JNSarskega gospodarstva v Litiji

Ne bi se bavili z delom in razmerami litijskega občinskega odbora, če ne bi za slovo njegovega gospodarstva na litijem magistratu zapeli v »Slovenskem Narodu« 29. septembra labodjo pesem na »ogromno« delo za blagor litijske uboge gmaine. Da pa bo davkoplačevalstvo naše občine poučeno, kakšne koristne sklepe je ta JNSarska večina storila na zadnji občinski seji 8. septembra 1936, moramo ugotoviti sledeče:

Svoječasno je občinski odbor s soglasnim sklepom za 50.000 Din kupil mlin in vodno moč na Grbinu. Ze sama vodna moč predstavlja vrednost kupne cene, kaj šele zemljišče in mlin. Sedaj pa so zgolj iz »volilne spekulacije« sklenili ta mlin z vodno močjo, 10 minut iz trga Litije, prodati za 26.000 Din. Od te vsote bi dobili zaenkrat komaj 10.000 Din. 16.000 Din bi si pa vknjižila občina na prvo mesto. To točko »prodaja mlina« (zakaj neki) so proti vsem navadam obravnavali v tajni seji in so hoteli s tem doseči le agitacijski slager, češ, glejte prejšnji občinski odbor je ta porušeni mlin in vodno moč kupil za 50.000 Din, mi smo ga pa morali prodati za 26.000 Din; kakšno škodo so napravili občini! Mi smo pa mnjenja, da je za občino koristnejše, da se ta vodna moč pod nobenim pogojem ne prodaja, ker bo občini Litiji, ki ima to parcelo tako rekoč pri roki, prav gotovo še enkrat zelo prav prišla. Z 10.000 Din si pa občinska blagajna ne bi prav nič opomogla, če jih ima v blagajni ali pa tudi ne.

Druga še važnejša stvar pa je bilo sklepanje o podaljšanju pogodbe za dobavo električnega toka občini s trdno brata Kunstler v Litiji. — V poročilu o stanju elektrifikacije je poročal razrešeni predsednik Lajovic, ki je trdil, da KDE zavlačuje elektrifikacijo Litije, medtem ko je pribita reonica ta, da bi Litija že imela velenjski tok, če ne bi na občini odločevali osebni razlogi, ker dobavlja občini g. Kunstler, ki je bil tudi kot dobavitelj občinski odbor, električno strujo. KDE so večkrat pritiskale na občino Litijo, ki pa je stavila KDE nesprejemljive zahteve čisto osebnega značaja ter s tem namerno zavlačevala dogovor z KDE, ki bi bil prav gotovo lahko izvedljiv, če bi količjak dobre volje imeli na občini. Seveda potem bi prišel gosp. Kunstler ob glavni vir dohodkov, kar se je moralo, ker je bil vnet pristaja JNS (in menda je to še) za vsako ceno preprečiti. Jasen dokaz je tudi dejstvo, koliko je bilo tej gospodi mar dobrobit Litije za preskrbo poštene in trajne elektrike, da se pred meseci razpisane trasne ogleda iz Domžal do Litije niti eden zastopnik litijske občine ni udeležil, medtem ko so bili pri tem komisijskem ogledu kralj, banske uprave navzoči vsi zastopniki občin, koder je zamišljena trasa. — Da bo stvar pa še lepša, se je bivši g. župan pred kratkim na občinske stroške peljal še na Falo, da tam »izve«, pod katerimi pogoji bi elektrarna Fala oddala Litiji električni tok, kar bi po našem skromnem mnenju tudi lahko pisмено uredil ...

Kot končno zabelo za litijske želodce pa so ti, prej tako močujoči oblastniki na občini soglasno (kar si bo treba vsekakor dobro zapomniti) sklenili, podaljšati s trdno Kunstler dobavo električne struje za drago ceno 3.50 Din za k. u. kar za pet dolgih let ... Motivirali so pa ta sklep tako brihtno, da so morali tako skleniti »iz previdnostie«, da ne bi nekega lepega večera ostala Litija v temi, brez elektrike ... Mi se jim za tako širokogrudno ektrb najlepše zahvaljujemo, poskrbeli pa bomo, da iz teh sklepov, ki absolutno škodujejo občini, kakor tudi vsemu prebivalstvu Litije, Gradca, Grbina, Hotiča, Ponovič in Save, ki zna zaradi tega eklepa še dolgo čakati na elektrifikacijo svojih krajev, ne bo nič. Vložena je pritožba na nadzorno oblast, ne gre, da bi zavoljo koristi ene osebe trpeli vsi ostali. Saj je dovolj značilno za občinsko upravo JNS, da je 6 dolgih let po mili volji gospodarila na litijski občini, da niso v tem času elektrike niti za meter podaljšali, in mirno lahko trdimo, da če bi bil res od ljudstva izvoljen občinski odbor gospodaril na občini zadnja leta, bi bili že davno elektrificirani Gradec, Hotič, Ponoviče, Sava, Breg in Tenetiše.

Zato pa mora biti ena prvih nalog novega občinskega odbora, ki bo izvoljen po ljudski volji, da sklene z KDE pogodbo za elektrifikacijo teh krajev in da končno uredi zadevo višjega dolga v znesku 55.000 Din med Kunstlerjem, občinu in ljudsko posojilnico v Ljubljani, da ne bo še več stroškov prišlo na litijsko občino zaradi višjih pravi.

— Pri praprtju, moltnah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz Josef grenčice«.

300 letnica varaždinske gimnazije

Hrvaški listi pišejo te dni s ponosom o tristoletnici gimnazije v Varaždinu, ki jo slavijo danes z velikimi slovesnostmi. Temu slavju se z vso pravico pridružujemo tudi Slovenci, treba le odpreti zgodovino gimnazije same.

V starih časih je kajkavsko ozemlje igralo politično in kulturno dosti večjo vlogo, kakor od lirizma dalje, ko je zamrlo pod štokavsko unifikacijo. Razvila se je samostojna kajkavska književnost, ki je bila ozko zvezana s slovensko, besednjak tega slovstva je štajersko-zagorski, molitveniki, tiskani v Varaždinu, so se rabili na sedanjem Štajerskem, a v Ljubljani tiskane protireformacijske knjige so bile prototip kajkavskim. Tako zvana jezikovna meja je takrat kljub mejam hrvaškega kraljevstva in štajerske vojvodine nemirno valovala po vzhodnem kajkavskem ozemlju ali pa se sploh ni dala ugotoviti, tako da so nekateri jezikoslovci kajkavski jezik smatrali za slovensko narečje. To sorodnost so okrepile fevdalne sile z razširjanjem svojih ozemelj na obeh straneh Sotle, med njimi posebno grofje celjski. Še vedno najvažnejša pa je topografska podobnost zemlje. Od Slovenskih goric in Haloze preko zagorskih hribov do bizelskih vinogradov e razprostira enotno ozemlje.

Tam, kjer Drava zapusti Slovenske gorice in Haloze, stoji v ravnini star varoš Varaždin, ki je že leta 1209 postal svobodno in kraljevsko mesto. Varaždin je postal trdnjava proti Mongolom in poprej proti Turkom. Varaždin je dolgo branil Štajersko, postal je celo politično središče, ki je v njem stalno zboroval sabor. V 18. stoletju pa postane celo sedež prve hrvaške stalne vlade. Njegov prebivalci so se množili, družabno življenje se je razvilo v taki meri, da so ga imeli za mali Dunaj. Kulturno življenje Varaždina se je vobče razvijalo pod avstrijskim vplivom. Tako so obrtniki prihajali iz Štajerske, od tam je prišla celovška miselnost, od tam so prihajali cerkveni redovi in kulturna reformacija. Med njimi je bila pač najmočnejša reformacija, ki je na mah osvojila Varaždin.

L. 1632 sta prišla v Varaždin dva jezuita, Ljubič in Lauš, ter ustanovila redovno naselbino, eno od mnogih, ki so nastale v protireformacijskem valu. V reorganizaciji verskega življenja, ki je bila njihova glavna naloga, so jim bila velika pomoč plemiška volila; z njimi so ustanavljali predvsem šole. Zato se jezuiti niso prav nič obotavljali, ko jim je štajerski plemič grof Trauttmansdorf zapustil denarno volilo z namenom, da ustanovijo kolegij, ki bi spreobračal krivoverce. Grof je mislil na Varaždin, čeprav je umrl v Gradcu. Po posredovanju jezuitskega generala se je v jeseni l. 1636, torej ravno pred tristo leti, odprl prvi razred, in najbrž tudi drugi. Leto pozneje je gimnazija imela že štiri razrede, pač zaradi lepoglavskih pavlinov, ki v svojo šolo niso več sprejemali zunanjih dijakov. Zavod je hitro raste! po obsegu in številu ter kmalu dobil svojo zgradbo z veliko cerkvijo, ki še danes stoji in služi gimnaziji. Ze od vsega začetka je med dijaki mnogo Slovencev, skoraj vsaki tretji je Štajer (Styrus). Kakor je razvidno iz starih zapisnikov, ponekod celo polovica in čez. Zato ne preseneča dejstvo, da je leta 1650, torej 14 let po odprtju gimnazije, red hotel prenesti gimnazijo iz Varaždina v Ptuj, in to zaradi slabih gmoitnih razmer in prevelike izloženosti. Pauj je bil takrat sicer manjši, toda neprimerno bolj utrjen. Tudi življenje v njem je bilo udobnejše in bolj zdravo. Sarajevski jezuit o. Miroslov Vanino je v svojih zgodovinskih raziskovanih razgrnil boj, ki se je vršil okrog tega načrta, in pokazal, kako je gimnazija ostala v Varaždinu največ po zaslugi takratnega varaždinskega patra Jurija Habdeliča, ki je znan kajkavski pisec in leksikograf. Kljub velikemu motviju okrog Varaždina, kljub neudobnosti in izloženosti je zmagal njegov misijonski argument: varaždinska gimnazija je ustanovljena predvsem za spreobračanje vlaških krivovercev. Ta cilj je zavod v resnici imel pred očmi, saj se je pravoslavni vladika sam odločil, da pošlje vanj tri svoje mlade redovnike.

Leta 1773, ko je jezuitski red bil ukinjen, je gimnazija postala državni zavod. Vodstvo so dobili pavlinci, ki so zaprli svojo gimnazijo v Lepoglavu, za njimi frančiškani in svetni duhovniki; l. 1850, ko se je izvršila velika reforma srednjih šol, pa so jo prevzeli laični profesorji. Učni jezik je bil do tega leta latinski in madžarski, za časa absolutizma celo nemški, od l. 1860 pa se javlja hrvaški, ki se je hitro uveljavil in ostal do danes edini učni jezik. L. 1885 je mestna občina zgradila novo šolsko zgradbo.

Slovenci vse do danes obiskujejo varaždinsko gimnazijo, njihov odstotek je seveda mnogo manjši, omejil se je na uradnike in železničarske družine, ki jih je vse do Kotoribe. Mnogo pa je bilo tudi profesorjev Slovencev, najprej med redovniki, mnogo zlasti med posvetnimi duhovniki, bili pa so vedno zastopani tudi v laičnem zboru. Med drugimi najdemo znana imena: Matija Valjavec, Janez Trdina, Valentin Mandele. — To je slavna slovenska tradicija v Varaždinu, ki se je bodo brez dvoma tudi Hrvatje spomnili, kakor se tudi mi Slovenci z veseljem spominjamo njihove častilovredne tristoletnice.

Marija Gradec

70 letnica župana gosp. Martina Topole. Dne 5. oktobra leta 1866 se je rodil v Jagodah št. 16 gospod Martin Topole, dolgoletni in tudi sedanj župan občine Marija Gradec. Občinske knjige pišejo, da je že pred 40 leti postal občinski odbornik, bil dolga leta tudi župan in bil leta 1921 izvoljen brez volitev na eni listi. Leta 1924 prav tako, leta 1927 pa je bil zopet izvoljen ob večjih listah. Sploh se je opazalo, da je pri vsakih volitvah prišel močnejši na svoj županski stolec in tako užival splošno spoštovanje in ugled pri vseh. Ko je leta 1931 meseca septembra bil pozvan na okrajno načelstvo v Laško, da podpisuje nek listino proti njegovemu prepričanju, je to odločno odklonil, bil zato dne 2. X. 1931 pozvan z vsem občinskim odborom na okrajno načelstvo v Laško, da podpisuje samo oziroma njegovi sodelavci isto listino in da izjavijo, da bodo šli voliti, je tudi ta poziv odklonil in bil tako dne 14. X. 1931 razrešen županske časti. Ko so bile leta 1933 razpisane občinske volitve, se je zopet uklonil ljudski volji in postal nosilec kandidatne liste in 500 volitev je na dan 15. oktobra zaključilo njegovo ime. Obširna občina Marija Gradec, katere meri 5026 ha, šteje 42 vasi in naselji, 3000 prebivalcev, je imela srečo, da jo je vodil tako miren, stvaren in značilen župan. Koliko je ta leta dosegla na tihem storil občini, posameznikom, ve le tisti, ki je bil blizu njega. Ni pa bil samo kot župan na svojem mestu, bil je tudi nad 40 let cerkveni ključar daleč naokrog znane podružnice Sv. Mihaela pri Laškem, ključar nadžupnijske cerkve v Laškem, sodnijsko zapriseženi cenilec itd. Ko se bo prihodnji mesec poslovil od občine z izročitvijo županskih poslov, bo izgnila s površja ponižna, skromna in zaslužna oseba — mož značaja. Hvaležni občani mu kličejo: Še na mnoga leta!

Zahvala

Moj pokojni soprog gospod Andrej Bole, carinski kontrolor v Planini, najboljši oče treh nedorastlih otročičev, je bil od leta 1921 zvest naročnik »Slovenec«. Točno in pravočasno plačevanje naročnine mu je bila ena prvih skrbi. Zato mi je lastništvo »Slovenca« takoj po dognani razpravi proti povzročitelju znane avtomobilske nesreče nakazalo smrtonozgodno podporo v znesku

10.000 dinarjev

Za to velikodušno dobroto se podpisana v svojem imenu kakor tudi v imenu svojih dragih ostarih otročičev lastništvo dnevnika »Slovenec« najiskrenejše zahvaljujem.

Objubljam obenem, da bom tudi jaz ostala enako zvesta »Slovencu« ter ga priporočala kot najboljši katoliški dnevnik povsod, kamor bo mogla seči moja skromna beseda. Vsakemu naročniku pa svetujem v njegovo lastno korist, naj bo vsedkar točen plačnik naročnine.

Posebej se pa še zahvaljujem gospodu Vinkotu Ščavničarju v Planini pri Rakeku, ki mi je pomagal pri sestavi prošnje in drugem.

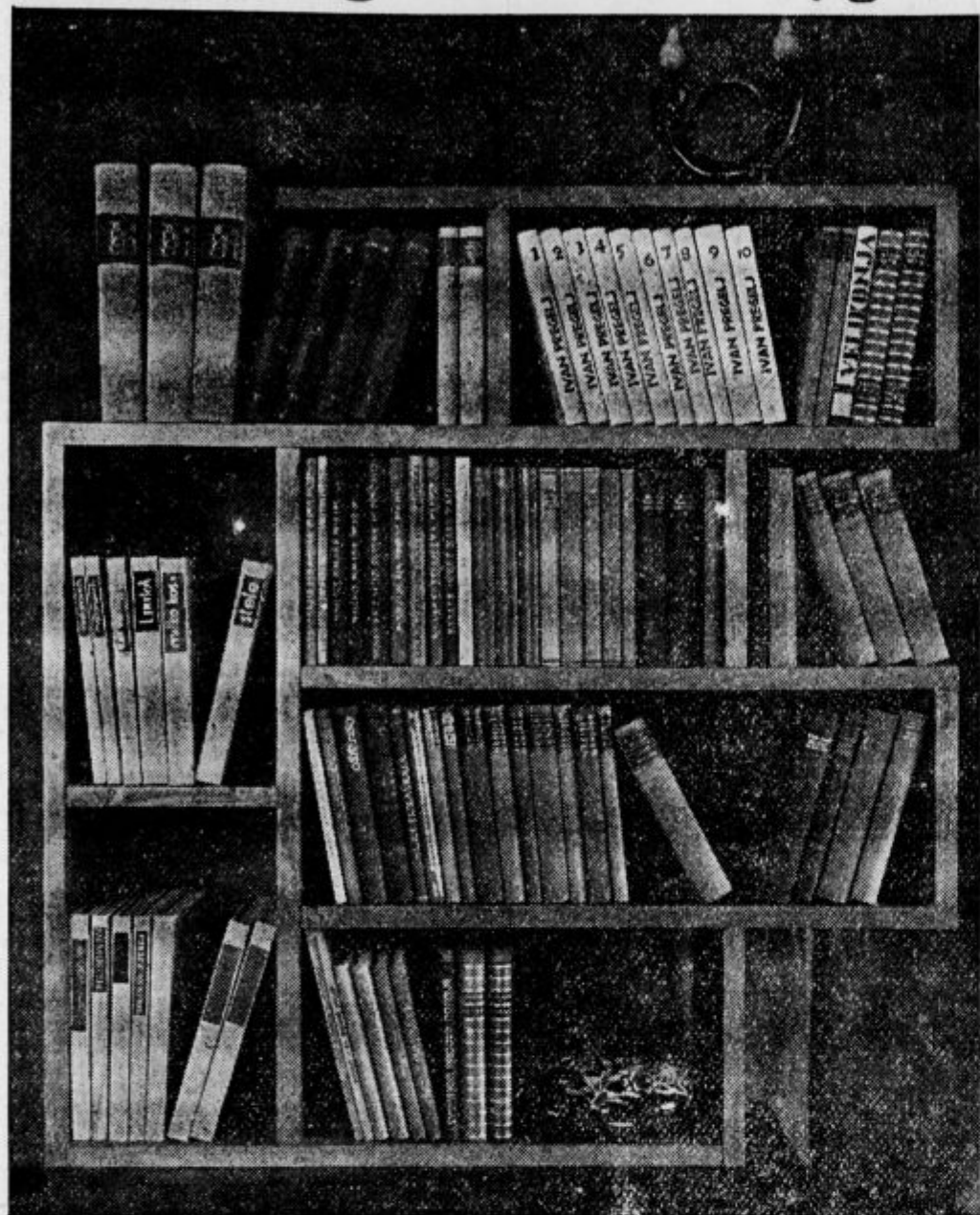
Na Brezovici pri Ljubljani, 1. oktobra 1936.

Marija Bole l. r.

KULTURA

Ob petletnici književnih zbirk Jugoslovanske knjigarne

Književne zbirke Jugoslovanske knjigarne — po petih letih. — V zgornji vrsti: revija »Dom in svet« ter »domači pisatelji«; pod njimi »Ljudska knjižnica in Undsetova »Kristina«; ob strani zbirka »Kozmos«; v drugi vrsti »Leposlovna knjižnica«; na dnu »Zbirka mladinskih spisov«.

Vsakemu je znano, kako borno je bilo slovensko založništvo še pred petimi leti. Nova založba in tiskovna zadruga, ki sta takoj po vojski začeli z mnogo obetajočim delom, sta polagoma opesali. Jugoslovanska knjigarna, kot najstarejša slovensko založništvo, je zalagala bolj gospodarske, nabožne in znanstvene knjige, leposlovje pa le mimogrede. Schwenker, ki je v času moderne bil njen književni založnik, je popolnoma odpovedal, književne družbe pa so izdajale v svoji tradicionalni obliki točno odmerjeno število svojih rednih knjig, dočim je Mohorjeva družba že začela z izrednimi pa tudi z znanstvenimi knjigami. Vse to delo pa je bilo postavljeno zgolj na trgovski temelj, brez prave ljubezni in spoštovanja do lepe knjige. Odločilni korak v tem oziru je napravil šele Obradović z monumentalnimi izdajami »Ane Karenine« in »Karamazovih«, ki so nadaljevale tam, kjer je Nova založba z »Obiski« začela, pa — na žalost — zaradi razmer prestala. Ko se je nato še oglašala založba »Modra ptica«, je bilo videti, da se je založništvo slovenskih knjig premaknilo s svoje mrtve točke ter tudi, da je v občinstvu ljubezen do lepe knjige zrasla nad navadno mero. V ta čas pade ustanovitev književnih zbirk Jugoslovanske knjigarne, ki je vsem tem plahim začetkom dala dokončno obliko zavestnega založniškega preporoda, ter ustvarila trden temelj novemu pojmovanju in upoštevanju knjige. Šele s tem dejanjem se je slovenski katoliški knjižni trg organiziral, namesto sporadičnih in neenotnih knjig se je ustvarilo načrtno založništvo, do skrajnosti pretehtano, ki je iz svetovnega slovstva izbralo najvažnejše, res evropske umetnine, ki morajo biti vsakemu izobražencu znane, ter je iz domačega slovstva zbralo najtehtnejše podobe novjših rodov, pa tudi potrdilo vrednote starejših dob. Tako se je na tem področju katoliški strani zavrl vsak »šund« že vnaprej ter na ta način dvignila višina slovenske knjige — vsebinsko in kar se tiče opreme — na zavidno višino. In tudi to je velik uspeh teh književnih zbirk, da je prišla med narod prava literarna umetnost, da se je vzgojil lepotni okus najširših plasti ter je lepa knjiga postala najdražji zaklad tudi malega človeka.

Ko ob petletnici gleda izdajateljica na žetev svojega dela, je lahko povsem prepričana, da je storila veliko kulturno dejanje in to v času gospodarske krize, ko je lepa knjiga veljala in še velja po silni razmer za luksuz, ki si ga je težko, težko privoščiti tudi še takemu ljubitelju knjig. Že ob ustanovitvi pa more pokazati s ponosom na svoje petletno delo v okvirju knjižnih zbirk (brez ozira na druge izdaje izven njih), kajti v njih je izdala 86 knjig, to v »Leposlovni knjižnici« 23 (22 prevodov in 1 izvorno delo), v »Ljudski knjižnici« 23 (samihi prevodov), v zbirki »Kozmos« 14 del (2 prevoda in — 11 izvornih del), v zbirki »Domači pisatelji« 17 izvornih del, v »Mladinskih spisih« pa 9 knjig (7 prevodov in 2 izvorni). V teh petih letih so književne zbirke obogatile slovensko slovstvo s 32 izvornimi deli ter 52 prevodi! Pri tem pa ji v posebno zaslugi štejejo, da je med vsemi slovenskimi založbami tega časa največ storila za slovensko izvirno knjigo, kajti vse druge so se v večji meri služile samo prevodnemu slovstvu.

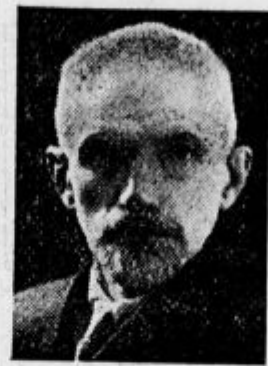
Kakšno kulturno dejanje pomeni in koliko žrtev je stalo založniško samo izdajanje del najbolj slovenskega moža druge polovice prejšnjega stola, duhovnega orjaka in strastnega delavca Francela Levstika! (Slodnjak)! Že samo to dejanje daje založnici ob petletnici legitimacijo kulturne ustanove v največjem smislu, saj se slovenski človek mora vedno iz vedno zopet povračati k Levstiku,

k temu poštenemu borcu za vsako resnično kulturno vrednoto, če hoče, da mu človečanska vest v kulturni politiki ne zamre. Od Prešerna gre pot samo preko Levstika v naš čas, in prav tako samo preko njega do naših korenin, do tal, na katerih stojimo! Drugo veliko dejanje je deset zvezkov zbranega dela najizrazitejšega duhovnega pisatelja moderne, klasika pocankarske dobe, Ivana Preglja, o katerih bi samo želeli, da bi jih založba mogla čimprej izpopolniti. Prav tako zbira zdaj najplodovitejšega sodobnega pripovednika Franceta Bevk. Poleg tega je izdala še Velikonjo, Jarca, Mrzela, Kranjca, ter bo letos izbrala tudi ljudskega pripovednika Franca Jakliča. Podgoričana ter ga poklonila naši vasi. Vzbudivila pa je tudi nanovo odličnega naravoslovnega pripovednika starejše dobe Franca Erjavca ter ponatisnila še zdaj aktualne »Podobe iz živalskega sveta« ter s tem za naš čas potrdila tega slovenskega Brehma. Najim otrokom je »Mladinska knjižnica« odkrila nekaj novih odličnih mladinskih pisateljev (Svenssona, Michaelisa). Velike zasluge pa si je založba stekla s svojim »Kozmosom«, ki tako po zunanji monumentalnosti kakor tudi po tehtnosti slovenskih izvornih razprav spada brez dvoma med najuspešnejše zbirke podjetja. Tako ima svojo pomen »Slovenska moderna lirika«, ki dostojno reprezentira moderno slovensko pesem pred širokim svetom (Ložar-Vodnik). Tako je Vebrova razprava o sv. Avguštinu dragocen doselek k slovenski filozofiji. Mesarijevo in Spiničičevo »Stanovanje« uvaža v umevanje sodobnega stanovanjskega problema ter je mnogo pripomoglo k dvigu okusa pri graditvi hiš in notranje opreme, kar spada k splošnemu kulturnemu nivoju. Jakčev potopis po Rdeči zemlji je svojstven leposlovnoslikarski album; Bilimovičeva Ekonomija, Gosarjeve Socialne razprave, Mattanovičeva Elektrotehnika — so knjige, ki jih noben strokovnjak v njihovi stroki ne bo mogel pogrešati. Posebne poudarka je vreden Steletov pregled »Umetnosti zapade Evrope«, ki je prva izdelana tovrstna knjiga pri nas, namenjena najširšim plastem; in ponosna bo lahko založba na Kranjčev zgodovinski knjigo »Od Napoleona do Ljeninga«, ki je že v tisku. Največje in najpotrebnejše kulturno dejanje pa je storila s Kosovo »Zgodovino Slovencev«, ki ji bo sledil še zvezek in ki je dala trdno podlago vsi nam našemu zgodovinskemu znanju o prvih najtemnejših stoletjih naše samobitnosti in naše usode. Ta knjiga je naše ogledalo in naša vest!

V prevodnem slovstvu pa smo prav po zaslugi Jugoslovanske knjigarne in njenega književnega vodstva dobili nekaj svetovnih umetnin, ki so razširile naše obzorje ter nam odprle pogled v snovanje sodobnega evropskega duha. Jugoslovanska knjigarna je izbirala iz svetovnega bogastva po organsko zgrajenemu programu, ozirajoč se na snovanje pisateljev, ki izražajo duhovno religiozno gledajo na svet in življenje, ki pa so obenem tudi mojstri literarne umetnosti. Tako smo dobili lepe Timmermannsove idile, Mauriacove novele z zgodo sodobno katoliško problematiko, Jammsovo srečno zgodbo, Turgenjeva, Prusa, Siemkiewicza, Wallace, Remizova, Kossak Szeuczko, Hugoja, Streuvelsa, Claesa, Kellerja, Werfela itd. itd. sama imena ki nekaj pomenijo v literaturi, večinoma pa pomenijo še več v katoliški, oziroma v religiozni literaturi sveta. Omeniti pa moram posebej opis izselencev v Bojarijevih »Izselenci«, demonične strasti pri M. Ostenzi (Klic divjih gosti) knjigi, ki sta bili med najbolj branimi prevodi; pa tudi na nežno krasno novelo Durychovo »Mar-

jetica«, ki je svojstvena katoliška umetnina in bo letos izšla tudi pri društvu sv. Jeronima v Zagrebu. Poseben dogodek pa predstavlja prevod Axel Munthejevega pripovedovanja zdravniških doživljanj »San Michele«, ki je nekaterim veljal za najzanimivejšo knjigo zadnjih let, poleg največjega velikega trolejnega romana S. Undsetove »Kristina, Lavransova hči«, ki pomeni višek dozdaj izdanih prevodov, tako po obširnosti kakor tudi po vsebini in pomembnosti. Naj tu navedem samo sodbo poljske jeziške revije »Przegl. powszechny« (1932, nr. 58, str. 107), kjer piše: »Noben katoliški pisatelj pred Undsetovo ni opisoval tako realistično življenja ter tako razgalil trpljenje in muke človeka v trenjih telesa in duše. Toda kljub temu niso besede o Bogu abstraktno moraliziranje, temveč živa

Razgovori: z ravnateljem Jug. knjigarne g. J. Mesarijem

»Da je uspela akcija književnih zbirk v zadnjih petih letih, je največja zasluga Vas, g. ravnatelj, ki ste znali podjetju postaviti trden gospodarski temelj. Že 30 let vodite knjigarno: Ali bi mi morda hoteli povedati, kako je rastle podjetje do te današnje pomembnosti?«

»Jugoslovanska (ali kakor se je ob ustanovitvi imenovala — katoliška) knjigarna, bo stara vsak čas že 60 let. Toda v prvih 25 letih je storila za slovensko knjigo zelo malo. Do leta 1905, ko sem stopil na čelo knjigarne, je ta izdala samo štiri leposlovne knjige, eno strokovno ter 59 nabožnih. Leta 1906 smo začeli šele intenzivneje z izdajo leposlovnih knjig. Takrat so tudi ustanovili »Ljudsko in leposlovno knjižnico«, ki jo še danes nadaljujemo ter ima tako 30 letno tradicijo, dasi pretrgano. V zadnjem desetletju po vojni smo izdali približno 80 leposlovnih knjig, torej komaj toliko, kakor sedaj v petih letih samo v književnih zbirkah. Ne štejemo namreč sem niti šolskih knjig, niti tistih, izdanih izven programa, ki jih je tudi nekaj. Iz takih početkov smo torej zrastle.«

»Gosp. ravnatelj, kaj Vas je nagnilo, da ste sprejeli tako dalekosežen načrt zbirk in kako ste jih mogli v tako težkih časih vzdržati?«

»Z ozirom na razvoj leposlovja pri nas ter ljubezni do knjige v najširših plasteh naroda, zlasti pa zaradi dejstva, da so izobraženci, predvsem pa mladina, nehali segati po nemških knjigah, se je pokazala potreba po širšem založništvu tako domačih knjig, kakor tudi najpomembnejših del iz svetovnega slovstva. Na pobudo predsednika KTD g. dr. Pečjaka se je sestel književni odbor, v katerem so bili prof. Koblar, dr. Stele, prof. Šolar, dr. Vodnik in takratni tajnik knjigarne S. Škerl. Ta odbor je prevzel iniciativo v roke ter je pritegnil še poljubno znanstvo ter mladinsko literaturo. Treba pa je bilo zbirke tako urediti glede plačevanja, da smo jih lahko napravili dostopne tudi najširšemu občinstvu. In čas je pokazal, da je bila ta metoda nujna in dobra. Sicer pa je bil tedaj najbolj neprikladen čas: stali smo tik pred krizo, ki smo jo že naprej slutili. Pozneje se je stopnjevala in le malokdo ve, koliko napov in žrtve nas je stalo, da smo jo mogli vzdržati. Tako smo nujno morali malo zožiti svoj začetkom še tako široko postavljeni načrt. To bi bilo tudi vse, v čemer smo se uklonili razmeram. Ko zdaj stopamo v šesto leto, imamo zavest, da smo v najtežjih časih reševali slovensko knjigo.«

»G. ravnatelj, kako mislite o teh zbirkah v bodočnosti?«

»Težko je govoriti o bodočnosti v današnjih nestalnih časih. Knjigararni bi si želeli nazaj tistih dob, ko se je slovenska knjiga prodajala za majhnim rizikom in gotovo, kajti tako uradništvo, kakor tudi naše podeželje je še razpolagalo s sredstvi, ki so jim omogočala nakup knjige. Tudi časopisje vedno bolj krije potrebo malega človeka po branju ter zato ne sega več toliko po knjigah. Vendar pa knjigarna hoče ostati zvesta svoji tradiciji ter bo z vsemi silami skušala ne samo obdržati izdajo slovenske knjige na sedanji višini, temveč jo po možnosti tudi dvigati in jo v vseh ožirih, notranjih in zunanjih, dvigati. Zavedamo se svoje kulturne naloge in dolžnosti do naroda, pri katerem pa nas morajo podpreti tako kulturni delavci sami kakor tudi občinstvo. In na to ob petletnici književnih zbirk posebno apeliramo s prošnjo, da nam ostane tudi za naprej zvest naročnik.«

z urednikom knjižnih zbirk g. dr. A. Vodnikom

»Po kakšnih vidikih urejate knjižne zbirke in kaj je po vašem najgloblji smisel vašega podjetja?«

— Knjižne zbirke Jugoslovanske knjigarne je priključila v življenje živa potreba po lepi knjigi, ki je pred dobrimi sedmimi leti zašla v tako stisko, da so mnogi že začeli obupavati in se bati za njeno usodo. Slovenska beseda je začela nemeti kakor v gluhi lozi. — Ko je naša založba zasnovala svoj veliki načrt, ki ga je v književnem odseku vsako leto na novo dodobra pretehtala, se je jasno zavedala, da nikakor ne more uspešno vršiti svojega kulturnega poslanstva, če ne bo posvečala svoje največje pažnje izvirnemu domačemu slovstvu, tako leposlovnemu kakor znanstvenemu. Uspeh tega našega prizadevanja in trdne volje. rešiti pozabe in odkriti novim generacijam naše klasike, ki so polagali temelje slovenski kulturni stavbi, in ostvariti sodobnim pisateljem možnost ustvarjanja, je tako vidno, da mi ga ni treba še posebej poudarjati. S skrbnimi, dobrimi prevodi iz svetovnega slovstva pa je hotela založba slovenskemu občinstvu posredovati vsestransko premišljen izbor najlepših, najtehtnejših del, ki jih premorejo tuji narodi. Upam, da je imela pri tem na spošno srečno roko. Saj je našemu človeku, ki ljubi in ceni lepo

resnica, polna krvi, ki se spreminja v žrtvajočo se vino. To ustvarjanje, ožarjeno v katoliški ideji, oprto na severnih sagah, opisuječ mogočne značaje, ki znajo trdovratno molčati, prinaša nove prvine v svetovno katoliško književnost. — Samo veseliti se moramo katoliškega preporoda v Skandinaviji, kjer je vstala cela vrsta tvorcev, ki tako strogo pojmujejo Kristusovo resnico. V splošnem svetovni katolicizem prinašajo poteze, ki jih ponekod ne poznaajo. Nastopajo proti široki vesti, slabosti v grehih, neodpornosti in brezvolji, povezanosti egoističnih interesov z žrtvami, brez katerih ni pravih Kristusovih spoznavalcev. In v delu S. Undsetove pozdravljamo prav to nordijsko prvinu v katolištvu.«

Se in še bi lahko govorili o delu in pomenu zadnjih pet let v razvoju Jugoslovanske knjigarne same, kakor tudi o pomenu njenega dela za kulturno zgodovino Slovencev sploh, posebej pa še književnosti in rasti smisla za lepo knjigo. Potrebno pa bi bilo govoriti tudi o ljubezni, s katero je knjigarna opremila vse dosedanje izdaje, kar bi pa terjalo že posebne članke.

Vsekakor je njeno delo veliko in za slovenstvo zaslužno.

knjigo, omogočila neposreden stik z duhovnim ustvarjanjem in snovanjem literatur, ki so nam bile doslej dostopne le po tujih prevodih. Jasno pa je — in tega ne smemo prezreti — da so nas pri izbiri prevodnega slovstva poleg estetskih v enaki meri vodili svetovnonazorni vidiki, kar je pri založbi, kot je naša, samo po sebi umevno. Pri tem pa smo se skrbno izogibali vsake zgolj tendenčne literature brez osebnostnega doživljanja in močne oblikovne sile. Dela, ki so jih napisali Durych, Chesterton, Undsetova, Streuvels so dokaz velike in neizčrpne sile katolištva. Ravno glede svetovnonazorne enotnosti in uglašenosti se založba Jugoslovanske knjigarne bistveno razlikuje od večine drugih. V tem pa je tudi njena moč in prednost.

»Znano je, da je jezik vaših knjig zelo skrbno negovan. Ali bi mi mogli reči o tej plati kako besedo? Morda o prevajanju pri nas sploh?«

— Kajpada posveča uredništvo največjo pažnjo lepemu, čistemu in pravilnemu jeziku prevodov in izvirnikov. Dobro se zaveda, kako neprecenljive važnosti je to za kulturo jezika in njega zdravo rast, saj se z njo žlahtnita tudi čustvo in misel, ki dobivata vedno prosonejšo in gibkejšo notranjo podobo, s tem pa tudi skladnejši izraz za dokaj opazne, najgloblje vzgibe duha. Tako zvano prizadevanje za dober jezik in lep slog v knjigi je torej neprimerno več kakor kaka slovniška pedanterija in črkarstvo. Sicer pa se je smisel za jezikovno kulturo zlasti zadnja leta pri nas zelo dvignil. Založbe — razen tistih, ki jim je knjiga samo trgovski artikel — smatrajo sedaj tudi prevode za resno kulturno zadevo, v katero naj se ne vtikajo nezmisljeni šušmarji. V tem oziru moremo po vojni ugotoviti velikanski napredek, ki je brez dvoma dokaz večje kulturne zrelosti. Vendar pa si nekatere neodgovorne založbe prav zadnji čas dovoljuje stvari, ki zaslužio najhujšo obsodbo. Tako smo pred nedavnim dobili prevod Balzacove Evge nije Grandetove, ki je prava kulturna sramota. In baje se nam od tiste založbe in od istega prevajalca obetajo sedaj še nesmrtni Dickensovi Pikwickovci.

z urednikom Doma in sveta g. prof. F. Koblarjem

»Dom in svet« že četrto leto izhaja za založništvo Jugoslovanske knjigarne v okvirju knjižnih zbirk. Gosp. urednik, ali bi hoteli za današnjo petletnico knjižnih zbirk na kratko označiti potrebo revije, ki bi tudi v današnjem času bila usmerjena v duhovno gledanje sveta in življenja.«

»Mislim, da je to vprašanje že odgovor.

O tem bi ne bilo treba govoriti, ko bi ne bilo vse zagnano v tako zvano stvarnost. V tej stvarnosti se danes sicer izraža odpor proti naivnemu idealizmu, ki nima več življenjske moči; deloma se sedanji čas hoče tudi razbremeniti tradicijskih ovir, ki ga teže; v glavnem pa je ta stvarnost predor materije v vse duševno življenje. Ob tem razkranjanju življenja je treba braniti srednjo točko vsega našega bitja, človeško dušo in njeno vernost. Ohraniti je treba pred razpadom hierarhični red duhovnih vrednot — sicer pa razviti vse stvariteljske in preustvariteljske sile v podobo boljšega sveta, kakor je današnji.

Zato mislim, da je bilo krivo sledeče sklepanje: tako in tako močna organizacija, gospodarska, prosvetna itd. mora imeti tudi svoj kulturni vrh. Kakor da bi bila na pr. duhovna omika logično odvisna od gospodarske moči ali drugih praktičnih vrednot. To ni matematika; struktura takih vrednot je drugačna, čeprav so morda zgrajene na istih idealističnih načelih. Zato kulturna revija, kakor je »Dom in svet«, ne more biti drugačna, kakor da izraža ves človeški nemir, vso tvornost in svobodo kristjana in katoličana. Očitajo nam romantiko in da zapiramo oči pred kričnimi podobami resničnega življenja. To ni res, le zdrobili se do kraja ne moremo in iz svojega središča tudi ne moremo. Na svoji strani slišimo nasprotno očitke, da izpodkopavamo stari red in da sejemmo vihar. Živimo sredi velike duhovne revolucije in za samo leposlovje zdaj ni čas. Trenutno je več vredna živa misel kot podoba, ki še ni dozorela. Eno pa je gotovo: kadar se pretrgajo megle, bomo videli, da je bila ta »devotio moderna« napoved naše renesance.

»Prihodnje leto bo Dom in svet stopil v svoje petdeseto leto. S kakšnimi željami ga spremljate v njegov jubilej?«

To vprašanje je res še prezgodaj. Saj veste, da smo letos preživeli hudo leto. Žato bi bila prva želja, da bi nam bilo delo v domači hiši lažje. Pa o tem bo treba kdaj še posebej govoriti. Dobra volja in poštrevnost našega založnika sta v resnici velika, mi pa smo se boli in boli stisljati. Smrt je vzela najboljšje: Čibeja, Leskova, S. Vurnika, novih moči razne organizacije danes ne bode — zdi se mi, da bo zdaj in zdaj treba nekam predrati in planiti. Uredniki smo vsi trije do vratu zalozeni z delom, sodelniki tudi. Tu bo treba kaj storiti. Morda nas petdeseti letnik premakne v boljše čas, saj vemo, da drugod za nas ni prostora. Ta zavest nas tudi duži. Želja sodelnikov in uredništva je gotovo ta, da bi Dom in svet živel in napredoval. Mislim, da bi nam brez njega ne bilo mogoče tudi drugega delati in bi zakrneli. Zato bo v novo leto treba na novo razpeti jadra!

MLADI SLOVENE

Skopuh

»Skozi otrok že dobro ve: Skotje skopi so ljudje. Skop je tudi boter Janez — veste, kaj je storil danes?

Mukija je opeharil: suho kost mu je podaril, pes pa je prepiran bil, da je dve kosti dobil...

Le kako je to napravil? Nič ni dosti onegavil — tja pred pasji dom za šalo je postavil ogledalo.

Pes še drugo kost pod sabo vidi zdaj kot mastno vabo... Grohota se sosed Vid: »Skop si, Janez, toda zviti!»

Jesenska

Žalostno s samotne vrbe ptiček je zapel, kakor da nekdo od njega zdaj slovo bo vzel.

Lepi, zlati sončni dnevi proč odhajajo, že čez plan jesenski vetri divje rajajo.

Tožba beračkov

Joj, lahko je rožam v polju: sonce jim toploto daje, dež zaliva korenine, veter boža jih pihlajaje. A hudo je nam beračkom: plašč nam kar iz kože stkan je lačni smo kot ptički v kletki, ki pozabili so nanje. Dan za dnem na hišnem pragu žalostno posedamo, čakamo in skozi solze v zlate dalje gledamo: kdo se spomni nas beračkov, kdo poboža nas ljubce, kdo prinese nam v praznino grenkih dni vsaj kosček sreče?

Skromna Anica

Anica je res skromna deklica. Zadnjič jo je mama poslala v trgovino po razne reči. Trgovci ji je vse lepo stehal in zavil, potem pa je rekel: »No, ker si tako pridna deklica, si lahko vzameš pest dateljev. Kar sezi z roko v zaboj!» Anica si je obližnila usta in poželjivo pogledala datelje. Toda ni stopila k njim, ni jih vzela. »No, no, le vzemi, le!« ji je prijazno prigovarjal trgovec, ko je videl, kako se obotavlja. »Prosim, dajte mi jih raje vi!« se je slednjič ojunala Anica. »Zakaj jih nočeš vzeti sama?« se je začudil trgovec. »Zato, ker so vaše roke večje od mojih!« se je odrezala Anica.

STRICKOV KOTIČEK

Dragi striček v kotičku! — Kolikor se še spominjam, Ti iz Cerkly se ni nihče pisal. Ohrabrila sem se jaz in Ti razen pisma pošiljam še 5 debelih jagod. Pa nikar ne misli, da so tako debele kot jabolka. Utrgala sem jih danes, na dan sv. Mihaela na vrtu. Poslala bi Ti jih več, polno škaflo, če bi jih imela. Pet jih pošiljam Tebi, štiri sva pa pohrustali s sestrico. Saj je to prava slastica za najine zobe! Konec maja in v začetku junija smo jih imeli seveda več. Ze takrat bi Ti jih bila poslala, a takrat si jih lahko kupil v Ljubljani — seveda, če si imel kaj denarja. Morda imaš tudi takšen žep, ki denar hrusta kot koš pisma?

Radovedna sem, ali boš v koš vrgel jagode ali pismo? Prosim Te, vrzi jagode v koš, pismo pa v kotiček!

Obe, jaz in sestra Ladka, Te najlepše pozdravljaj! — Angela Camernik, učenka V. razreda v Cerkli pri Kranju.

Draga Angela! — Z žarečim obrazom je vrli gospod pismoša v četrtek dopoldne prištokljaj k meni in mi pomolil Tvoj zavitek pod nos. In tako svečano se je pri tem držal kakor da mi izročata samo kraljevske krono. Jaz pa sem zavitek prav narahlo in oprezno vzel v roke in si pri tem mislil: »Previdnost je mati vseh modrosti! Bog ve, če mi kakšen zagrižen sovražnik ne pošilja peklenškega stroja z namenom da me raztrga na drobne kose? Dandanes je vse mogoče, ko so pa takšni razburkani španski časi, da človek dostikrat ne ve, ali bo jutraj, ko se bo prebudil, imel še glavo na vratu, ali pa bo nemara že ležala zraven njega — osekana.«

Tako sem samski odšel, ker sem zavitek prav pri gospodu pismoša odšel, ter sem zavitek pod nos. In tako svečano se je pri tem držal kakor da mi izročata samo kraljevske krono. Jaz pa sem zavitek prav narahlo in oprezno vzel v roke in si pri tem mislil: »Previdnost je mati vseh modrosti! Bog ve, če mi kakšen zagrižen sovražnik ne pošilja peklenškega stroja z namenom da me raztrga na drobne kose? Dandanes je vse mogoče, ko so pa takšni razburkani španski časi, da človek dostikrat ne ve, ali bo jutraj, ko se bo prebudil, imel še glavo na vratu, ali pa bo nemara že ležala zraven njega — osekana.«

Prečudna zgodba

Zivel je kralj, ki ni imel otrok. Nekega dne je poklical k sebi najstarejšega sina, ki je bil velik revež; ni imel nog. Kralj mu je rekel: »Ljubi sin! Poslavljam se od tebe. V širni svet moraš odpotovati. Tam boš videl marsikaj zanimivega in poučnega. Vzemsi torej podplate pod pazduho in pojdi!«

Sin ga je ubogal. Vzel je podplate pod pazduho in odpotoval.

Ko je tako ves samotni korakal po neznanih potih, je prišel do gostega in širokega gozda, ki je bil brez dreves. Splezal je na najvišje drevo, da bi se malo razgledal.

Medtem je sonce vstalo izza gore in začelo se je mračiti.

»Kmalu bo noč,« je pomislil kraljevič na drevesu. »Moral si bom poiskati prenočišča.«

Ko je tako premišljeval, kam bi šel spat, je zagledal na vrhu drevesa gnezdo. »Kar v gnezdo pojdem spat!« se je domislil kraljevič. Gnezdo je bilo dovolj majhno, da bi se bil v njem udobno zleknil. Ko pa je hotel zlesti vanj, je na svojo grozo opazil, da je gnezdo že zasedeno. V njem je ležalo polno mladih puijskov.

»Dobro dan, puijski!« jih je pozdravil kraljevič. »Ali smem prenočiti pri vas?«

Puijski pa mu niso odgovorili. Debelo so ga gledali s svojimi širokimi kljuni in cvilili kakor za stavo.

Cviljenje mladih puijskov je privabilo njihovo mamo. Razkačeno je priletela po zraku in zbodla vsiljiva s ščetino v roko.

Ker je bil naš junak kraljev sin, ni bil vajen, da bi kdo tako grdo ravnal z njim.

»Čakaj, ti bom že dal!« je zakričal in od strahu padel z drevesa v globoko jamo, iz katere ni mogel priti ven. Zato je hitro stekel domov po lestev,

jo vrgel v jamo in po njej splezal navzgor. Bil je rešen.

Potem je kraljevič nadaljeval pot. Prišel je do globokega jezera, ki je bilo brez vode. Vzel je čoln in odveslal na nasprotno stran jezera. Tam pa se je z glavo zadel ob trdo steno, da je videl milijon prižganih vžigalic.

»Kaj pa ta stena tukaj dela?« je vprašal moža, ki je šel mimo.

»Nič ne dela,« je mož modro odgovoril. »Ves dan stoji tukaj in lenari. Tukaj je namreč konec sveta. Nobene poti ni več naprej.«

Kraljevič je pregledal vso steno, da bi staknil vsaj kakšno luknjo, skozi katero bi zlezel in pogledal, kaj je na drugem svetu. Pa ni bilo v steni nobene luknje, zato je kraljevič spet sedel v čoln in odveslal čez suho jezero nazaj. Tam pa je pravkar vstala luna izza gore. Kraljevič je bil lačen, pa se je razveselil:

»Kar tale hleb sira pojem, pa bom siti!«

Ko pa je prijel za luno, se je »ako opek, da bi bil kmalu zmruznil. Zato je hitro stekel domov po plašč. Ko pa je prišel domov, ga je kralj posadil na prestol in mu rekel:

»Tako, zdaj si pa že dovolj sveta videl, ostani tukaj in vladaj, jaz sem upokojen!«

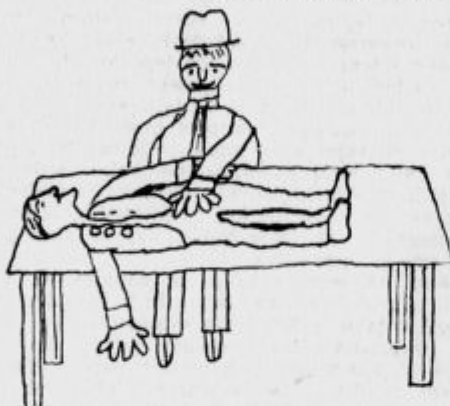
In je stari kralj vzel v roko pipo in sedel na zapeček ter zadovoljno pihal dim pod strop. Kraljevič pa je vzel v roko žezlo in začel s takšno vnmemo vladati in mahati z žezlom po zraku, da je pobil vse muhe v kraljevi palači.

»Tako, za danes sem se že dovolj navadil,« je rekel in zadrmlal. In dremlje še zdaj, če se medtem še ni prebudil.

Takšna je ta prečudna zgodba. A kakor je čudna in neverjetna, je vendar od prve do zadnje črke — neresnična.

ZA MLADE RISARJE

Če bi v resnici storili kar govorimo...

„Pošteno mu je pretilpal kosti...“

Andrejček očeta ni ubogal. Oče ga je za to neubogljivost hotel kaznovati, pa ga je zgrabil za vrat in mu jih naložil po zadnji plati, da je bilo joj. Ko je mama to videla, je rekla sosedovi Meti: »Pošteno mu je pretilpal kosti!« Če bi oče porednemu Andrejčku v resnici »tipal kosti«, bi bilo to približno takole, kot nam je narisal Vanjo Zigon, učenec II. razr. na Vrtači v Ljubljani.

Novih risb ima Kotičkov striček še kar čeden kup. Med njimi so nekatere tako posrečene, da bo zabave in smeha še dolgo na pretek. Počasi bodo vse kotičkaj dobre risbe prišle na vrsto. — Toliko v pomirjenju tistim, ki venomer izprašujejo, kako in kaj je z njihovimi risbami.

Vegeterijanec

Kmet je zasačil na svojem vrtu dečka, ki je čepel na vrhu jablane in hrustal rdeča jabolka do mile volje.

»Čakaj, grdoba tatinska, ti bom že pokazal!« je kmet zakričal nad njim. »Ali mi greš hitro dol!«

»Saj veste kako,« se je zarežal nepridiprav na drevesu. »Jaz sem vegeterijanec! in lahko vzdržim na drevesu mesec dni!«

„Janezek je strašno zabiti“...

Če ta ali oni dečko ni kdo ve kaj bistre glave, rečemo: »Hu, kako je zabiti!« Tudi sosedov Janezek se ne more pohvaliti, da ima glavo polno same modrosti. Oče ga večkrat ozmerja: »Strašno si zabiti!« Če bi bil Janezek v resnici »zabiti«, bi moral približno takole ležati zabiti v zaboji, kot nam kaže risba, ki jo je napravila Milena Avanzo, učenka II. razreda mešč. šole v Lichtenthurnovem zavodu v Ljubljani.

Prečuden račun

Francek je vprašal svojega prijatelja Tončka: »Neki parnik je dolg 90 metrov, širok 18 metrov in 20 metrov visok — ugani, koliko let ima potem kapitan?«

»Kako naj to vem?« je odgovoril Tonček.

»To je vendar čisto lahko: kapitan je star 45 let!«

»Kako si pa to izračunal?« se je čudil Tonček.

»Računal nisem, ampak kapitan je z mojim očetom dobro znan, pa mu je to povedal!« se je odrezal Francek.

bili dani res iz globočin srca? Vidiš, to je tisto! Za Tvoje pozdravke in poljubčke pa stavim pol metra svoje brade, da so pravšnji. In ker so pravšnji, so vredni več kot deset strani dogo pismo brez njih. Pa jih ob priliki spet kaj pošlji, če jih imaš še kaj na razpolago v svojem drobnem srčku! — Kotičkov striček.

Dragi Kotičkov striček! — Ne smeš misliti, da smo Višnjegorčani tako zaspani, da se ne zmemimo za Tvoj prelepi kotiček. O, pa še kako se zmemimo! Da Ti to dokažem, Ti pišem še jaz. Toda ko sedim pri mizi, se mi nehoti vriva v glavo misel, kako bi bilo, če bi moje pisemce romalo v Tvoj lakomni koš. Dragi striček, spoštuj moje pisemce, kakor jaz spoštujem svoje velenjenjo in častno ime!

Morda še ne veš, da delamo pri nas kopališče. Pridi nekega lepega dne k nam. Samo prej mi sporoči, kdaj prideš, da Te počakam s koščjo, v katero bo vprežen polž. Zato Ti pošljem svojo sliko, da me boš na postaji spoznal. V enem dnevu naju bo polž — upam — že privlekel na Polževo. Tam prodajajo drobne vsega sveta in se bo Tvoj nemogli želedec lahko naslil za dva. Ko se boš odpočil, bomo nadaljevali pot do kopališča. Tam se boš lahko okopal in umil. Prav kmalu boš spoznal, kako dobro vpliva Višnjica na zdravje. Ko boš prilomastil iz kopališča, se bodo vsi čudili: »Čujte in strmite! Kotičkov striček je skočil v vodo grd in star, iz vode pa se je vrnil kot brhek mladenič!!!« Torej dragi striček, pridil! Če ne prideš, se bojim, da Te bo ugrabila krvočna starka smrt.

Vse najboljša Ti želi in Te pozdravlja — Fanka Jerbec, učenka III. razr. gimn. na Liceju v Ljubljani.

Draga Fanka! — Ne, takšnega slabega mnenja pa o vas Višnjegorčanih res nimam, da bi vam zaspanost očital. Dobro vem, da takrat, kadar se kot polni naspite, niste prav nič zaspani. To si upam povedati vsemu svetu v brke. Naj si kar predrzne še kdo reči, da so Višnjegorčani zaspani! Ta bo imel opravka z menoj, in kaj se pravi z menoj opravka imeti, je že marsikdo bridko okusil. Na primer tista muha! Je toliko časa brenčala in sitarila in onegavila okoli mene ter izzivala blagorodni moj nos, da sem se raztogotil in jo ubil.

MLADANJIVA

Večerne pesmi

1. Pogledj na jesensko nebo, kjer biseri božji cveto vsak večer.

Oj, biseri božji so to, ki v moji duši cveto vsak večer!

2. Moja duša hrepeni v deželo polno sanj, v deželo polno cvetja.

Moja duša hrepeni čez plan v nov dan — do varnega zavetja!

Svarun, dijak v Ljubljani.

Danči na kmetih

(Konec.)

Danči je žalostno odšel na vrh hriba stražit in je še žalostneje gledal, kako je stric zgrabil zajčka za zadnje noge in ga treščil v drevo, da se je kri pocedila na vse strani. Prvemu zajčku je sledil drugi in drugemu tretji.

Tako je žalostno končal zajčji rod. Tedaj se je od daleč oglasila zajčja mati in žalostno cvtila nad izgubo svojih treh otročičev.

Ubite zajčke je stric vrgel v studenec in se ni več menil zanje. Dančitu pa zajčki niso hoteli iz glave. Še potem, ko sta se odpeljala domov, so mu bili pred očmi.

4.

Drugi dan je stric učil Dančita orati in tedaj je Dančitu padlo v glavo, da bi vaščane prestrašil. Razodel je svoj načrt Mežnarjevemu Tonetu, ki je bil takoj navdušen za to.

Pričela sta se pripravljati. Tone je prinesel bučo in Danči je iz nje izrezal smrt; oči, usta in nos. Poiskal je kos pločevine in jo navezal na vrh. Mežnarjev Tone je prinesel belo rjuho in koso. Tako, sedaj je bilo vse pripravljeno!

Zvedela sta, da bo pri »Cifelnu« veselica. To je pri Dančitovu stricu. To bo kakor nalašč. Iskala sta primeren prostor, kjer bi postavila stražilo. Izbrala sta si velik oreh pred hišo, na katerega se je lahko prišlo s hišne strehe.

Danči je splezal na oreh, privezal bučo na vejo in v njeno odprtino položil žepno svetiljko. Na bučo je privezal belo rjuho in kos pločevine pritrdil na vejo. Koso je obesil poleg stražila na vejo. Splezal je z oreha k Tonetu, ki je medtem stal na straži. Bog ve, ali se bo posrečilo?

Pričela se je veselica. Prišli so vaščani in še iz drugih krajev so prihajali. Zvečerilo se je in stric je prižgal električno luč. Vaščani so se začeli zabavati, nekateri vročkrvneži pa celo pretepati.

Sedaj je pravi trenutek! Danči je neopaženo splezal na oreh ter prižgal svetiljko v buči. Odvezal je tudi pločevino, da je prosto visela v zraku. Potem je splezal z oreha in odšel k števcu za elektriko. Tam je zavrtel belo nazobčano kolesce in v hipu je bil veselični prostor v temi. Nastala je zmešnjava in tedaj je nekdo prestrašeno zavpil:

»Glejte, smrt, smrt!«

Vsi so se ozirli in tedaj jim je kri zastala v žilah. Zagledali so smrt, ki je stala nad njimi, s koso na rami. Oči in usta so se ji pošastno svetile sredi temne noči. Tedaj je zapihal veter in zamajal pločevino, da je udarila ob vejo in jo grozotno zaropotalo.

V vetru se je zamajala tudi smrt, bela rjuha in vaščanom se je zdelo, da prihaja iz temne noči smrt k njim in jim maha z mrtvaško koso.

Nastala je strašna zmešnjava. V begu so skakali čez mize in stole, kozarci so padali, vino se je razlivalo po tleh...

Vse je bežalo domov, kjer so se trdno zaklenili, da ne bi smrt prihitela za njimi. Nekaj minut pozneje ni bilo na veseličnem prostoru nobenega več. Tudi stric in domači so se bali spati doma. Spat so odšli k sosedu.

Danči je ponoči vstal in smrt odstranil, da vaščani ne bi kaj sumili. Nato se je vrnil nazaj spat k sosedovim.

Drugo jutro so se vaščani s strahom bližali veseličnemu prostoru, misleč, da je grozna smrt še vedno na orehu. Ni je bilo. Smrt so smatrali za božji opomin, ker so veselili in sklenili so, da ne gredo nikdar več na veselice. Stric je pa sklenil, da se njegovo dvorišče ne bo več uporabljalo za veselice.

Danči, zadovoljen s svojim uspehom, je čez teden dni moral nazaj v Ljubljano. Vaški fantje so napravili svojemu poveljniku svečano odhodnico. Potem pa je vlak zapiskal in Danči se je odpeljal... — Godec Lovro, dijak v Ljubljani.

Ta se me bo zapomnila! In tako se me bo zapomnil vsak, ki bo čez Višnjegorčane zabavljal. Vrle Višnjegorčane imam jaz tako rad, da bi se zanje tudi s papirnatim zmajem boril in zanje tudi zadnjo kapljo krvi prelil — kadar mi bo iz nosa telca. Dokazov dovolj, kako visoko vas spoštujem in cenim!

V novo kopališče me vabiš in še svojo sliko si priložila, da Te bom ob prihodu spoznal. Čez sliko nimam kaj reči. Tako brhko slovensko dekle si na njej, da Te je veselje pogledati. Posebno še zato, ker si v narodni noši. Narodne noše so meni silno všeč in sem že nekajkrat začel metati dinarček v svoj hranilnik, da bi se svoji korenjaški postavi kupil takole prekrasno narodno nošo. Noč in dan sem sanjal, kako bi se te potlej postavil. Pa je kupček v hranilniku tako počasi rasel, da sem vedno znova izgubil potrpljenje in si namesto narodne noše raje privoščil ocvrto kurje bedrce. Torej — kot rečeno — čez Tvojo sliko nimam kaj reči. Ampak tisti Tvoj stavek, v katerem praviš, da bom skočil v vaše kopališče grd in star, iz nje ga se pa vrnil kot brhek mladenič — ta me je pa zbodel v oči. Iz kože bi bil kmalu skočil od užaljenosti in jeze, pa sem se v zadnjem hipu premislil in ostal v koži. Kaj bi pa ljudje rekli, če bi se brez kože pokazal na cesti? Ostal sem torej v koži in se zadovoljil s tem, da sem udaril ob mizo in zarohnel:

»Torej tako! Star sem in grd? No, le počakajte, zdaj jo bom pa prav nalašč mahnil tja, da bodo vesoljni Višnjegorčani lahko videli, kako malo je meni treba njihove čudodelne kopelji! Star sem res, to kar drži, ampak le kje je napisano, Te vprašam, le kje je napisano, da star človek ne bi mogel biti več brhek in zal?«

Tako sem robanth tri ure, potlej me je pa popadel tak kašel, da mi je bradavica na velikanskem nosu postala rdeča kot kuhan rak in mi je bridko plešo obilil znoj in so mi nazven strlečji uhliji zabingljali kot zastava in so mi iz brez-zobih čeljusti zdrknili umetni zobje... Torej povej, ali še vztrajaj pri tem, da sem star in grd? Nestrpno pričakujem Tvojega odgovora.

Sicer pa: Bog Te živi, brhka dolienjska deklica v narodni noši! — Kotičkov striček.

DRUŽINA

Misli, da bi življenje dal za druge — in vendar ne moreš brez prenosa niti v isti sobi živeti s kakim človekom.

„Sonce, naš gospod brat!“

(K prazniku asiškega ubožca sv. Frančiška.)

Pozno popoldne. Pridem na cesto izven Assisija in stopaš po drevoredu cipres, ki te privedejo na asiško pokopališče. Na desni, na levi: same rebri, sami obronki. Pastirski pasejo ovce in pojejo zateglo-otožno ko pri nas v Bosni. Kar sladko diši zemlja, povsod sami oljčni gaji in trte. Škržati čvrčijo na oljkih in ko utihnejo pastirske popevke, nastane tišina, ki je glasna samih dišav.

Za hip se v duhu zagledaš v svetega Frančiška, kako hodi po teh gajih in ga mahoma razumeš: njegova Sončna pesem je ko nalašč za te kraje in iz te zemlje: »Bodi hvaljen, Gospod, z vsemi svojimi stvarmi! Posebno te hvalim s soncem, našim gospodom bratom, ki nam daje dan in ti svetli z njim in ki je tako lep in blesteč in v velikem sijaju in je tvoj odsev, ti Najvišji! Toliko izrednih prirodnih lepot je krog tebe, da bi človek najrajši glasno zapel to visoko sončno pesem.

Večeri se, pa je nebo rožasto, ravnina tam spodaj vsa vijoličasta, vsa Umbrija ko morje. Lastovke cvrčijo in se podijo v ostrih zavinkih navzgor in navzdol, ko strelce švigajo navpično v nebo in navpično nizdol med hiše. Vse zlato ozračje zahajajočega sonca miglja od njih.

Starodavne hiše in starinske palače se pozlajajo, sleherni kamenček na cesti se zaleskeče v umbriskem soncu, ki je sonce zase, Frančiškovo sonce. Obstaneš na trgu mesta pred cerkvijo svetega Rufina. Ondi je kip sv. Frančiška; tako je živ, da kar diha, da premika roke in pozdravlja sestre lastovke. Vse je v ljubezni in skromnosti.

Vstopiš v cerkev in obstaneš pri krstnem kamnu, kjer je bil pred 710 leti krščen svet Frančišek. Se leti kamen je in še dandanašnji krstijo ondasi asiške otroke. — Pred glavnim oltarjem staja sv. Frančiška in sv. Klare. Kakor da govorita v ljubezni do Boga in drug do drugega.

Ko se znoči in sloniš pri oknu, vidiš, da umbriska noč ni noč; prilitena svetloba odseva od vsepovsod, skvirji, ki jih je toliko v tem starem zidovju Assisija, se oglašajo, žabe regljajo v nizavju, a ondasi na vzvišenem holmu na desni se

svetlika Perugia ko nešteto kresnic in vse nebo je tako silno visoko, visoko nad teboj.

Spet se zagledaš v duhu v osebnost sv. Frančiška in se zamisliš v njegovo življenje. Oglasijo se ure s stolpov: najprej bje ura v cerkvi sv. Frančiška z bronastim, nižjim glasom; nato se oglasi ura v cerkvi sv. Klare z višjim, s srebrnim glasom. In zazdi se ti, ko da se pogovarjata oba ljubljena božja: on modro in resno; ona vsa skromna in poslušna, vsa taka, kakršno si želi on. Ves svet notranjosti je v tem pogovoru, vsi križi sveta so v njem, vsa odpoved in ljubezen.

Zjutraj pri Sv. Damijanu, domovju sv. Klare. Sredi samih vrto in dišav stoji črna, prastara cerkev, ki je polna spominov na sv. Frančiška in sv. Klare, da občutiš njen dih in slišiš besede Klare, »najzvestejše«, kako s sestrami pričakuje očeta, kako poslušajo njegove besede: »Jaz, ki sem tak majhen brat Frančišek, hočem hoditi v življenju in uboštvu za najvišjim Gospodom. In vas, visoke gospe, prosim in vam svetujem, da živite tudi vedno tako in ste prav tako uboge. In pazite se, da vas ne bo nihče in nikdar na noben način pregovoril, da bi krenile s poti popolnega uboštvu.«

Pri Sv. Damijanu še dandanašnji živi sv. Klara, ker živijo vsi spomini nanjo, kakršni so bili pred davnimi 700 leti. Zagledaš se: kako je mogoče bivati v taki celici, kakršno vidiš pred seboj in je bila Klarina! Pa njen vrtiček: ozek prostorček na terasi s čudovitim razgledom na vso umbrisko ravan in na vrti spodaj, kjer se je bila spočela Frančiškova Sončna pesem.

Stopaš po lilasti detelji. Nad njo migljajo sinji metuljčki. Sive oljke se blestijo v srebru in škržati čirjavci polagoma, skrivoma, proseč še in še sonca.

Pozabili smo v teh težkih dneh na sonce in Sonce. Pozabili smo ga izprostiti za sebe, za družino in dom. »Sonce, naš gospod brat,« naj zlasti napolni duše naših otrok, zakaj, nikoli ne pozabimo: tudi vsi tisti, ki danes tako strahotno mučijo nedolžne in preganjane v Španiji: tudi vsi tisti so bili nekoč dojenčki, otroci — kot so naši!

Podoba mode se je spremenila

Katere barve so moderne za jesen in zimo? Predvsem je na površju črna barva z belim okrasom. Nato pa lilasta, veliko je letos lilatega in še rjasta, rumena, rjava, malo zelene in modre, malo vijoličaste.

Kaj je novost modernih oblek? To je predvsem zvončasta oblika, ki jo imajo škrici jop in jopice in kozaške buze. Tako se oko kmalu privadi nove modne podobe in ni se čuditi, če imajo tudi jopice kostimov zvončasto obliko. Sicer pa ostane krilo še zmeraj ravno in ozko. Tudi široka ramena ostanejo. Rokavi so zgolj izbuhtelji; tem širši so, če so svileni, manj, če se iz volne. Popoldanske obleke so iz črne ali temnomodrega volnenega blaga. Nosijo kozaške bluze, ki so širivoglato izrezane in je krog vratu nabranek (riš). Ali pa je bluzna s telovnikom. Sicer so pa v modi tudi krojaško prikrojeni kostimi, tako da imajo celo za večerne obleke svileni jopico ali iz žameta v obliki smokinga.

Preproste so volnene dopoldanske obleke, ki imajo le malo okrasov. Še zmeraj je v modi kroj ranglan, še zmeraj svila, tudi rokavi, ki so spodaj bolj široki ko zgoraj. — Moderni plašči so iz

mehkega, volnenega blaga, ki imajo široke reverje in ploščat ovrtnik. Gumbi so v dveh vrstah, pas je malo višje pomaknjen in rob je zvončast, tako da spominjajo plašči na modo iz leta 1890. — Imamo pa letos tudi kostim z dolgo jopo tudi za mrzle dni.

Posebno poglavje zase pa so letos klobuki. Se imamo ploščato, širokokrajno pokrivalo. Vendar imajo vsi tisti lični klobuki, ki jih nosimo pomaknjene na desno oko prav visoko, izredno visoko oglavje, ki je prav radi svoje višine, da je ves videz milejši na pogled, na vrhu ob robu nekoliko vdrti. Novi klobuki, ki so jako podobni cilindrom, so iz klobučevine in žameta in so okrašeni s peresi. Ti klobuki so glede na frizuro precej zahtevni, le lični kodri ali klobko na zatilniku jim lepo pristojajo. Primerni so bolj mlajšim osebam ko starejšim.

Splošno je treba tudi pri tej novi modi paziti, da je splošni, zunanji videz v lepi skladnosti. To skladnost pa dosežemo večkrat z manjšim ko z večjim številom modnih okrasov. Preprostost je gosposkost in zaeno lepota — tudi v modi.

Troje pripravnih plaščev za jesen in zimo

Lahko sešijesh doma

Obleka št. 1 je prijetna jesenska obleka — komplet —, obšita s temnim krznom. Rokavi so kroja ranglan. Kupiš 330 cm blaga, ki je široko 130 cm. — Št. 2 pa je plašč iz temnozelenega žameta, ki ima okrašene reverje. Kupiš 350 cm žameta v širini 140 cm. — Športni plašč št. 3 ima moderen izrez za vratom. Široke reverje moreš zapeti tudi drug vrh drugega. Potrebujesh 380 cm blaga, ki je 130 cm široko.

Svetujem ti...

Paradižnikovega okusa dosti ljudi ne more prenesti. Vendar moremo paradižnike tako pripraviti, da so užiti za vse ljudi: Skuhaš paradižnike in jih skozi sito pretlačiš. Na dve tretjini paradižnikove meze, primešaš tretjino jabolčne meze (skuhanih, pretlačenih jabol), primešaš še kos presnega masla in vse dobro premešaš, dokler je še vse vroče. Jabolka odvzamejo paradižnikom oni poseben okus, da jih morejo uživati tudi osebe, ki sicer ne marajo paradižnikov.

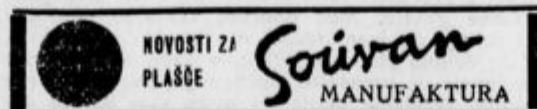
Steklenice za mleko postanejo motne in jih je težko pomiti. Lepo jih pa očistiš, če jih najprej poplakneš z mrzlo vodo, nato izmiješ z vročo.

Polže s solate spraviš, da položiš otrebljeno soato še v mrzlo, slano vodo in jo nato navadno izpiriš z neslano vodo.

Kumare za solato so dosti bolj sveže, če jih daš prej — ne olupljene — za 2 uri v mrzlo vodo.

Ali ste že kaj ukuhali?

To vprašanje se vsako leto ponavlja, čeprav je čas tudi tukaj marsikaj spremenil. Hiša, kjer so otroci, potrebuje vkuhanega sadja, vendar tudi odrasli radi zaužijejo pozimi kaj svežega. Poznaš

česplje v rumu?

Zavri tri četrti litra vode skupaj s tri četrti kilograma sladkorja. Počasi polagaj vanjo 2 in pol kg opranih čespljev brez kosti, pa jih vzemi takoj ven. jih polagaj v kozarce, polij z gorkim sokom (kjer so se kuhale česplje), dodaj četrt litra dobrega rumu, nekaj cimeta, limonovih lupin in klinčkov. Ko se ohladi, zaveži.

Zmes breskev in čespljev je kot marmelada skuhanja, po običajnih navodilih, prav tako kakor iz marelic.

K u h a

Laška teletina

V razbeljenem presnem maslu opražiš čebulo in dodaš na kocke razrezano teletino in vse na lahno opražiš. Nato še dodaš: na rezine razrezane paradižnike in grah. doliješ malo vode, pokriješ in dušiš do mehkega. Slednjic vse oblijesh s kislo smetano.

NAŠ DELAVEC

Krekov spomin obhajamo...

8. oktobra 1917 je umrl dr. Janez Ev. Krek, največji slovenski mož zadnjih stoletij. Umrl je v borbi, sredi borbe za novo narodno državo Jugoslavijo. Boril se je za njo, dočkal je ni. Njen prihod je le slutil in gledal v svoji preroški viziji. Kot Mojzes, je tudi on pripeljal svoje ljudstvo do svoje

bodne države, vanjo pa tudi on ni vstopil. Dr. Krekova borba za narodnostno-državljanjski sen Slovencev in Jugoslovancev sploh, je bila njegova zadnja borba.

Dr. Krek je začel z borbo, ki jo je organiziral med delavci za njihove pravice. Vedoč, da je delavstvo glede na značaj svojega stanu poklicano v prvi vrsti za boj, je najprej organiziral ta stan in se ga ves čas svojega udejstvovanja posluževal pri svojih prizadevanjih. Po dr. Krekovi zaslugi je dobilo delavstvo pri nas tisto mesto v krščanskem ljudskem gibanju, ki ga zavzema.

Krek je bil delavstvu nosilec luči. Mahnič je bil tisti, ki je prinesel luč in povzročil opredelitev po nazorih v naših srednjih in izobraženih slojih. Dr. Krek pa ima zaslug, da je prinesel luč resnice med slovensko delavstvo in ločil krščanski tabor od protikrščanskega, marksističnega. Do Kreka nismo poznali zavednega krščanskega mislečega delavstva. Vse je bilo zavito v neko meglo, v kateri se je motala Karl Marksova postava in dajala delavstvu svoj pečat. Dr. Krek pa je pokazal na socialni program krščanstva in zbral zanj močan del slovenskega delavstva v organiziranih vrstah. Prišel se je pohod krščansko-socialnega gibanja.

Prišla je svetovna vojna, dr. Krekova smrt, boljševiška revolucija in mir. Težina delavskega vprašanja in socialistična propaganda sta napravili pri nas v vrstah krščanskega delavstva mnogo čustilcev in vernikov Karla Marksa. Socialisti so že prišli do upanja, da bo krščansko strokovno gibanje utonilo počasi v njihovem, gibanju. Prezgodnje veselje. Dokaz za to je, da se krščansko delavstvo drami, da se organizira v novih krščanskih strokovnih organizacijah, v katerih hoče gojiti pristen in nepokvarjen krekovski duh, ustaviti marksistično poplavo in delati za rešitev delavskega vprašanja po krščansko-socialnih načelih. Ta današnji pojav je prav tako nujen kot je bil nujen dr. Krekov nastop pred 40 leti.

Kdor hoče spoznati dr. Kreka, naj bere njegove spise. Iz njih priobčujemo v naslednjem nekatero njegovo najznačilnejše misli, ki jih je govoril ali zapisal.

Naša pesem

Bratje, tesno se združimo,
pojmo vneta srca!
Svetu glasno naznanimo,
da smo enega duha!
K zmagi prapor naš se vije
v varstvu Matere Marije;
njemu ne preti propast,
delu veje v slavo, v čast!

Bog nas je za srečo ustvaril,
v kazen pa zapri nam raj,
glavo, roki nam podaril,
da dobimo ga nazaj.
Zakon dela svetu dan je,
svet brez dela so le sanje.
Delo je človeku last:
delu slava, delu čast!

A gorje mu, kdor nesrečen
se samo prsti drži,
mu neznani namen je večni,
sreče si le tož želi.
V teh željah, da tukaj srečo
zamenjali tam bi z večjo,
trdno stojmo, kakor hrast,
delu pojmo slavo, čast!

Zasebna lastnina

»Zasebna lastnina mora ostati nedotakljiva, a vendar ne sme biti neomejena.«

Pomen dela — zabloda socialistov

»Kristjanu je delo v čast in dostojanstvo, ki ga preveča v zavesti, da je človek, se mu poraja in še bolj utrjuje pri delu. Pamet ga uči, da delo ni samo njegova težka dolžnost, marveč da je njegovi naravi povsem prikladno. Kristjan pa ve tudi, da delo človeku ni samo v veselje; razodetje božje ga uči, da se dela drži kazen in učil ga je tudi, da je to kazen zasluži.

Res je, da te kazni ne sme nikdo drugemu nakladati, da bi se sam osvobodil. V tem se ujemamo s socialisti... Toda sila, s katero oni žugajo, ni pravo sredstvo. Kar si pridobijo po sili, ne bo trajno. Treba je sicer sile, toda samo moralne sile, ki poganjajo iz živga krščanskega prepričanja.«

Gospodarstvo — gibalno življenje?

»Človek je čutno bitje. Pogoji, s katerimi si ohranjuje telesno življenje, so v ozki zvezi z njegovim umstvenim življenjem. Ta resnica je zapeljala materialistične narodno-gospodarske činitelje, da so kar naravnost trdili, da je vse človekovo duševno življenje nujen učinek gospodarskih razmer tiste

dobe, v kateri živi. Ta trditev odreka duševnemu življenju vsako samostojnost.

To socialdemokratično, v svojem bistvu popolnoma nihilistično naziranje smo omenjali vsled tega, da opozorimo bralce, kako potrebno je, da tudi mi s krščanskoobrambnega stališa premotiviramo svoje gospodarske razmere.«

Delavcu pravico!

»Predstavljati si moramo, da ne delimo delavcem milosti, ampak pravico. Delavcu se mora dati priložnost, da dobi kako stvar, katero imenuje svojo. Za to ima vsak pravico, tudi delavec.

Krek — korporativist

»Sedanjemu družabnemu redu pridemo v okom po pravi, zakoniti in pravični poti samo tedaj, če postavimo načelo, da je delavec solastnik produkta svojega dela. Potrebno je, da delavec ne uživa samo delavskega varstva, ampak da ima besedo tudi pri vodstvu poslov, kjer dela, če nečemo, da je le suženj.«

Krščanska strokovna organizacija

»Naša organizacija je delavska in ne delodajalska. Delavskemu ljudstvu se godi mnogo krivic. Zoper te se bojujemo in za ta boj vzgajamo vojske. Sredstva, s katerimi skušamo doseči svoje namene, so poštna, v vesti dovoljena in v postavi utemeljena. Kapitalizem je in ostane naš trajni neprotik.

Ponavljamo, da strokovna društva na socialdemokratičnem temelju ne morejo nikoli uspešno delovati za delavce, ker vmešavajo v gospodarski boj svoje protiverske, protirodne, politične in sanjarske težnje. Zato pa je toliko bolj potrebno, da na zdravem, pametnem temelju osnujemo nova strokovna društva. Ta naj bodo v prvi vrsti posredovalna med lavce v nezadovoljstvu, dokler ni po komunističnih delavci in delodajalci, da se čim bolj odstranijo nasprotstva in ohrani mir. Če pa to ni mogoče, potem morajo biti tudi obramba in bojevitost.«

Socializem — nemogoč!

»Če stoji socialna demokracija na Marksovem stališču — in na njem stoji — mora držati svoje načelilne urjenje ne samo ena država, ampak ves svet. Program te stranke gre za tem, da najdejo notri prostora vsi nezadovoljni elementi, da pa ni prostora notri za nikako pozitivno socialno-politično delo.«

Socialisti — Cerkev

»Socialna demokracija in katoliška cerkev sta tisti sili, med katerima se bo bil zadnji boj. Vsi vmesni kričaji, naj se imenujejo liberalci ali karkoli, so brez pomena, ker jim nedostaja doslednosti in živavosti.«

Dr. Krek o socialističnih prvakih

»Mož (Marks namreč), ki je vrgel v svet geslo »Proletarci vseh dežel, združite se!«, je s podlim zaničevanjem grdil zatirane slovanske narode, ki so bili in so še večinoma narodni in gospodarski proletarci... Ni lepšega spričevala za avstrijske Slovence, kakor so Marksove klevete... Lassalle sam o sebi priznava, da je sebičnik. Lassalle ni bil značaj.

Marks je sprejel materializem kot dokazano dejstvo, in je zato postavil kot temelje svojemu modroslovju te-le zmote: 1. Ni Boga in ni duše. 2. Nobene bistvene razlike ni med stvarmi. 3. Tvar je večna; gibanje njeno je večno in čas je večni. 4. Človeški rod se je razvil iz živali. 5. Nobene ideje ni, ki bi ne bila plod tvarnega razvoja.«

R a z n o

Zveza združenih delavcev v Ljubljani je v svoji Delavski knjižnici kot 1. zvezek izdala brošuro: »Krščanska strokovna organizacija«. ZZZD je s to brošuro, ki jo je spisal Milan Valant, izpolnila veliko vrzel v delavskem strokovnem gibanju, kajti od ustanovitve krščanskih strokovnih organizacij dalje smo pogrešali knjižnico, v kateri bi bila na kratko in jedrnatu povedana načela, smernice in pota naših organizacij. O načelih krščanskega gibanja se je posebno zadnje čase pisalo vse vprek v najrazličnejšem smislu. Ni se moglo reči: To in to spada na med pleve. — Brošura je spisana na podlagi zanesljivih virov iz krščanskega strokovnega gibanja.

Knjižnica obsega 72 strani, ima format 18x12 in stane posamezen izvod 3 din. Ker je spis velike vrednosti za vsakega delavca in nameščenca, ravno tako pa tudi za vsakogar, ki se zanima za delavska vprašanja, nakup knjižice prav toplo priporočamo. Brošura se naroča pri izdajateljici Zvezi združenih delavcev, Ljubljana, Tyrševa cesta 29-I. Zaupniki, ki naroče več brošur skupaj, pa dobe popust.

Prihodnjo nedeljo bomo prinesli o brošuri oeno, ki jo bo napisal znani organizator in delavski voditelj J. L., na kar opozarjamo vse čitatelje naše rubrike.

Praga, središče sovjetske propagande za Evropo. Londonski »Daily Mail« poroča, da je sovjetska internacionala izbrala Prago za središče, odkoder bo razširjala svoje ideje po Evropi. Čoskolovska je torej tisti most, ki naj čezenj koraka rdeča pošast. Ostale evropske države pa seveda nudijo roko tej nevarnosti in poleg tega še sprejemajo zastopstvo Sovjetske Rusije v Zvezo narodov, ko bi morale vedeti, da je četrti internacionala darovala 20 milijonov mark (t. j. nad 300 milijonov dinarjev) za to, da bi razpalila revolucijo v Španiji, Franciji in v Belgiji.

Kdo vodi jugoslovanske marksiste? Pretekli dni se je vršila seja glavnega odbora marksističnih strokovnih organizacij (URSS). V tem odboru so ti-le »delavski trpinke: Uradniki delavskih zbornic, borz dela ter OUZO-ov: Bogdan Krekič, Luka Pavličević, Jovo Jakšić, Filip Uratnik, strokovni tajniki Jakomin Lovro, Belič Milorad. »Delavskih« poklicev za ostale vodje žalibog nismo mogli ugotoviti. To navajamo vsled tega, ker marksisti ne prestopajo vpjejo, da so le oni delavska organizacija, druga pa da vodijo buržuji. Imena naštetih gospode pravijo, da je tudi marksistično vodstvo izrazito nedelavsko.

Naš domači zdravnik

D. S. — S. Vodno zdravilišče. Kako naj bi bilo urejeno po moji sodbi? V nemških deželah je več takih zdravilišč, različno urejenih, najbolj obiskovana so zdravilišča po Kneippovi zamisli. Ureditev je kaj preprosta, uporabljamo vodo brez strojnih priprav, a zelo mnogovrstno (umivanje, pršenje, obilnavanje, ovitki, bređenje po plitvi vodi, hoja po rosnih travah itd.). Zelo važna je svojevrstna prehrana in pitje posebnih čajev v teh zdraviliščih. Menim, da se dajo na ta način uspešno zdraviti mnoge bolezni živcev in presnove, tudi za utrjevanje proti vremenskim škodljivostim se da marsikaj doseči. Seveda vse to v kraju, ki ima tudi druge letoviške ugodnosti in morda celo športne priliko. Zdi se mi, da bi tudi zdravnik kot nujno potrebni vodja takega zavoda dosegel zadoščenje v poklicnem in gnetnem pogledu; seveda poleg temeljite splošne zdravniške izobrazbe bi moral dejansko obvladovati tudi nekaj posebnih strok (vodno, podnebno, kopališko zdravstvo in podobno). Kolikor poznam razmere in potrebe srednjega stanu, bi navzlic splošni gnetni stiski eno takšno vodno zdravilišče komaj zadoščalo za Slovenijo. Čudim se, da se ni tega zelo priljubljene zdravilne ločila katera izmed domačih bolnišniških zavarovalnih ustanov.

J. I. — R. Svetopisemska gobavost vas zanima glede nalezljivosti? Vaša knjiga, ki popisuje Jezusovo življenje, trdi, da gobavost ni nalezljiva bolezen in da so bili judovski zdravstveni (verski) predpisi neupravičeni. Trditve vašega pisatelja ni utemeljena, ampak je naravnost napačna. Gobavost spada po splošnem zdravniškem naziranju med kužne, t. j. nalezljive bolezni, saj je točno znana kužna glivica (bacillus leprae Hansen 1737), ki se po nji prenaša bolezen od bolnega na zdravega človeka. Kužnost zares dandanes ni velika; v zakonih med gobavcem in zdravno ženo (ali narobe), oboli navzlic skupnemu življenju komaj vsak deseti zakonski drug (ali družica). Poudarjam dandanes, kakšna je bila kužnost v prejšnjih dobah, ni točno znano, bržkone hujska. Za časa križarskih vojn so zanesli gobe tudi v Evropo (dokaz kužnosti) in zatrli so bolezen s prilisnim osamevanjem (izoliranjem) gobavecev v raznih leprozarijih (domovih za gobavece); ti domovi so prvi početki današnjih bolnišnic. Znano je tudi o drugih kužnih boleznih, da se spreminja njihova zlost in tudi kužnost. Kužnost gobavosti se je bržkone polegla, glede ozdravljivosti pa smo ostali v stanju svetopisemskih zgodbi. Kaj vse poskušajo Angleži, Francozi, Rusi in Nemci, da bi zatrli gobavost z umetnimi sredstvi, a brez uspeha! Gobavost se jim širi! Zanimivo so okolnosti, da je klica gobavosti zelo podobna klici jetike, da je smrkel gobavec kužen in da se pokaže gobavost časih nekaj let po okuženju. Vse to izpričuje dovolj trdno, da so bili Judje starega zakona na sodobni višini prosvete glede gobavosti (in še marsikaterih drugih zdravstvenih vprašanj).

J. R. — Lj. Krvavo blato pomeni ali zlato žilo ali pa kakšno gobico v danki. Brez zdravniškega pregleda je razpoznavna nemogoča, zdravljenje je v obče kratkotrajno in uspešno, a ne z domačimi zdravili.

R. S. — S. Stara jetika se vam je ponovila? Kako naj se zdravite in opravljate hkrati svoje stanovske dolžnosti? Volk sit in ova cela je vaše vprašanje. Če morete, izposlujte si večmesečno bivanje oz. prezimovanje v kakšnem gorskem kraju, zadošča tudi podgorsko (subalpinski) podnebje, v Sloveniji n. pr. vsa Gorenjska pod Kamniškimi Alpami in Karavankami. Držite se, kjerkoli boste, najbolj mleka in mlečnih izdelkov (masla in sira). Če vam zdravnik predpisuje drage apnenčaste izdelke, ki jih težko prebavljate, pijte dvakrat na dan po eno žlico apnene vode, zredene z mlekom. (Apnenno vodo si pripravljajte tako: košček ugašenega apna denite v steklenico (1—1½ li-

tersko) in jo zalijte s prekuhanjo vodo in dobro spljunkajte, ko se apno sesede, je čista tekočina nad usedlino uporabna apnena voda.) Hranite se izdatno, uživajte vse in dobro beljeno, a vsak dan tudi kaj presnega sadja in zelenjav. V zimskih mesecih pijte ribje olje po dve žlici na dan.

F. S. — S. Zaprtosti vam ne more odpraviti domači zdravnik, niti zdravljenje v bolnišnici ni imelo trajnega uspeha. Nadlega se vam je pojavila po težkem porodu, med nosečnostjo se vam stanje izboljšuje samo, izven nosečnosti ne pomagajo niti čaji niti zdravnikova zdravila. Kaj naj vam svetujem jaz? Razločujemo v obče dvojno zaprtost. Ali iz prehodne ovire v črevesu (notranje ali zunanje), ali iz črevesne lenivosti. V primerih prve vrste treba odstraniti oviro (izrezati brazgotino ali odstraniti kakšno novo tvorbo, ali odpraviti dražče vnetje v bližini črevesa, itd.), v primerih druge vrste treba okrepiti delovanje črevesa s primerno hrano in morda zdravili. Če zaprtje ne dela posebnih težav, ni treba izsiljevati vsakodnevnega iztrebljanja. Omenil sem že v tem predelu primer mlade zdrave žene, ki je opravljala svojo potrebo po enkrat na teden, a navzlic zaprtosti ostala zdrava leta in leta.

M. G. — ? Beli tok, ki se je po enoletnem zdravljenju spremenil v pekoč gnojen izcedek, je močno sumljiv kužne kapavice. Vsekakor vam treba vsaj ugotoviti in bržkone tudi zdravljenja po zdravniku strokovnjaku za take bolezni. Domačega zdravljenja ni, najmanj na daljavo.

L. M. — Br. Hud revmatizem v obliki močnega trganja v križu in po bedrih se ne da odpraviti ne z domačimi pripomočki ne z lekarniškimi zdravili, predpisanimi od zdravnika? Ob slabem vremenu se nadlega stalno panavla. Kaj počnite? »Rumatizem« je v obče zelo zamotana zadeva; zunanje škodljivosti (prehladi, vlažno stanovanje in dr.) so največkrat samo povod za obolenje, dejanski vzrok tiči navadno v človeku samem, in sicer v obliki kakšnega trajnega malenkostnega gnojnega vnetja (v člunih oz. zobnih koreninah, goltu, nosni duplini, ušesih itd.). To treba predvsem dognati in bolno »ogrnjše« odstraniti, pa izgine revmatizem, kakor bi ga kdo odpihlil. Če se ne da odkriti tako vrelo revmatizma, potem poskusite s temle domačim zdravljenjem. Bolnik naj se nasešča po križu in bedrih s kopirvami, kar naj po enem tednu ponovi. Če treba še v tretjič. Če mu to zdravljenje ne ugaia, naj se da opikati na bolečih mestih od čebel, prvič od treh, drugič od šestih, tretjič od devetih v tedenskih presledkih. Toplota v obliki vročih obkladkov ali kopeli in krepko gnetenje (masiranje) izdatno pospešujeta ozdravljenje.

Isti. Srbenje je bržkone posledica zastajanja naravnih izločkov, ki se časih nabirajo in razkrajajo. V tem primeru treba umivanje z vodo in milom. Kapavica je kužna bolezen, ki se nikdar ne izizmi sama, ampak prehaja od bolnega človeka na zdravega po stiku.

P. C. — G. Šrahtotne sanje, zlasti v mesečnih nočeh? Na daljavo je vsakršno »zdravljenje« izključeno. Pri mladih ljudeh so takšni pojavi pogostni in v obče brezpomembni, če ne povzročajo opaznih motenj podnevi. Če se pa to dogaja pri odraslem človeku, ki dejansko trpi zavoljo mučnih sanj tudi v budnem stanju, potem treba neposrednega ugotovljenja in zdravljenja po vselem zdravniku, najbolje strokovnjaku za živčno-duševne bolezni. Vsekakor bo treba daljšega zdravljenja (splošnega, ne toliko z zdravili, kolikor z zunanjimi pomagali (vodo, gibanjem, morda elektriko itd.). V poštev pride tudi kateri način duševnega zdravljenja.

A. S. — Lj. Operativno zdravljenje sladkornikov je dandanes znatno olajšano, ker se da z vbrizgavanjem (inzulina) znižati množina sladkorja v krvi na pravšno višino. Kar pogum!

Pravni nasveti

Naprava oken v požarni steni. A. F. ŠL. Tik sosedovega sadnega vrta imete stavbo, ki je bila pred 32 leti dvignjena. V pritličju so že od nekdaj bila okna na sosedov vrt. Nadzidek je imel le požarni zid, v katerem hočete napraviti sedaj okna, a se sosed temu upira. Vprašate, če vam sosed res lahko prepove napravo oken. — Morda obstoji med vami in sosedom dogovor še iz onega časa, ko ste napravili nadzidek. Najbrže vam je tedaj sosed dovolil nadzidek, pri tem pa zahteval, da se ne napravijo okna v nadzidku. Če pa med vama ni takega dogovora, potem smete v svojem zidu napraviti okna tudi proti volji sosedu. Seveda ima pa sosed pravico, da na svojem svetu postavi zid ali planke ali karkoli, s čemur lahko vzame vašim oknom svetlobo. Če bi vi ta okna, to se pravi razgled skozi okna in svetlobo, neovirano uživali skozi 30 let, potem si boste s tem služnostno pravico svetlobe in neoviranega razgleda priposestovali in potem ne bi več sosed smel pred vašo okna karkoli postaviti, kar bi vam vzelo svetlobo ali razgled.

Poroštvo. J. A. M. Podpisali ste zadolžnico nekemu dnevničarju v državni službi skupaj še z dvema drugima porokoma. Dnevničar bi moral v smislu pogojev dobljenega posojila dolg poravnati v rednih mesečnih obrokih, od katerih pa je le prvega plačal. Vprašate, če se sme dnevničarju zarubiti plača, dalje, če ste poroki le sorazmerno dolžni poravnati dolg in če lahko dosežete odpoved poroštva. — Na prejemke dnevničarjev ne morete dobiti izvršnim potom prepovedi. Vsi poroki jamčite nerazdelno za plačilo celega zneska. Upnik sme tožiti enega ali drugega poroka, ali pa tudi vse tri poroke naenkrat na plačilo dolga, toda to šele tedaj, kadar glavni dolžnik na upnikovo sodni ali izvensodni opomin ni izpolnil svoje obveze. Ko bo eden izmed porokov poplačal ves dolg, ima pravico zahtevati povračilo po enakih delih od sorokov, vsi poroki pa smejo zahtevati povračilo od glavnega dolžnika. Enostransko ne morete odpovedati poroštva. Poroštvo preneha s popolnim plačilom ali pa s pristankom upnika tudi brez plačila. Sedaj vam ne preostane drugega, kot da redno opominjate dolžnika, da plača vsaj nekaj sproti vsak mesec, v bodoče pa nesrešnim ljudem odklonite svoje poroštvo.

Menična obveza. K. J. K. Pred osmimi leti je vaš oče dobil pri nekem obrtniku posojilo, ki je zahteval, da mu oče da neizpolnjeno menico. To menico je oče podpisal spredaj na desni strani, vi ste se pa podpisali pod očetom. Upnik je čez nekaj let zbolel in naročil, da oče vrne posojilo njegovi sestri. Takrat ni upnik nič omenil

menice. Vprašate, če ste vi obvezani denar vrniti upniku ali njegovi sestri, ker vaš oče zaradi obubožanja tega ne bo zmogel. — Upnik ima pravico, da od vas in očeta podpisano, a še ne izpolnjeno menico, izpolni v smislu dogovora. Ker je naročil da se vrne posojilo sestri, je verjetno, da bo v tem smislu izpolnil menico. Če bi upnik umrl in bo njegova sestra imela v rokah menico, bo lahko zahtevala plačilo od vašega očeta kot izdajatelja menice, in če oče ne bi plačal, pa od vas, ki ste menico podpisali kot porok. Če se menica zgubi ali uniči ali če bi bila nepravilno izpolnjena, tako da bi postala neveljavna potem preneha vaša menična obveznost. Potem lahko upnik oziroma njegovi dediči zahtevajo vrnitev posojila le od vašega očeta, ki je res denar prejel.

Nesporazum zaradi izročitve posestva. S. J. P. Leta 1925 ste se poročili z mladoletno posestniško hčerko in je takrat nevestina mati obljubila, da vama bo izročila posestvo. Z izročitvijo posestva je mati vedno odlašala tako, da ste v tem času svojo najboljšo moč uporabili na posestvu, čeprav niste bili gospodar. Sedaj vam hoče tašča izročiti posestvo, toda pod takimi pogoji, ki so za vas nesprejemljivi: samo posestvo ni toliko vredno, kolikor bi morali dati materi za prevzitek in ostalim otrokom za doto. Vprašate, če lahko zahtevate od matere oziroma tašče plačilo za svoje in svoje žene delo skozi teh enajst let. — Vi in vaša žena sta delala na posestvu v upanju, da dobite zato posestvo, torej da prejmete za svoje delo primerno protivrednost. Če sedaj zaradi nesprejemljivih pogojev posestvo ne morete prevzeti, lahko zahtevate od posestnice povračilo one vrednosti, za kar je bila posestnica v teh letih z vašim in vaše žene delom obogaten. Svetujemo vam, da se domači sporazumete sami, brez sodelovanja sodišča, ker so take pravde zaradi obračunavanja vseh medsebojnih dajatev in storitev zamudne in zato drage.

Izbris kazni. J. H. Pred 40 leti ste bili obsojeni na šest mesecev zapora. Po tistem niste bili več kaznovani. Radi bi že odsluženo kazen spravili s sveta in vprašate, kako bi to dosegli. — Če ste bili prvič in zadnjič obsojeni, lahko dosežete, da sodišče izbriše sodbu z vsemi zakonitimi posledicami S tem boste dosegli, da bo vaše ime izbrisano iz kazenskega vpisnika, ki ga vodijo državno tožilstvo in upravne policijske oblasti. Sami lahko napravite vlogo ali pa daste na zapisnik svojo prošnjo pri okrajnem sodišču, ki vaša prošnjo odstopi okrožnemu sodišču vašega sedanega bivališča. Pri okrožnem sodišču najprej poizvedovalni sodnik dobavi spise o d tistega sodišča, kjer ste bili obsojeni, nato se uradoma poizveduje o vašem življenju po prestani prvi kazni, če le niste morda bili še kje obsojeni. Nato šele izda sodišče rešitev, da se vaša obsodba izbriše z vsemi zakonitimi posledicami.

Prošnja za državljanstvo. R. F. LJ. Če menite, da je bila odbita vaša prošnja za sprejem v naše državljanstvo pred leti samo radi tega, ker niste bili pristaš takratnega političnega režima in so vas takratni predstavniki upravne oblasti tako opisali, potem bo morda sedaj nova prošnja uspešna. Če pa končno notranji minister zavrne

vašo prošnjo, ni proti taki rešitvi nobenega pravnega leka. Prošnja za sprejem v državljanstvo se lahko tudi večkrat vloga, če so bile prejšnje zavrnjene.

Pravice očeta po ločitvi zakona. V. L. M. — Valed ženine tožbe na ločitev zakona ste prišli na sporazumno ločitev. Žena vam je obljubila, da boste mogli otroka, ki je ostal pri njej, neovirano obiskovati, da vam bo mesečno poročala o otrokovem napredovanju in da ga bo čez počitnice polajala za en mesec k vam. Žena dane obljube ne drži, preprečuje vaše obiske in na vaša pisma sploh ne odgovarja. Vprašate, kako bi mogli prisiliti ženo, da bo izpolnjevala dano obljubo. — Vaše zahteve, ki jih uveljavljate glede otroka, stavite pri varstvenem sodišču. Sodnik bo zaslišal o vaših predlogih mater. Če se ne bosta mogla z ženo sporazumeti glede otroka, bo pa sodišče došlo, kdaj in kako boste smeli obiskovati otroka oziroma kdaj vam bo morala mati pripeljati otroka. Pač pa sodišče ne bo moglo materi — vaši ženi — naložiti, da bi vas pisмено obveščala o stanju otroka. Sta pač ločena in je vsaka vez med vama pretrgana. Otroka pa boste smeli obiskovati.

Spjav. V. L. M. Vprašate, če je delikt iz paragrafa 171 k. z. (spjav) izvršen leta 1881 že zastarel, oziroma, če bi mogli kot zasebni tožilec tožbo pri državnem tožilstvu umakniti v slučaju ovadne. — Za spjav, izvršen po materi ali pa po drugi osebi na materi, se kaznuje mati z zapornom do 3 let. Pomagač se kaznuje s strogim zapornom do 5 let; zdravnik, babica ali sploh kdor to izvrši za nagrado, se kaznuje z ječo do petih let. Pravice do preganjanja matere radi tega zastara v petih letih, za zdravnike, babice itd. pa v desetih letih. Zastaranje pravice do preganjanja se začne onega dne, ko je dejanje storjeno. Ta delikt se preganja u r a d o m a. Če torej o storjenem dejanju obvestite državnega tožilca, je državni tožilec dolžan, da ovadene osebe kazensko preganja do konca, brez ozira na to, če bi vi hoteli od ovadne odstopiti ali ne.

Dvomislja pravda. V. L. M. Pred devetimi leti ste nekemu posodili 7000 Din. Večkrat ste ga terjali v navzočnosti njegove žene ter je vselej obljubil plačilo, plačal pa ni. Medtem ste popolnoma obubožali. Opomnili ste dolžnika po odvetniku na plačilo. Dolžnik je bil pokazal odvetniku svoje knjige, po katerih ste mu vi posodili celo 22.000 Din, a je že vse vrnil. Vi pa trdite, da mu razven 7000 Din niste nič posodili. Vprašate, kako bi prišli do svojega denarja, ker nimate sredstev, da bi plačali odvetniku predujem. — Za tožbo na vrnitev posojila so pristojna do zneska 12.000 Din okrajna sodišča, pri katerih sploh ni obvezno zastopanje po odvetnikih in zato lahko daste tožbo pri okrajnem sodišču na zapisnik in pravdo lahko sami vodite. Ker nimate sredstev za takse, preskrbite si ubožno spritevalo in zaprosite, da se vam podeli pravica revnih. Glavni dokaz pri tej pravdi bo pač zaslivanje strank, ker nima dolžnik nobenih prič za to, da je vrnil posojilo. Komu izmed strank bo sodišče verjelo, se nemogoče prerokovati. Malo čudno je le, da ste devet let čakali na tožbo, kljub temu, da ste že par let brezposeln in obubožan.

Spor z občinskimi delovodja. J. P. Občinski delovodja, ki zelo neredno opravljajo svojo službo, vas je v občinskem uradu nahrulil in opsoval. Vložili ste dalje prošnjo na občino, v kateri ste

Kmetijski nasveti

Zatiranje črva v lesu. F. J. M. — V štiri leta starem podu se je zaredil črv, ki v njem tako gloje, da se ga kar sliši. Napravil je že take luknje, da se v nekatere lahko mezinice vtakne. Bojite se, da prodre tudi v drug les, zlasti v podboje oken in vrat. Je-li bi se ga dalo zatreti z barvanjem poda, ali kako drugače. — Proti črvom v lesu se borimo na ta način, da jih skušamo uničiti v njih luknjah. Tja pa pridemo samo z jedkimi strupenimi in hlapljivimi snovmi, ki te črve pomore. Take snovi so: amonijak, petrolej, bencin, terpenin, katran in podobne. Tam, kjer opazite luknje, vlijte vanje eno teh snovi in črv bo kmalu prenehal glodati, ker ga bodo razvijajoči se strupeni plini umorili. Koristno je tudi namazati pod s katranom, ker v tako pobarvanih podnih se črv ne bo mogel vzdržati. — Pravi lesni črv je do 4 cm dolg in se navadno zaredi v lesu, ki je posekan v sočnatem stanju in je navadno podvržen razjedanju po črvih, ki glodajo v njem 3 do 4 leta. Preden se iz njih izleže osa. Gradbeni les mora biti torej posekan tedaj, ko drevo počiva, torej od decembra do februarja. Samo barvanje poda črva ne bo pregnalo in ne uničilo.

Se eno sredstvo za zatiranje voluharja. F. R. O. — Za zatiranje voluharja je vse polno sredstev, ki jih sadjeprici priporočajo v varstvo korenin mladega sadnega drevja. Zal pa dosedaj ni nobene takega, da bi se reklo, da je pononoma zanesljivo, izvemši lovjenja s pastmi bilo na klesče, bilo na čevli. Tu nam pa čitatelj »Slovenca« priporoča sredstvo, ki ga je sam preizkusil in ga hvali kot zanesljivega. — Pod rogovilo korena jablane deni prgišče netopirjevih odpadkov; njih ostri vonj je smrt za voluharja. Prežene pa tudi bramorja in druge škodljive rastline. Ti odpadki so obenem tudi izvrstno dušično in fosforno gnojilo za vse rastline. Jih je na vreče po naših cerkvah na podstreljih, po zvonikih in drugod. Najbolje jih je jeseni nestrati in z njimi zavarovati korenine sadnega drevja. — Kdor te odpadke lahko dobi, naj poskusi.

Zveplanje mošta. Bil sem svoječasno na nekem kletarskem tečaju, sem ob tej priliki zvedel, da se tudi mošt mora zveplati. Predavatelj je tedaj obrazložil, v katerem primeru se mora mošt močnejše ali slabše zveplati. Ker sem to že pozabil, vas vjdno prosim za tozadevno pojasnilo J. Z. N. V. — Vrenje mošta, t. j. sprememba sladkorja v alkohol, povzroča raznovrstne glivice, ki pridejo v mošt z grozdem in iz zraka. Te glivice imenujemo kvasne glivice. Med dobrimi kvasnimi glivicami se nahaja več manjvrednih in celo škodljivih glivic. Zato delimo glivice v dobre in slabe. Slabe glivice večinoma ne prenašajo močnejšega zveplanja. Prav močno zveplanje mošta pa ovira vsak razvoj do-

Zahtevajte povsod

PRISTNI ZDRAVSTVENI LIKER

FLORIAN

izdelek veležganjarne in rastlinske destilacije

FRANC ZALETEL

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

prosil, da vam odstopi nekaj zemljišča, da bi na njem zgradili delavnico. Delovodja vam je pa že vnaprej povedal, da se prošnji ne bo ugodilo in vam je res že drugi dan poslal rešitev, s katero se je prošnja zavrnila. O prošnji uprava ali občinski odbor sploh nista bila obveščena. Vprašate, kako bi postopali proti delovodji, da ne bi strank žalil in če sme delovodja odločati o prošnjah, ki se vlagajo na občino. — Delovodjo radi žalivke lahko tožite, kakor vsako drugo osebo. Delovodja je občinski uslužbenec, ki nima ničesar odločevati, zlasti pa ne o upravljanju občinske imovine, ki spada v delokrog občinskega odbora, odnosno uprave. Vsak občinski uslužbenec mora opravljati svojo službo nepristransko po zakonu in po zakonitih navodilih svojih predstojnikov. Predsednik občine ima starešinsko oblast nad vsemi občinskimi uslužbenci. On ima pravico, pa tudi dolžnost, da nadzira njihovo delo in vedenje v službi, kakor tudi da pazi, dali se uslužbenec tudi zunaj službe vede tako, da s svojim vedenjem ne daje povoda javnemu zgražanju in da ne izgubi ugleda med narodom. V uradnem obveščanju s strankami mora biti uslužbenec uslužen in vljuden. — Če se vaš občinski delovodja ne obnaša tako, se pritožite pri predsedniku občine; če pa to ne bo pomagalo, pa pri okrajnem načelniku, ki vrši nadzorno oblast nad občino.

Prerekanje z orožnikom. I. T. Premislite dobro, če niste vi dali povoda za prerekanje in če niste vi izzvali orožnika. Ako se ne čutite krivega, se v vljudni obliki pritožite pri poveljniku dotične orožniške čete in točno povejte ali napišite, kako je bilo, da vas je orožnik žalil.

brhi in slabih glivic. Torej pri močnejšem zveplanju preprečimo vrenje mošta za toliko časa, dokler se večji del zveplovega dima, tako zvani zveplovi dvokis, ne izpremeni v drugo, glivicam manj škodljivo obliko. Vinski trgovci, ki nameravajo odposlati mošt v neprevretem stanju, ga takoj izpod preše močno zveplajo. V tem primeru se mora sladek mošt takoj iz stiskalnice precediti in tako pretisnjen pretočiti v dobro zažveplan sod (na 1 hektoliter vsebine približno 2 azbestna zveplena traka). Tako napolnjen sod se zabije in odpošlje. Če hočemo potem tako močno zažveplan mošt spraviti zopet v kipenje, ga moramo pretočiti in dobro prezračiti. Pri zračanju zveplovi dvokis deloma izhlapi iz vina, deloma pa preide v drugo, glivicam manj škodljivo obliko. Tako prezračeno moštu se doda na vsak hl vsaj 5 litrov burno kipečega dobrega mošta. V novejšem času se uporabljajo pri tem tako zvane sulfite čiste drože, ki prenežejo velike množine zveplovega dvokisa. Z njihovo pomočjo tudi močno zveplan mošt hitro in gladko pokipi. Podobno ravnamo tudi z moštom iz gnilega in pokvarjenega grozdja. Na gnilih in bolnih jagodah je namreč velika množina škodljivih glivic, ki jih moramo iz mošta odstraniti. Gnile grozdje morate čim prej zmastiti in iztisniti. Mošt nato nalijete v močno zažveplan sod (vsaj en azbestni trak na hl). S takim močnim zveplanjem preprečite kipenje, zaradi tega se mošt v sodu po preteku 24—48 ur očisti. Čist, zažveplan mošt po preteku tega časa pretočite v drug snazen sod in ga pri tem močno prezračite. Nesnaga, ki je ostala v prejšnjem sodu, pa ni več uporabna. V pretočen in prezračen mošt nalijete čisto kipečega kvasnega mošta. Mošt bo pričel nato polagoma kipeti in ko bo pokipel, bo dal prav dobro, čisto in stano- vito vino brez okusa po gnilobi. Tudi zdrav mošt je dobro zažveplati, zlasti če grozdje ni popolnoma zdravo. Takrat zveplamo vso količino mošta, vendar le prav rahlo. To je potrebno zato, da preprečimo delovanje slabših glivic.

Zveplanje kleti. Vjdno vas prosim za pojasnilo, ali je potrebno zveplati tudi klet, ko pretakamo vino ali ne? N. Z. V. P. S. — V malo- zračnih in slabih kletih se razvijajo razne glivice, ki večinoma slabo vplivajo na vino. Zato je potrebno klet snaziti in zračiti ter od časa do časa tudi razkužiti z žveplovim dimom. Zveplanje kleti je priporočljivo zlasti pred pretakanjem in sploh pred vsakim delom kjer pride vino v dotik z zrakom. V ta namen vzemite kako ploščato lončeno posodo. Vanjo denite žerjavico, katero potrese s primerno količino zveplene prahu. Pred zveplanjem okna kleti dobro zaprite, pozneje pa tudi vrata. Drugi dan klet dobro prezračite in izvršite potrebno delo pri vinu.

Kdo vam bo sporočil vse novice iz tujine.

kjer biva nad 350.000 naših rotakov?

Naši izseljenci vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima. Tudi je naj boljše, ako si takoj naročite mesečnik

„Izseljenski vestnik Rafael“

ki na osmih straneh poroča o življenju in delu naših bratov in sester v tujini. Naročnina znaša letno za jugoslavijo 12 Din, za inozemstvo pa 24 Din.

Naročite si ga in pišite še danes na naslov:

Uprava Izseljenskega vestnika Rafaela, Ljubljana, Turševa 52

ODREZITE

„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek

„Slovenec“, 4. oktobra 1936

Slikanica iz Španije

Kakršna je bila prej

Pisarnica

Prav tik širokega barcelonskega sprehajališča, ob Ramblasi; prav tik merceda José, ob trgu, ki je skoraj najlepši in najrazkošnejši v Španiji — je ta pisarnica.

Podobna je skoraj spovednici, pa tudi nosilnici; ima zavos, ki se more za njo skriti tisti, ki ne rekuje, to je kak nepismeni človek, ki časih noče, da bi ga kdo videl.

Pisarji dobro poznajo ljudi. Predvsem morajo znati prevesti izražanje človeških strasti v lepo, z vsemi okraski oplešano katalonščino. Seveda imajo za vsak primer nekakšen vzorec, ki se ravna po njem in le tisti, ki so močne volje, dosežejo, da so njih besede tako napisane, kakor jih resnično povedo; najbrž pa je treba za to kaj več plačati. Pisarji, ki pišejo pisma, vedo, da prihajajo ljudje k njim vedno zaradi istih vzrokov, zaradi ozko omejenih, drug drugemu podobnih vzrokov: zaradi sovraštva, zaradi ljubezni, pohlepa po denarju, da opominjajo malomarne dolžnike ali da jezijo sosedo. Delavno področje teh pisarjev je omejeno, tisti vzroci, ki jih važnega obraza svetčano napišejo na bele pole, se skoraj redno prilagajajo vsakršnim primerom. Zato, veselje ali jeza so drug drugemu podobni. Le tisti, ki to občutijo, menijo, da so vprav njih skrbi nekaj prav posebnega. Da se mora vprav zaradi njihovih zadev vsa zemeljska obla nehati vrteti.

Toda — svet se mirno vrti dalje in pisarji na Ramblasi vedo to prav natančno.

Ce hoče torej lepa Carmen pisati svojemu nezvestemu ljubčku in narekuje pisarju:

»Napiši mi, da je baraba, da je čisto navaden pes, da je nesramen lopov, ki mi je ukradel dekliško čast, da ga bom vsak dan in vsako uro do konca dni preklinjala...« — pa je tisto, kar napiše pisar takšno:

»Kdaj se povrneš, ti ljubljene mojega srca, ki dan in noč vsa v solzah čakam nate, in ki vroče prosim Boga, da bi ti bilo dobro...«

In lepa Carmen je prav zadovoljna s to vsebino, ko ji jo pisar prebere po svojem vzorcu.

Eliza

Stara je pet in sedemdeset let, je žena čevljarja in stanuje v neki leseni baraki blizu moje hiše, ki jo oskrbuje.

Deset otrok je rodila svojemu Fortunadu; same sinove, ki vsi živijo in eo že poročeni. Ce se ob nedeljah zberejo v baraki vsi otroci z vsemi otroki, je 60 oseb zbranih krog babice Elize in deda Fortunada.

Zakon teh dveh starcev je srečen — a časih se precej sprickata, čeprav bi človek mislil in kar tudi večkrat sliši, da starost kroti strasti. Kadar se Fortunado razburi, zažene svoja žila in kopita v kot in gre v krčmo, da si pošteno poplakne jezo.

Potem pa Eliza joče, kakor se joče samo kaka prav mlada, zapuščena žena, ki ne ve, ali se bo njen mož še kdaj povrnil.

»Z vami pojdem,« mi pravi, »za dekle, v vaše dežele — le stran, stran odtod in proč od njega...« stoka in kliče vse svetnike jasnih nebes svoje domovine za priče svojega gorja.

»Moja domovina je mrzla, tam je dosti snega; Eliza —, kako bi vas zeblo.«

»Nič ne de — le stran, kar z vami — le proč.«

A ko je Fortunado spet dober in popolnoma trezen, pravi Eliza:

»Mraza ne morem prenesti. Sonca sem navajena. Umrla bi, če bi ne bilo gorko.«

In kakor bi bila še prav mlada, se ji njen Fortunado zazdi najlepši in najboljši na svetu. Dokler se spet ne sprickata.

Nakupovanje

Jezika ne znam, pa je le treba kupiti to in ono, a človeku se še ne sanja ne, kako se tisto imenuje ali kje bi tisto dobil.

Greš v trgovino, kjer si misliš, da imajo na očnike zoper sončno luč in vidiš, da imajo tu prav vse, le naočnikov ne.

Trgovca pa ti razkaže svoje blago in se trudi, da bi kaj prodal.

S kretnjami in zamolklimi glasovi, s francoskimi in z angleškimi drobci razlagaš, kaj želiš. Kar ko ti razume, pusti svoje blago, ti namigne, da pojdi za njim in zapre trgovino sredi belega dne, te osebno pospremi do prave trgovine, kjer ti odvzame trud za tvoje jecljanje, ker sam pove trgovcu, kaj želiš.

Nato se vljudno prikloni in se prav po plemiško brani vsakršne hvale.

Trg

Veliko sadežev in zelenjave pozna človek iz Srednje Evrope.

Ves preveč radi tolikanj krasot barv, vonja teh trgov, obstaneš in bi rad vedel, kakšnega okusa je to ali ono.

Branjevke se kar trgajo zale, katera ti bo več ponudila in ti prožijo roke z nepoznanimi sadeži. Kaj plačilo!

»Vzemite s seboj, poskusite, in če vam bo prišlo, pridite in boste kaj kupili...«

Cerkev

V nobenem kašipotu ni zaznamovana. Najdeš jo, če greš po stranskih ulicah, po tistih ozkih, temnih, ki o njih pravi opereta:

»Tako roki v roki e teboj po temnih ulicah, tako roki v roki s teboj po svetu...«

In vprav ond je tista cerkev, ki ni prav daleč od onih hotelov, ki se po vsem svetu imenujejo Imperial ali Bristol in kjer se za veliko denarja neskončno dolgočasijo, saj vidiš zmeraj iste obraze: potujoče družbe, samotne pohajaje in izsušene mis z Baedekerjem in notesom v rokah.

Peš po ozki ulici, kjer se igrajo temnooki otroci in kjer čepijo odrasli na pragu hiše. Nad njimi frlota v toplem vetrcu pisano perilo, ki je razobešeno na vrvi od te do one strani ulice.

Nato mahoma obstaneš, ker ti plane v oči jarka blesčoba sonca. Pred seboj vidiš nekakšen samostanski vrt, ki ga obrobja lep križni hodnik.

Na desni je vhod v cerkev, kjer nenehoma krstijo, poročajo in berejo črne mase. Na levi zunaj, na hodniku s strebiščem, je oltar Matere božje. Pred oltarjem sedijo lepe žene in dekleta nalepotičnih lic, pahljajo si, malo molijo in si skrivši malo pordečijo ustnice. Nekatere se prav tiho pomenkujejo ob nogah pravadne sohe Matere božje, ki je že vsa potemnela, skoraj počrnela v dimu mnogih sveč, ki so jih tu v stoletjih prižigala upajoča ali hvaležna človeška srca.

Za vsemi temi, ki tu sedevajo in klečijo, sredi tihega samostanskega vrta, med vitkimi palmami in cipresami plavajo rejene race v kamnitem bazenu. Gagajo in brezobzirno škropijo druga drugo, se urno polapljaajo in se prav nič ne vedejo tako, kakor bi se spodobilo sprčo svečanosti tega kraja.

Zdaj pa zdaj hušne kak ministrant iz cerkve, se plaho ozre in vrže nekaj drobtin v bazen. Se večkrat pa ti fantiči racam nagajajo, da bolj glasno gagajo in se lepe ženske ogorčeno obračajo.

Nato pride župnik ali pater in ošteje paglavce. Zdi se, da je strogo prepovedano krmiti race.

Vprašaj, zakaj tako in že kar slišiš, kako ti bodo ničvredne puhlice zagostolele v uho.

»Kako, da so prav race v bazenu, pa pred oltarjem, tako blizu cerkve?«

Odgovorijo ti, da so bile te živali že tu, ko so zidali cerkev in odtlej so vedno tu. Nikoli ne minejo, ne izumrjejo. In čeprav poberejo vse ven, pa so drugo jutro že spet v bazenu. Mogoče je čudež? Na vsak način pa se stvar doslej še ni pojasnila.

In zveš v tišem šepetu čudovito zadevo, da izginijo pred velikimi prazniki vse rejene in debele

Jaz in gledališče

Ze od nekdan sem si želel biti pri gledališču, a nikoli se mi ni nudila prilika za to. Pa sem nekoč podedoval prav čedno premoženje — neki stric, ki sem ga komaj poznal, je bil umrl — in imel sem sredstev dovolj, da sem otvoril svoje lastno gledališče.

Najel sem si lepo, a prazno gledališče, nastavl sem najboljše igrance in voditelje igre, ki so bili nekoč vsi v Reinhardtovi šoli, in menil sem, da bo moje gledališče pač najboljšo v mestu.

»Mislim, da bi bilo najbolje, če bi igralsko sezono otvorili z »Othellom«, sem dejal prvemu režiserju.

»Prav; sklical bom sejo, pa se bomo posvetovali o tem.«

»Zakaj pa sejo?«

»Ne vem, čemu vprašate! Saj ni kar tako preprosto vzpizoriti kako igro po Reinhardtovi navodilih, kot si vi to mislite!«

»Seveda, preprosto že ni, to že vem. Preden porazdelimo vse vloge, treba je narisati kulise...«

Višji režiser je ves prestrašen buljil vame.

»No, vi pa zares veste, kaj je gledališče? Mislite, da je že dovolj, če imate gledališko dvorano! Vse drugo je igrača, kajne?«

»Dovolite, toda...«

»Prav ničesar ne dovolim! — Vi... Sicer pa — pridite k seji, pa boste vse zvedeli!«

Pri seji je vse osebe resnih in važnih obrazov strmelo predse. Ko sem vstopil, je višji režiser vstal, globoko zavzdihnil in dejal:

»Gospoda moja! Najvažnejše je, da se ozremo na nazirana Bacona. Do leta 1889 je bilo Baconovo gibanje proti pesniku »Othello« samo teoretično. Ko je pa leta 1924 profesor Leo napisal oster članek proti Baconovim teorijam, tedaj je...«

In tako dalje — govoril je še pol ure. Nato sem ga prekinil:

»Kdo bo pa prav za prav igral Othello?«

Ce bi mogli pogledi ubijati, višji režiser bi me bil brez dvoma prebedel. A tako je le dvignil obrvi in je nadaljeval:

»Zdaj bi morali prav za prav slišati mnenje grofa Eckstadta v tej zadevi. A za jutri sem povabil dva profesorja z akademije, da bosta govorila o tem vprašanju. Ta dva bosta vse to opravila bolj izčrpno ko jaz — in zato opustimo to poglavje. — Začnimo zdaj z vprašanjem o inscenaciji. Jutri zarana se odpeljem v Stratford-on-Avon...«

»Kaj? Odpelujete se?« sem vzkliknil ves osupel.

»Sedaj ste pravkar dejali, da boste razpravljali o vzpizoritvi!«

Smehljaj velike gledališke zvezde je bil neizmerno mil in dobrohotno-vzvišen.

»Vi ste otrok! Zato se pa odpeljem v Stratford, ker bo govor o inscenaciji! Saj vam je vendar mogoče le znano, da je bil v stratfordski cerkvi svete Trojice krščen neki Shakespeare? Ce ste sploh že kdaj kaj slišali o tem človeku?«

»O, lepo zahvaljeni!«

Višji režiser ni vedel, kako naj si razlaga moj vzklik in zato je nadaljeval:

»Prav tam bom vse fotografiral, bom Henley Streets, kjer je bil pesnik rojen, natančno proučil. Bom prebivalce natančno izprašal, ali imajo kake spomine na Shakespeara, in če jih imajo, kakšne imajo, — in potem bom...«

»A kdo bo vendar igral Othello,« sem spet vprašal.

»To bom pa le jaz zmoget,« je dejal Kora-

lov, igravec junaških vlog, in je ukazujoče dvignil roko.

Višji režiser ga je priprtih oči dolgo motril.

»Prav,« je slednjič povzel. »Samo vi...«

»No,« je dejal Korolov, »potem moram še danes odpotovati.«

»Tudi vi?« sem ga vznemirjeno vprašal. »Kam se boste pa vi odpeljali?«

»V Abesinijo.«

»Za prostovoljca? Za neguša ali proti? In za vlogo se ne boste nič več brigali?«

»Nasprotno! Saj ne vem, kako je z vami, vendar vam je izjemoma mogoče znano, da sestoji prebivalstvo Severne Afrike iz raznih plemen? Vsa ta plemena moram proučiti, da doženem, h kateremu plemenu je pripadal Othello.«

»V redu. In kdo bo za desdemono?«

»Jaz,« je odvrnila zvezdnica. »A žal ne znam niti besedice italijanskega jezika.«

»Saj ne bomo igrali v italijanščini?«

»Da bi se vsaj zmeraj ne vmešavali, zato, ker je gledališče vaša last! Kako pa naj pristno igram, če nisem bila še nikoli v doževi palači? Tudi z gondolo po Canalu grande se moram voziti. Prav moram v Benetke!«

»Benetke? Ni napačna misel! Jaz grem tudi z vami!« je dejal dekorater.

»In kaj boste vi ond?« sem nejevoljno vprašal.

V Benetkah so prav svojske tvornice čipk in mogoče vam je znano, da ima desdemona beneški robček v roki... To je treba proučiti. Sicer se pa nato koj odpeljem v London, ker je v Britskem muzeju ono bodalo, ki ga je imel Othello. Vse je treba natančno posneti.«

»Jaz pa,« je dejal intrigant, »se moram odpeljati na otok Ciper, da bom mogel dobro igrati Kasija. Videti moram, kako ond upravljajo otok in kako ond službujejo.«

Tedaj sem vstal in povedal:

»Gospoda moja, srečen sem, ko vidim s kakšnim navdušenjem ste se zavzeli za prospeh te igre. A da bo igra zares takšna na odru, kakršno bi vzpizoril Reinhardt, bom pa jaz storil še več. V seznamu igre je še: dalje nastopajo: poslaniki, godbeniki, pomorščaki in tako dalje. Mislim, da moramo igravca, ki bo za poslanika, poslati na kako poslanstvo, da se bo ond naučil svoje vloge. Godbeniki bodo šli v šolo k profesorjem konzervatorija. In za pomorščake bom dal zasedrati na neki kak star torpedni rušilec, da se bodo mogli ond vaditi. Ker v igri tudi streljajo, si bomo najeli nekaj aktivnih topniških častnikov za instruktorje. V prvem dejanju zavpije Brabancio: Ogenj! — Zatorej bo treba, da dobimo stike s tovarničarji za vžigalice in gorilne naprave. Tudi jaz, vaš ravnatelj, se bom pobrigal za inscenacijo.«

»Kaj boste pa vi storili?« so vsi soglasno vprašali.

»Jaz? Gospoda moja, če hoče kdo vzpizoriti igro po Reinhardtovem nauku, potrebuje mnogo denarja.«

»Res je!« so vsi vzkliknili.

»No, vidite! Ali veste, kaj bom storil? Jutri bom šel v državno fiskarno. Začel bom kot navaden delavec. Učil se bom delati bankovce od A do Z. In ko bom vse to do dna proučil, šele tedaj bomo mogli misliti na vzpizoritev Othella. Tako čez štiri leta, mogoče čez pet let, pa mislim, da bi šlo.

Dotlej pa: na evidenje!«

In tako smo se razšli. (Arkadij Averčenko.)

Pinkec

Osem in dvajset let je že minulo in vendar ga vidim še razločno pred seboj, kako je tedaj prišel skozi vrata, se veličastno ozrl in kako je skupno z nami stopal na samostansko, z lipami obraslo dvorišče učiteljskega zavoda, kjer smo vsi, s persnikami v rokah, drhteč in vzdihujoč čakali na začetek sprejemnega izpita.

Bil je izredno ozke postave, mršav in lesen ko kak kol, povešenih ramen in podolgovatega, mlečnega, bledega obraza, ki je iz njega štrlel koničast nos ko jastrebov kljun. Imel je okrogle, črne ocvetbe oči, ki so se komaj kdaj zganile in izpod njegovega starokopitnega, sivo in belo pisanega slamnika so sršeli njegovi štrnasti lasje ko bodice kakega ježa. Kar sam od sebe nam je vsem šinil smehljaj čez obraz in neki mali, debeli, cvetoči fantiček ga je na ves glas šegavo pozdravil:

»Dobro jutro, Pinkec!«

»Jaz se ne imenujem Pinkec,« je oni zagovedno odgovoril.

»Kako se pa imenuješ?«

»Josefus Hendrikus Nikodemus Verhoofelen. A ljudje mi pravijo navadno Jelke.«

»In ne da bi se zmenil za glasni grohot, ki je kar nehote izbruhnil po dvorišču, nam je začel s svojim tenkim, piskajočim glaskom pripovedovati o sebi in svojem očetu, odkod da je prišel in zakaj da hoče biti učitelj, tako da smo bili že čez pet minut natančno poučeni o njegovi izredno smešni osebnosti.

Da kar ni moči povedati, kako rad bi bil učitelj! To je bil pač najlepši poklic, kar si jih človek more misliti na svetu, je dejal. Seveda z eno samo izjemo, to je bil vrtnarski poklic. Njegov oče je bil namreč za vrtnarja na graščini Balde pri Diestu, je povedal. Razen rož in rastlin, da pač ni krasnejšega v življenju ko otroci. In če bi njegov oče ne bil vrtnar, bi bil brez dvoma učitelj.

Izpita, da se niti malo ne boji! Če kdo česa ne ve, naj se kar lepo natančno obrne. In da bi ga preizkusili, kaj vse zna, nas je pozval, naj stopimo na mali šolski vrtič, ki je zadaj za nizko, belo prepletkano ograjo cvetel v suhoparni učenosti. Kakšna vprašanja smo mu dajali, si lahko mislite! Sleherni se je potrudil, da ga je vprašal čim najbolj trapaste reči, pri čemer smo se vsi že vnaprej grohotali.

A on, ko da se niti ne zmeni za to, na vsa vprašanja je resno odgovarjal, jih spriti popravljal in nam vse s tako proforsorsko resnostjo razlagal, da smo si po tistem dejali: temu pa malo manjka!

Resnično, tisti dnevi izpita so bili ena sama zabava. Še nikoli se nismo toliko nasmejali. In vendar, čeprav smo ga tako vlekli za nos, ni bilo vse to niti primerjati s tem, kar smo kasneje, čez mesec dni, počenjali z njim. Šele tedaj smo svojega »Pinkec« spoznali v vsej njegovi posebnosti.

Med poukom in v študijski sobani je že šlo, bil je celo kar odličen dijak. Nikogar ni bilo med nami, ki bi se bil tako vaeto in resno učil.

Pravi pravcati zgled izvrstnega učenca! Toda, križ božji, tem hušje je bilo, kadar smo bili prosti.

Prvi petek opoldne, ko smo jedli tudi ribe, je pogoltnil ribo s kostmi in z glavjo in repom vred. Njegovi sosedje pri mizi so od začudenja kar zijali. Celo nadučili, ki je v jedilnici pazil na nas in tisti, ki so nam stregli, so si ogledovali ta prizor. A kakršneoli hudomušnosti so mu letele na ušesa, on je nemoteno glodal in grizel, dokler ni bil njegov krožnik popolnoma prazen in polizan in ko je izpil še kozareček piva, se mu je slednjič ljubilo odgovoriti.

Kaj ne vemo, da se ne sme ničesar pustiti na krožniku? Ali mogoče ribje koščice niso užitne? Ali nismo še nikoli slišali, da so ribje kosti hranilne? Da vsebujejo vitamine, kakor pravijo strokovnjaki? Naj se le smejemo, on že ve, kaj je prav in kaj ni prav.

Ni se bila še podela razposajenost radi ribjih kosti, ko smo doživeli v nedeljo zjutraj nekaj se hušjeja. Zakaj, na stopnicah, ki so vodile iz spalnice, se je prikazal Pinkec, pa takšen, da je vsakršno opisovanje premalenkostono. Obkrel se je bil v prazno obleko, ki je bila pa tako zmečkana in zmendrana, da se ti je zdelo, ko da bi jo bil stlačil pod ruho in ležal na njej.

Ves zavod se je zgrnil krog njega, da bi ga obkudoval, kot se je spodobilo, in to pot je moral poslušati še vse drugačne besede ko v petek radi ribjih kosti. Ko smo bili pri zajtrku, pa ves dan, celo na poti v cerkev, ni bilo ne kraja ne konca norčevanju in zbadanju.

Toda Pinkec — niti malo se ni zmenil za nas. Dvignil je ramena in nam kratkoma obrnil hrbet. Ce mu nismo všeč, naj pa kam drugam gledamo. A njemu je za red v kovecu. Prostor je denar, pravi njegov oče. In če hlačnice skolačka skupaj in jopič in telovnik prav tako, je to le radi prostora in nas prav nič ne briga. Vsak po svoje!

Preveč časa bi potreboval, če bi hotel na dolgo in široko opisovati posebnosti Pinkeca ali celo to, kako važno in častljivo se je pri tem vedel in nam pojasnjeval svoje navade. Toda čez nekaj mesecev nam je bilo to zasmehovanje že omedleno in ker nam Pinkec ni dal nobenega povoda več za norčije, so njegovi mučitelji in burkeži ubrali druge strune.

Nove burke so bile naravnost višek razposajenosti. Zlasti se, ker se trapasti dečko ni niti malo branil in je vse potrpežljivo prenašal. »Le čakajte,« je opozarjal svoje mučitelje, »kar delajte, kar hočete, branil se ne bom. Ampak zatožil vas bom!«

In če so Pinkecu z »biksom« naredili lične brčice pod špičastim nosom ali tonzoru na glavi ali so mu oblekli jopič narobe ali so mu ko maskari od nog do glave nalepili papirčke na obleko — branil se ni, marveč je redno hodil k ravnatelju in mu vse natančno povedal.

Vsi učitelji z ravnateljem vred so imeli čez glavo dovolj opravka s Pinkečev onemoglostjo. Čeprav so ga pokarali in mu dopovedovali, da ne sme biti taka šema, se ni niti za milimeter odmaknil od svoje začrtane poti. Celo kazni, ki so ko toča padale s palico na mučitelje, niso nič zalegle. Komaj so mu kako zagodli, že je moral nesrečni trapček prenesti drugo burko, da se je ves zavod kar tresel od smeha. In da je bila mera polna, je odšel potem k ravnatelju in nas je zatožil. Težko je bilo reči, kako se bo vse to končalo.

Skoda! Saj ni bil Pinkec niti malo neumen in se je učil tako vztrajno in marljivo ko nihče izmed nas in bi bil pri izpitu brez dvoma odnesel zmago. Da bi bil le nehal izjavljati: »Bom pa zatožil!« — in bi bil rajši uporabljal noge in pesti in se branil!

Toda, zdelo se je, ko da je začaran. Svoje glavo se je držal svojega čudnega vedenja in si je mislil, da bo bolje, če se vede še bolj trapasto in tako se je zgodilo, da je bilo kar mahoma konec njegovi pripravi za učitelja.

Nekega dne popoldne je nekaj prefriganih tičkov izvabilo Pinkeca v glasbeno dvorano. Ondi ga je zgrabilo nekaj našemljenih fantov, da bi naredil izpit iz prahu in teme, kakor so dejali. Zvezali so mu roke in noge. Potegnili so stopnice, ki so bile pred katedrom in smo jih lahko prestavljali, v dvorano. Pinkeca so potlačili v temo pod katedrom in so stopnice spet lepo postavili h katedru.

»Kar delajte, kar hočete, barabe grde,« je dejal. »Branil se ne bom, a to pot jo boste hudo izkupili!«

Za to burko ni, razen onih pet ali šest paglavcev in Pinkeca, nihče vedel v zavodu. Zato je bila pa naravnost strahotna napetost, ko se je začela ura učenja in se je zasililo izpod visokega katedra, kjer je veličastno sedel učitelj, strahotno ropotanje in premetavanje.

Kot bi trenil, je planil dolgokraki učitelj pokonč in po stopnicah nizdol. Razprtihi oči, roke v boku, je bilščal učitelj v kateder in iskal s pogledi krog in krog. A pod katedrom je bolj in bolj ropotalo in bobnelo in učitelj se je nejevoljno ozrl na nas, ki nismo ničesar slutili in smo veselo pogledali iznad svojih knjig in se začeli hihitati. Tedaj pa so se začele stopnice odrivati z majhnimi sunki in je Pinkec prikobacal iz črnine na svetlo. Vsa dvorana je zagrmela v bučnem grohotu. Celo učitelj se ni mogel več premagovati in se je smejal na vsa usta.

Ves črn in umazan; onesnaženega obraza in čela, ves poln smeti in prahu in pajčevin: takšen je stal Pinkec pred nami in nas je gledal ko vedno, vdan v svojo usodo in neobjeno ko dete. Toda, kakor je drugače vse dolgovestno razlagal in tožaril, je pa zdaj kar na kratko izjavil:

»Gospod učitelj, pustil sem jim veselje! Toda — le nič bati se — zatožil jih bom. Pa ne pri vas ali gospodu ravnatelju, saj to tako nič ne zaleže. Svojemu očetu bom povedal. Saj me bodo sicer še ubili!« Nato je planil iz dvorane, stekel čez dvorišče in izginil v obokano vežo in nato na široko stopnice, ki je vodilo v spalnico. Učitelj ga je pustil, misleč, da se bo umil in očedil. Tudi mi smo tako mislili.

A to pot ga ni bilo več nazaj, tudi popoldne k pouku ni prišel in šele pri kavi smo zvedeli, da je Pinkec ušel iz zavoda.

Leta so prihajala in leta so odhajala, a nikoli več nismo ničesar slišali o njem. In tudi jaz sem bil že pozabljen nanj, dokler nisem v prvem letu svetovne vojne slučajno pogledal v časopis, na vesti iz bojišča, kjer so bila črnoobrobjena imena padlih vojakov. Ko sem zagledal tole vest: Josefus Hendrikus Nikodemus Verhoofelen, rojen v Aarschotu 10. julija 1888, padel pri Wytshoutu, 17. novembra 1914.

Povesil sem roko s časopisom. V duši mi je nastala tišina in oči so se mi napolnile s solzami. Pinkec vojak! Pinkec v vojašnici, na vežbališču in v taborišču! Pinkec na bojišču in v strelskem jarku! In —

Nedeljsko pismo

Bog ve, kaj si bo tisoč ljudi mislilo ob današnjem evangeliju o mrtooudniku v Kafarnaumu, ki mu je najprej Jezus grehe odpustil in ga potem ozdravil? Morda bodo mislili samo na to, kako je Jezus s čudežem dokazoval, da ima oblast grehe odpustiti. Morda pa se bodo zamislili tudi vaje: da so hude telesne rane, bolezni in bolečine, da pa je tisočkrat huja okuženost duše, srca. In da je pravo zato večja sreča, če Jezus s svojimi usmiljenjem in odpuščanjem dušo ozdravi, kot da bi me ozdravil vsega gnojnega, razmesarjenega in gobavega, ležečega pred njim.

Meni pa se je že večkrat zgodilo takole: ko se žito zamislim v evangelij in gledam mrtooudnika, ležečega pri Jezusovih nogah, se mi zazdi, kakor da mi je čisto znan, kakor da ga poznam po obrazu in po žoljenju. — Pogled na mrtooudnika mi vzbudi spomin na slavnega francoskega pisatelja Karla Hymansa.

V romanu »Na potje« je sam napisal zgodbo svojega spreobrnjenja. Njegov greh se mu je pokazal. Kakor umazan vodomet mu je orel ope njegovo žoljenje naproti. Strastna mladost, beznice, plačuge... sramotni spomini, sokričeti... Jaz vendar ne morem vsega tega povedati spovedniku! Za eno mlakužo greha spet druga... Obledel je že pri misli, da bi mogel komu razodeti svojo umazanost. Toliko let je preživel v umradu. Ni se drznil upati na odpuščanje. Jokal je... Tako piše sam o sebi. Ali ni, kakor bi na pol mrtev človek ležal Boga pred nogami?

Opravil je spoved pri priorju nekoga trapištokskega samostana, posvečenega Naši ljubi Gospe. Natančno, vsak gib in dihanje je popisal. Prejel je sveto obhajilo. Zamaknil se je. Svoje napačnosti, svojo vero bi rad izkričal v ves svet. Končno je začutil veselje nad žoljenjem. Nič zemskega bi ne moglo vzbuditi toliko radosti. Le Bog je zmogel dušo tako napolniti... Ali ne čutite srečo odpuščanja, ki je večja,

kot da bi bilo sto boleznih ozdravljenih? In če bi Jezus ne dokazoval judovski množici, da ima oblast odpustiti grehe — saj bi bilo mrtooudniku dovolj, da mu je le dušo ozdravil... Ali ne mislite?

Hymans je napisal knjigo o svojem spreobrnjenju, še nekaj silnejšega pa je doživel, česar v njeni ni napisal:

Kako mu je Bog dušo ozdravil, telesnega zdravlja pa mu ni dodeljal. Dolgo zimo je moral zaradi očesne bolezni prebiti v čisto temni sobi z zastrtimi očmi. Nekaj časa je imel peke sploh čisto zaite. Smetovali so mu morji, pa ga je odklonil z besedami: »Po božji volji trpim, preskušnje moram prestati.« Rak mu je razjedal ušesa, usta, vrat. Pol zgornje celjosti so mu morali odstraniti. Potem se je zgnolil še jezik, in na koncu ni mogel niti ustnice več zapreti za besedo ali smehljaj, tako so mu zevale. — Bila je strašna preskušnja, ali bo konec spokornega Hymansa res žoljenje iz noga duha, ali pa »samo literatura«, kot je dejal sam. Toda on je res junaško nosil križ. Na veliki petek 1907 je odklonil: »O, da bi me Gospod usaj danes z razbojnikom poklical k sebi!« Vendar je še deset dni strašno trpel in čakal. Umrli je 12. maja 1907. Zadržal je, kar je storil na zemlji, je bilo to, da je iz molitvenika molil tisto krasno, tolažilno molitev za umirajoče oziroma že pravkar umrle: »Ne spominjaj se, Gospod, njegovih prejšnjih grehov in zablod. Zakaj četudi je grešil, vendar ni zatajil Očeta in Sina in Sotega Duha, temveč je veroval, gorel za Boga in zvesto molil Njega, ki ga je ustvaril.«

Vse to mi prihaja na misel ob evangeliju o mrtooudniku. Kakšna sreča, pa tudi kakšen preobrat, kakšna sprememba je za človeka, ki najde božje odpuščanje in zdravlje! O Jezus, glej, saj vsi ležimo pri tvojih nogah — ozdravi nam duše, pa če bi vse žoljenje mrtooudni in gnojni in gobavi ostali!

Nega zob

Ko se otrok bliža šestemu letu, lahko opazimo, da so se mu zobje razmaknili, vrzeli so se pojavile med njimi. Celjost se namreč širi, da napravi prostor stalnim zobem, ki so seveda mnogo večji od prvih.

Kot prvi stalni zob preraste v šestem letu tesno za mlečnimi kočniki zgoraj in spodaj na vsaki strani prvi stalni kočnik, ki izredno rad gnije. Pri večini otrok, ki so prišli kmalu ali pa par let nato v ordinacijo, sem našel že pokvarjenega, neredko popolnoma sgnitega. Starši ga običajno ne opazijo in ga pozneje v zmotnem mnenju, da je to še mlečni kočnik, pustijo zginiti, če ga bolečine in nato obisk pri zobozdravniku ne reši.

Ta kočnika sta v vsaki celjosti mejnika prostoru, v katerem je še 10 mlečnih zob. Če izpade kak mlečni kočnik še prej, se ta prostor kaj rad zmanjša, omenjeni stalni kočnik se pomakne bliže preostalim, kar mu nastala vrzel ne dela ovire. Pri zobeh se namreč opazi stremiljenje zmanjšati vrzel po manjkajočih na ta način, da se pomakne naprej v vrsti. Tako zmanjša prostor med omenjenima mejnikoma mora sprejeti 10 stalnih zob, ker pa ti ne najdejo prostora v pravilni vrsti, zrastejo zverženi. In glavni pomen nege otroškega zobovja je ravno v tem, da ohranijo cel prostor stalnim zobem.

V sedmem letu preraste spodaj srednja sečev, kmalu nato nasprotna v gor. celjosti. Naslednje leto v enakem redu stranski sečevci. V devetem letu prvi mali kočnik na vsaki strani obeh celjosti, leto nato drugi mali kočnik za onimi. Šele v enajstem letu podočniki, s tem je izpolnjena vrsta med gori omenjenima mejnikoma. Za seme zraste naslednje leto še po en kočnik.

Šah

Bivši svetovni prvak Aljehtin je kljub neuspehu na turnirju v Nottinghamu pokazal v mnogih partijah svojo pravo silo. To sta predvsem morala okusiti Flohr in Euwe. Aljehtinov zmago nad Euwejem v naslednji partiji bomo mogli občudovati tem bolj, ker si je Aljehtin priporil le malenkostno prednost, katero je v težki in poučni končnici velemojstersko izkoristil. Za Euweja je bil poraz v tej partiji hud udarec, ki ga je najbrže tudi pripravil ob prvo mesto, ker je psihološko nanj neprijetno vplivalo, da je izgubil najvažnejšo partijo turnirja.

dr. Aljehtin — dr. Euwe

1. e2—e4, 27—e6 (Euwe se kljub slabim izkušnjam še vedno vrača k francoski obrambi); 2. d2—d4, d7—d5; 3. e4—e5 (Aljehtin, ki je največji grobokop francoske obrambe, se poslužuje proti njej najrazličnejših sredstev. To pot preseneti dr. Euweja s njemovčevim načinom igre v francoski obrambi, katerega so dosedaj razen njemovčev uporabljal le malokateri mojstri); 4. c7—c6 (črni pride v njemovčevem načinu v francoski igri do močnega napada na središče s c7—c5 in f7—f6. Beli mora dopustiti menjavo svojih centralnih pešev in igrati potem zelo previdno, da doseže s figurami oblast v središču, ker bi sicer prišel črni v odlično prednost); 4. Sg1—f3, Sb8—c6; 5. Lf1—d3, c5—d4; 6. 0—0, f7—f6; 7. Ld3—b5 (borba za polji d4 in c5 se je pričela. Beli najprej odstrani akakača c6, ki pritiska na ohe

važni polji); 8. Lb5—c6, b7—c6; 9. Dd1—d4, f6—e5; 10. Dd4—e5, Sg8—f6; 11. Le1—f4, Lf8—c5; 12. Sb1—c3, 0—0; 13. Lf4—g3, Dd8—e7; 14. a2—a3, a7—a6; 15. Tf1—e1, Ta8—a7 (črni boče zasesti b linijo z napadom na pešca b2); 16. Sc3—d4, Ta7—b7 (izgubi sicer pešca a5, toda vseeno boljše, kot pustiti si vsiliti obrambo brez proti napada); 17. De5—c3, Le5—d7; 18. Dc3—d5, Sf6—e4 (za žrtvovanje pešca ima črni napad na točko f2, kar je najmanj toliko vredno); 19. Da5—d6, Ld7—e8; 20. b2—b4, g7—g6 (grozi osvoboditi pešca f2 in prisiliti belega, da mu da pešca nazaj); 21. Sa4—c6, La7—c5; 22. b4—c5, Se4—c5; 23. Da6—e2, Sc5—e4 (črni akakača pokriva slabosti pešev v središču, ki ne morejo naprej, ker beli še vedno oblađa polji d4 in c5); 24. De2—e3, Le8—g6; 25. Sf3—e5, c6—c5; 26. Sc5—g6 (Aljehtin se da likvidira, ker ima v končnici z a pešcem in napadom na slabe črne pešce lepe izgled); h7—g6; 27. f2—f3, Se4—g3 (drugačji črni nima); 28. h2—g3, Kf8—f7; 29. a3—d4 (ta pešec je glavni adut belega); Tf8—d8; 30. Kd1—f2, Tb7—b2; 31. Te1—e2, c5—c4 (preti De7—d7, bolje bi pa bilo Ta8—d6); 32. Ta1—h1, Kf7—g8; 33. De3—e5, De7—d7; 34. Kf2—f1, Tb2—b1; 35. Te2—e1, Tb1—e1; 36. Kf1—e1, Da7—e7 (grožnje De5—b8+ in Th1—h7 mat na boljši način ni bilo mogoče braniti); 37. De5—e6+, Kg8—f8 (Df7 radi Th8+ seveda ni šlo); 38. De6—d5, Dg7—c3+; 39. Ke1—f2, Ta8—e8 (grozi mat v dveh potezih); 40. Kd3—g4, Dc3—e3+; 41. Kf2—g3, Dc3—f4+; 42. Kg3—h3, Te8—e7; 43. Dd5—c5, Df4—f6; 44. f2—g3 (Th1—e1?? Df6—h8+ in mat v naslednji potezi); Df6—h8+; 45. Kh3—g2, Dh8—c3; 46. Th1—h7, De3—e2; 47. Kg2—h3, De2—e2; 48. Th7—e7, De2—e7; 49. De5—c4 (naslednjo težko končnico Aljehtin po precizni igri dobi); De7—e1; 50. Dc4—c5+, Kf8—f7; 51. Kh3—g2, De1—d1; 52. Dc5—e2, Kf7—f6; 53. Dc2—b3, Kf6—e5; 54. Kg2—f2, Ke5—f6; 55. Db3—b6+, Kf6—g7; 56. Db6—b4, Da1—h1; 57. Db4—e1, Dh1—b2+; 58. Kf2—e3, Kg7—h7; 59. a4—e5, Dh2—d2; 60. De1—f2, Da2—d1; 61. Ke3—e2, Kh7—h6; 62. f3—f4, g5—f4; 63. g4—f4, Da1—d4; 64. Ke2—f2, Kb6—h7; 65. g4—g5, Da4—d3; 66. Dd2—d7+, Kh7—h7; 67. Dd7—c8+, Kh8—h7; 68. Dc8—e7+, Kh7—h8; 69. Kf2—e2, Da3—d2+; 70. Ke2—e3, Da2—b3+; 71. Kc3—d4, Db3—b2+; 72. Kd4—d5, Db2—b5+; 73. Kd5—d4, Db5—d6; 74. De7—b6, Da6—e8; 75. Db6—d8, Dc8—e2; 76. a5—d6, Dc2—d2+; 77. Kd4—e5, Dd2—c3+; 78. Ke5—e6, Dc8—c8+; 79. Ke6—e7, Kh8—h7; 80. Dd6—d7, Dc8—e8; 81. Ke7—e6+ in črni se je vdal, ker sedaj hoče beli izsiliti menjavo dam.

Kje je mojster-alikar?

Za usnje in vse čevljarne potrebštine dalje leson veliko izbiro kruponov, boksa, laka, ševroa, koče za rokavice Vam nudi po najnižji ceni tvorca

Franc Erjavec, založnik usnja
Ljubljana, Stari trg št. 18

Damaške torbice, aktovke, nahrbtnike, kovčke in šolske torbice stalno v zalogi.

Število in porazdelitev ljudi na zemlji

Na podlagi ljudskih štetij in cenitev so dognali, da živita danes na zemlji dobri dve milijardi ljudi. To število je pa zelo neenakomerno porazdeljeno. Dobra polovica jih živi v Aziji (nad 1100 milij.), dobra četrtina pa v Evropi (nad 500 milij.); torej jih odpaše na vsi evrazijsko celino že več kot tri četrtine, čeprav je ta celina po površini le dobra tretjina vse kopne zemlje. Komaj dobra desetina človeštva prebiva v obeh Amerikah (250 milijonov), v Afriki jih je pičlih 150 milij. in v Avstraliji z Oceanijo vred jih odpaše komaj 10 milijonov. Okrog Južnega tečaja je pa še cel kontinent Antarktika brez stalnih prebivalcev.

Car osvoboditelj

To ime nosi v zgodovini ruski car Aleksander II. (1855—1881). Ker je reakcionarni absolutizem njegovega prednika Nikolaja I. doživel v krinski vojni hud polom, je začel Aleksander II. z liberalnimi reformami. Predvsem je leta 1861 ukinitel kmetstvo nevoljništvo in postal s tem osvoboditelj ruskega kmeta. Kot svojega osvoboditelja ga slave zlasti tudi Bolgari, ki jim je v vojni s Turki leta 1877-78 priboril novo bolgarsko kneževino. Ker je pa car v notranjem vztrajal pri absolutizmu, je slednjič padel kot žrtev nihilistovskega atentata.

„Panamski škandal“

Tako zvani panamski škandal je mladi francoski republik, ki je imela še težke boje z monarhisti, povzročil precej težav. Polom delniške družbe za gradbo Panamskega kanala (leta 1888) je spravil na dan podkupljivost odličnih vladnih poslancev. Družba, ki ji je predsedoval zaslužni zgraditelj Sueškega prekopa, Ferdinand Lesseps, je prišla zaradi nepričakovanih težav pri gradnji

Frtaučku Gustl ma beseda

Jest na vem, kuga je blu u petek, tu je blu, če se na motem, ta 25. unga mesca. Kumi sem zjutri dober udperu oči, pa se m je že začel koutat. Pol se m je pa ceu dupoune kar naprej koutat. Tku sem blu pa jezen, de sem se kar tresu. Lepu vas prosem, če se človek kouta, je na more ne delat. Jest sem

mou pa glih tist dan tulk enga dela, de nistem vedu, ki se me glava drži. Tu je hedu, pa tud naroden. Kdu nek misl tku zgudi name? Za božja vola, sej vnder nistem nobenmu ne doužn. Men pa tud drug nisa. Astn za kua se m pol tku kouče, Jest sem že večkrat slišu, de če se emnu kouče, nej hitr pogruntu, kdu najnga misl. Če ta prauga zadene, pa se mu bo prec jejal. Jest sem mislu in mislu zdej na tega, zdej na unga. Pa use zastojn. Koker de blu zacupran. Se u celem mojem žeujele se m ni nkol tku koutat.

Ke sem enkat sprevidu, de na bom mogu ta prauga pgruntuat in nardit konc mojemu koucajn, sem pa hiter skoču h ta narblženmu mesari pu ena klubasa. Taka, ke se ja dubi pu metra za en groč, al pu ta noum, za pet dinarju. Če bom senu dela tala klubasa, se m more jejat koutat, sem s mislu, če me je prou ker zacupru.

Koker m je mesar zavju klubasa u ene cajtenge in sem ja pušten plaču, m je pa prec mal udlegel. Sm pa ke se m je utaseh še mal zakoucal, pa je blu spet dober za en čas. Če ja bom enkat senu, sem s mislu, bo pa čist dober.

Ke sem prou dam, sem hiter klubasa uzeu vn iz puperja in ja začeu natepavat. Ke mam pa ta navada, de pr jed zmeri kej berem, sem pa tud razvju tist puper, ke je bla klubasa not zavita, pa sem ga začeu ugledvat ud useh plati. Kar naenkrat pa zagledam prec na ta drug stran, a ta narbl debelem črkam, kar jih maja pr hiš, natiskan: »Frtaučku Gustl u Kravi dulin.« Kua sa nek tu za ene cajtenge, ke sa se spounle name? Zatu se m je menda tud koutat. Ke še mal ubračam tist pupir, ke je blu že ves ud klubase puflekan, pa zagledam, de je naš ta narbluš infurmiran dnevnik »Sluvensk Narud«. Kar dober se m je zdel, de tud name kerkat misl. Tist koucajne sem mu prec udpuetu in začeu brat. Veste, de se človek dober zdi, če pride u cajtenge. Nahter sa tku naudušen za taka reč, de nalaš lezeja na planine, de b se ubil in prišil pol u cajtenge. Noja, jest nistem glih tku naumen, de b zavile tega lazu na planine, če prou m »Sluvensk Narud« naprej meče, de mam tku trda buča, de se še zdej nistem mogu navadet sluvenak, če prou sem že tku stara iblanaka strajca, de bom hmal ncu kašne flikarije. Jest ja na morem pomagat, de m jugosluvenšna na gre u glava. Preveč eneh jeziku je u jugosluvenšni skp zmešaneh, de b se mogu en nuraln člouk usega tega navadet. Jest holt guvarim soj matern jezek in sem ga tud zmeri guvaru, nej je že kakršenkoli režim mou kumanda nad nam. Kar putrepa nej gespudi Jugosluveni s nam. Keder boja navadi krave mjaukat, tekat boma začel pa tud mi liblančani jugosluvenek guvort, preh pa ne, če se na glava pustauja.

Ke sem blu ferbčen, kuga bo še kej nouga puvedu, sem kar naprej brau, pa klubasa prgrizvou. Koucal se m pa ni nč več. Pa na vem za kua. A zatu ke sem brau, a zatu, ke sem klubasa jedu. Kar nekam dobre vole sem ratu.

Konrad Gologranc

MESTNI STA V BENIK V CELJU, Mariborska 30

prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko saprišeženi cenilec. Daje tehnične nasvete in pojasnila.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očem som je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavne skladišča

M. Hrtnjak, lekarnar, Sisak
Varujtese potvorb

Zaščitni znak

v denarne stiske, iz katerih si je upala pomagati z velikim loterijskim posojilom. Dasi so bile loterije po francoskih postavah prepovedane, je dobila družba s pomočjo podkupljenih politikov od zbornice dovoljenje za svoje posojilo. »Panamski škandal« se je končal šele spomladi 1893, tako da je bil Lesseps obojen na eno leto, bivši minister Baihaut pa na pet let ječe.

Koliko zemlje je obljudene

Danes je obljudene skoraj devet desetih celotne zemeljske površine, če vštujemo pri tem tudi morja, pušave in gorovja. V resnici pa prebiva človek stalno samo na kopnem in še tu so mu stavljeni meje navzgor kakor tudi proti severu in jugu. Zato meri površina obljudene zemlje samo okoli 100 milijonov kvadratnih kilometrov, t. j. dobri dve tretjini vsega kopnega. Vse kopno pa znaša 149 milijonov kvadratnih kilometrov od 510 milj. kvadratnih kilometrov zemeljske površine.

Zadnja Celjanka

Kot znano, je bila žena zadnjega celjskega grofa Ulriha II. Katarina Brankovičeva, hči srbskega despota Jurija Brankoviča. Po nasilni smrti leta 1456 je skušala s pomočjo svojega vojskovođe Jana Vitovca obdržati čim več možne dediščine, ki jo je cesar Friderik III. zahteval zase. Kmalu pa jo je morala prepustiti cesarju in nazadnje ji je ostal le še Krški grad, kjer je nekaj časa prebivala. Nato se je preselila v Dubrovnik, iz Dubrovnika pa otok Krf. od tam pa v furlanski Belgrad ob reki Timentu, ki ga je imela skupno z bratom v posesti. Nazadnje se je preselila k svoji sestri Mari, vdovi po turškem sultanu Mehmedu II., ki je bivala v Ježevu v Makedoniji. Dasi si je kasneje želela zopet nazaj na Slovensko, je le umrla doli v Makedoniji in bila pokopana v Konči — zahodno od Strumice.

Križanica

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12				13		14	15			
16			17		18		19	20		
21		22	23	24	25	26				
27	34				28			35		
29	30	36	31			32			33	
36	37	38		39	40	41			42	
43		44	45	46	47			48		
	49	50	51			52				
53		54		55	56			57		
	58		59		60	61	62			
63					64					

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1 kar si vsak želi, 5 egiptovski božanstvo, 7 tisti, ki jamči 12 del glave, 13 gnojna tvorba, 15 del časa, 16 svetopisemska oseba, 17 del obleke, 18 druga beseda za trčenje, 20 ni celota, 21 predlog z akuzativom, 65 industrijska rastlina, 22 del voza, 24 časovno razdobje, 26 matematični izraz, 27 tuja beseda za pripravo 28 vrsta barve, 30 strupena žuželka, 31 vrsta uteži, 32 del poraza, 37 rimski denar, 38 vrsta pesmi 40 oziralni zamek, 41 oster veter, 42 del suhe zemlje 43 morska žival, 45 trgovski izraz, 47 časovno razdobje, 48 del voza, 49 vas pri Ljubljani, 51 zmazal sne, 52 turška utež, 53 ploskovna mera, 54 druga beseda za poslanca, 55 vezalna členica, 56 možko krstno ime 57 osebn. zaimek, 58 navadni števil 6, 59 bližnji sorodnik, 61 vrsta zemlje, 63 prebivalca grškega glavnega mesta, 64 vrsta davka.

Navpično: 1 del hiše, 2 druga beseda za sirota, 3 žensko krstno ime, 4 pogojna členica, 5 pripadnik slovanskega naroda, 6 ž-n-ki glas, 7 stara slovanska pilača, 9 urejeno tanje, 10 snop slame 11 nemško romar-ko mesto ob Reni, 13 jugoslovanska pokrajina, 14 bojni prostor 17 druga beseda za dvoico, 19 druga tekočina, 65 indijanska lovska priprava, 22 del suhe zemlje, 23 rimsko prim. tno sredstvo, 25 možko krstno ime 34 italijanska reka, 35 vas pri Ljubljani, 29 druga beseda za pravor 46 žensko krstno ime, 32 domača žival 33 nadelna žuželka, 37 lesena posoda, 39 francosko mesto, 41 mednarodna literarna organizacija, 42 železna tvorba, 44 del velike Ljubljane, 46 tuja beseda za napet, 47 sple ene rože, 48 prislovno določilo kraja, 50 možko krstno ime, 52 skrajšano žensko krstno ime, 58 druga beseda za tibo, 59 druga beseda za učenje, 60 okrajšava za približno, 62 osebni zaimek.

Rešitev križanice

Vodoravno: 1 obuvalo, 7 osir, 8 Rado, 10 rek, 12 žep, 13 ol. 14 kua, 16 re, 17 atan, 19 imitacija, 20 rakot, 21 lo, 23 rak, 24 pi, 25 jok, 27 rej, 28 Aron, 30 taca, 31 aleluja.

Navpično: 1 ocel, 2 bik, 3 Ur, 4 ar, 5 laž, 6 odor, 7 opozicija, 9 operacija, 11 utakar, 14 tarat, 15 pakek 17 sir, 18 nit, 22 gora, 24 Peča, 26 kol, 27 raj, 29 ne, 30 tu,

Ali ste že poravnali naročnino?

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Dame! Gospodje!

Veliko izbiro damskih in moških klobukov

v najmodernejših oblikah — kjer se tudi izvršujejo vsakovrstna popravila in preoblikovanja klobukov — Vam nudi trdka

Rudolf Pajk, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38

POSTREZBA TOČNA — CENE ZMERNE

Službo dobe

Zastopnike

za prodajo posredniškov, brzooparilnikov, itd., išče-mo. »Persons«, Ljubljana, poštni predal 207. (b)

Izurjeno šiviljo

iščem za izdelovanje kra-vat in samovoznic. — Po-nudbe pod »Samovoznice« na upravo »Slovenca« št. 14421. (b)

Več cirkularistov in gateristov

išče žaga na Gorenjskem. Nastop takoj. Pismene po-nudbe pod »Sposoben« na upravo »Slovenca« št. P 14470. (b)

Prodajalko usnja

45—55 let staro - iščem za vodstvo trgovine. Po-nudbe pod »Celje« št. 14590 upr. »Slov.« (b)

Spretnega vrtnarja

neporočnega, sprejemno za slugo v pisarno. Pred-nost imajo večji šofira-nja. Ponudbe pod: »Vrt-nar« št. 14575 na upravo »Slovenca«. (b)

Sposobne zastopnike

za Kranj, Kranjsko goro, Jesenice in več drugih krajev išče pod zelo ugod-nimi pogoji dobro uvede-na zavarovalnica. Ponud-be na upravo »Slovenca« pod »Sposoben zastopnik I.« št. P 14623. (b)

Čevljarški pomočnik

dobro izvežban na »fleks« šivalni stroj in čistilni stroj, se sprejme v stal-no službo. Ješe, Tržič. b

Več čevljar. pomočnikov

za zbita in šivana dela, 1 gojster in 1 pripravilja-lec (Herrihter) — dobe službo. Nastop takoj. Po-gačar, Kamnik. (b)

Kleparškega pomočnika

takoj sprejem. Rudolf Miklavčič, Stična. (b)

Dva rudarska delavca

se iščeta za železni rud-nik pri Karlovcu za delo v akordu po tekočem me-tru rova ali kubiku rude. Ponudbe na: Opekarni A. Müller, Zagreb, Fran-kopanska 16. (b)

Rabimo pomočnika

ki je vajen klati kokoši. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe upravi Slovenca pod »74912/14500. (b)

Starejša kuharica

ki dobro mešansko kuha, pri pospravljanju in pe-rilu pomaga, zmožna nem-ščine, zdrava, z daljšimi spričevali, dobi stalno službo poleg sobarice pri obitelji brez otrok. - Po-nudbe »Gorenjsko 23« št. 14619 upravi lista. (b)

Kmetška šivilja

kršćanska in neporočena, ki zna dobro šivati, v sta-rosti 30—40 let se sprej-me blizu farne cerkve na deželo za stalno. Hrana in stanovanje v hiši. Po-nudbe na upravo »Slov.« pod »Mirna« 14439. (b)

Kuharica - gospodinja

se sprejme za župnišče z malim posestvom. Naslov se dobi v upravi »Slov.« pod št. 14564. (b)

Tapetnik in sedlar

Dva boljša pomočnika sprejem. Prvi vajen vseh tapetniških del; drugi vajen konjske opre-me, posebno kematov. Oba morata biti vajena samo-stojnega vodstva. Pogoji primerna kavelja. - Šipic, Kranj. (b)

Samostojna kuharica

z večletnimi spričevali, srednje starosti, zdrava, snažna, skrbna, ki bi po-magala tudi v vrtu in pri drugih hišnih delih, se sprejme k šestčlanski rodbini za Celje. Nastop takoj. Ponudbe z zahte-vo plače pod »Stal-na služba 1936« podruž-nici »Slov.«, Celje. (b)

Dva čevljar. pomočnika

dobro izvežbana, se ta-koj sprejemata. Lovro Za-gar, Lesce, Gorenjsko. b

Dekle

čedne zunanosti sprej-mem kot natakario v gostilno. Prednost imajo one, ki znajo šivati. Do-pise na podružnico »Slo-venca« v Celju. (b)

Prvovrstno kuharico

za večje gospodinjstvo - sprejemmo. Samo kuha-rica s prvovrstnimi spričevali lahko napravi po-nudbe s prepisi spričeval in referencami v nemškem jeziku in pošljejo upravi gradu Turniš, Ptuj. (b)

Organist

dobi službo 15. oktobra. Ponudbe na župni urad Stanga, p. Litija. (b)

Krojaškega pomočnika

z večletno prakso takoj sprejemmo za velike ko-made. Dolinšek Karel v Kamniku. (b)

Vodjo podružnice

v večjem kraju iščemo. Bivališče in dosedanj po-klic brez pomena! Vodja podružnice bi delal po na-vodilih ravateljstva. Gre za blagovno skladišče, ne za prodajalno. Zasluzek v določenem okolišu bi znašal do 4600 Din. Do-sedanj poklic ni nikaka ovira. Vprašati je pri: K. Tiefengruber, WIDO-zastopstvo, Maribor, Fer-kova ulica št. 9. (b)

Prodajalko

za trgovino z mešanim blagom na deželi, sprej-mem. Znati mora tudi go-spodinjiti. Ponudbe upra-vi »Sl.« pod »Glavno po-stenost« št. 14657. (b)

Služkinja

za vsa kuhinjska in hišna dela, katera je že vajena kuhe, se takoj sprejme. - Ponudbe upravi »Sl.« pod »Gorenjsko« 14646. (b)

Samsko postrežnico

za vsa hišna dela, ki je dobra kuharica, sprejem-takoj. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 14709. (b)

Sobarico

perfektno, pošteno, 26 do 35 let staro, iščemo takoj. Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod »Čista« 14626. (b)

Gospodično

iz dobre družine sprejme-va kot vzgojiteljico k 4-letni deklici. Znanje per-fektno nemščine pogoj, po-možnosti tudi italijanšči-ne. Pismene ponudbe v upravo »Sl.« pod »Trgov-ska hiša« št. 14667. (b)

Postrežnico samico

iščem. Prosto stanovanje. Plačilo po dogovoru. — Vprašati v upravi »Slov.« pod št. 14653. (b)

Dekle

ki zna kuhati in nekaj šivati, z dolgoletno prakso v dobrih hišah, dobi me-sto pri družini 2 oseb. Mesečna plača 400 Din. - Ponudbe s fotografijo na: Mielka Streicher, posjed-nica, Zemun. (b)

Službe iščejo

Krojaški pomočnik

za majhne in velike kose išče zaposlitve. — Janko Miklavc, Gorenja vas 36 nad Škofjo Loko. (a)

Šivilja

z večletnim spričevalom gre šivat na dom k bolj-sim strankam. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (a)

Rabim prodajalko

za delikatesno trgovino, in šoferja, ki je tudi me-hanik. Služba stalna. Na-stop lahko takoj. Ponud-be upravi »Slovenca« pod »5436/14728. (b)

Mizarskega pomočnika

za politirano delo sprej-mem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14737. (b)

Šteparico

izvežbano, takoj sprej-mem. Oskrba v hiši. Ma-venik, čevljarstvo, Radom-lje. (b)

Dijaški dom v Ptuj

išče prefekta

Pogoji: da je katoliškega prepričanja in da ima znanje francoščine. Na-stop službe takoj. Ostali pogoji v upravi Dijaškega doma v Ptuj. (b)

Šivilje

zmožne konfekcijskega šiv-anja, dobijo delo na dom. Damska konfekcija, Florjanska 1. (b)

Salon de Paris

sprejme šivilje pomočnice s prakso dunajskih pariških salonov. Prednost imajo z znanjem nem-ščine, francoščine. Pla-čam dnevno od 30 do 50 dinarjev. Gosposka 4/II, Ljubljana. (b)

Plačilnega natakarija

starega do 40 let, zmož-nega slovenskega in nem-škega jezika in kavelje, išče za takoj prvovrstna restavracija. - Ponudbe s sliko upravi »Slov.«, Ma-ribor pod »Strokov-ni plačilni«. (b)

Tekstilna tovarna sprejme

za takojšnji nastop 1 sa-mostojnega barvarskega in 1 samostojnega tkal-skega mojstra. - Ponudbe je poslati pod »Tekstilna tovarna 1936« podružnici »Slov.« v Maribor. (b)

Tri čevljar. pomočnike

za boljša dela vseh vrst sprejme takoj Pajfar Pe-ter, Primskovo št. 13 pri Kranju. (b)

Prodajalko

prvovrstno moč, manu-fakturstinj, iščem. Po-nudbe s prepisi spričeval in navedbo službovanja sprejema uprava »Slov.« pod »Prima« 14802. (b)

Krznarsko šiviljo

sprejem. - Naslov pove upr. »Slov.« št. 14779. (b)

Kmetško dekle

zdravo in pošteno se sprejme za vsa dela s 15. oktobrom v Ljubljani, Močnikova 13. (b)

Blagajničarka

začetnica, absolventinja trgovske šole z znanjem nemščine in lepo pisavo se takoj sprejme v trajno službo. - Ponudbe s pre-pisi spričeval pod: Steko št. 14770 upravi. (b)

Zivali

Lep psiček

dvomesečen samček — se zastonj odda v dobre ro-ke. Plašite upravi »Sloven-ca« pod »Miško« 14676. (b)

Psico bernardinko

4 leta staro, prodam. Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 14659. (j)

Pekovskega vajenca

sprejme Logar Feliks, Golnik. (v)

Šiviljstva

se želi izučiti v dobri hiši s hrano in stanovanjem štefka Lakovnik, pošta Prevalje. (v)

14 letni deček

išče mesta za brivskega vajenca. - Naslov v upra-vi »Slov.« št. 14784. (v)

Vajenec za kavarno

se takoj sprejme. Kavar-na Prešeren. (v)

Fant

se želi izučiti za knjigo-veza ali v trgovini. Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 14774. (v)

Denar

Kmečko zaščito

vse posle, informacije, obračune in revizije za upnike in dolžnike,

znižbo dolgov

Vam strokovno zadovolji-vo uredi Komerčajna pi-sarna

Lojze Zajc,

Ljubljana, Gledališka uli-ca 7. (Za odgovor prilo-žite znamke 5 Din.) (d)

Damske plašče za jesen in zimo

modne in športne, s kožuho-vino ali brez, v cenah od Din 240— do 580— v veliki izbiri nudi

F. I. GORIČAR, Ljubljana SV. PETRA CESTA ŠTEV. 29

Plašče izdelujemo tudi po meri!

Vzgojiteljica

perfektna v nemškem in slov. jeziku, z najboljši-mi spričevali, išče službo. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dobra vzgojiteljica« št. 14568. (a)

Dobra kuharica

vajena vseh gospodinj-skih del, želi službo k manjši družini ali samo-stojnemu gospodu ali go-spej. Ponudbe upravi Slo-venca v Mariboru pod: »Verna«. (a)

Kuharica

perfektna, zmožna kav-cije, vajena samostojno voditi gostilno, išče me-sto v kavi boljši gostilni ali jo prevzame na račun. Marija Grandovec, Kre-kov trg 3, Ljubljana. (a)

Vajenci

Sprejme se učenka

v trgovino z mešan. bla-gom in točilnico v mestu na deželi. Deklice od 15 do 16 let priprostih že-lezničarjev imajo pred-nost. Nastop takoj. - Na-slov se izve v upravi Slo-venca pod št. 14442. (v)

Kuharske obrti

se želi izučiti reven in pošten fant. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 14695. (v)

Učenko

za trgovino mešan. blaga, takoj sprejem. Za sta-novanje, hrano, solnino skrbje roditelji. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Bo-dočnost« št. 14649. (v)

Pekovskega vajenca

sprejme takoj pekarna Mihael Lapuh, Trnovo, Ljubljana. (v)

Vajenko

poštenih staršev - sprej-mem v manjšo trgovino na deželi. Naslov v upr. »Slov.« pod »Poštena« št. 14666. (v)

Ženitbe

Gospodično ali vdovo

starejšo, z nekaj premo-ženja, poroči takoj 60-letni vdovec, posestnik, gostilničar in upokojenec. Ponudbe nasloviti na po-družnico Slovenca v Ma-riboru pod: »Bodočnost« št. 14463. (z)

Sin hišnega posestnika

trgovca, poroči dekleta s 30 do 50.000 Din gotovine za prevzem trgovine. Po-nudbe upravi »Slov.« pod »Vknjižba« št. 14672. (z)

Starejša gospodična

z nekaj prihranki, dobre-ga srca, poroči gospoda, starega okrog 60 let, so-lidnega, najraje upoko-jenca. Pijanci in ločenci izključeni. - Samo resne ponudbe upravi Slovenca pod »Sondna jesen« št. 14798. (z)

Poštena dekle

z več desetletji želi v svrhu ženitve znanja z drž. uradnikom. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. »4«/14778. (z)

Obrt

Skungs

kakor tudi vso ostalo ko-žuho-vino prodaja in iz-deluje najugodnejše krz-nar Josip Dolenc, Sv. Pe-tra cesta 19, tel. 22-63.

Kožuho-vina

po solidnih cenah je pri-spela. - Nove izdelke in popravila izvršuje poceni

SOPER JULIJANA

krznarstvo — Maribor, Glavni trg št. 9.

Čč.

duhovnikom

se priporoča za izdelavo talarjev, salonskih obiek in drugih oblačil

Cerar Srečko

crojač Kolodvorska ul. 6

Objave

Izjava!

Gospod Henrik Bitenc, pogrebni podjetnik, Viž-marje, je pri meni naro-čil mrlški voz za pogreb Jurman iz Zg. Šiške. Ker se je pa na poti tja vsled splašanja konj voz po-kvaril, zato ni mogel priti na mesto kakor je bilo naročeno. — I. Gajšek, pogrebni podjetnik, Ljub-ljana, 1. septembra 1936.

Preklie

Podpisani preključem, da nisem plačnik za dolgo-ve, katere bi napravila moja žena Roza. Vincenc Po-kovca, Vevče, Dev. Mar. v Polju. (o)

Obvestilo

Začasna drž. uprava raz-lasčenih gozdov v Ljub-ljani se preseli s 5. okt. t. l. iz dosedanjih prostoro-v na Aleksandrovi ce-sti v nove uradne pro-store v ulici »29. oktobra« št. 24/I. (Rimska cesta). Štev. telefona 38-09. (o)

Razno

Vojaške informacije

prošnje itd.: Informacij-ski zavod, Ljubljana, Se-lenburgova ul. 7-I. (r)

Čevljarstvo popraviljalnico

sem otvoril v Vetrinjski ulici 18, Maribor. - Cene popravilov: moški tem-planci 20 Din, pete 8 Din; ženski templanci 16 Din, pete 4.50 Din; otroški templanci 12 do 14 Din. - Popraviljam snežke in vsa gumijasta popravila. RE-CEK VIKTOR. (r)

Din 20'— 12'— 3'50

Po zelo ugodnih pogojih naprodaj

več stavb. parcel

v bližini kolodvora Sent Vid-Vižmarje, primerno za trgovino ali stanovanj-sko hišo. Polovico se pla-ča lahko v hranilni knji-žici. — Istotam se odda

samsko stanovanje

Naprodaj tudi elektromotor 220 V, z 2½ HP. Poizve-se: Vižmarje 59.

Iz Jesenic

Ljudska kuhinja kupi pol vagona krompirja in pol vagona zimskih jabolk. - Službo dobi izvedenec v davčnih zadevah. (r)

Važno! - Nujno!

Lastniki predvojnih av-stro-ogrskih obveznic (rent), prevzetih po na-ših davčnih oblastvih l. 1923, naj javijo svoje na-slove na upravo »Slov.« pod »Obveznice« št. 14446. Znamko priložiti. (r)

Krojači in šivilje!

Krojno knjigo za gornja in spodnja oblačila dobite pri:

Knafelj Alojzij

Križevniška ulica, Ljub-ljana.

Žrebanje I. razreda: 13. in 14. okt. 1936

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN i DRUG

ZAGREB

GAJEVA 8

ILICA 15

1/2 srečka
Din 2001/2 srečke
Din 1001/2 srečke
Din 50

Strogo solidna postrežba!

Stanovanja

ISCEJO:
Stanovanje

opremljeno sobo in kuhinjo, event. souporabo kuhinje, isčeta za 15. oktobra mlada zakonca v središču ali severnem delu Ljubljane. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 14639. (c)

Dvosobno stanovanje

primerno za krojaštvo — isčem v bližini Ljubljane. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14639. (c)

Enosobno stanovanje

iz okolice Resljeve ceste, isče samostojna hiša. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14655. (c)

ODDAJO:
Stanovanje

4 sob, z vsemi pritliklinami in vrtom ter stanovanje 2 sob se odda za november. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 14531. (c)

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in pritliklin oddam s 1. novembrom v Rožni dolini, cesta V. št. 31. (c)

Stanovanje

tri sobe, dva kabineta — se odda za 1. november. Pralnica, Mestni trg 8. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, v novi hiši, oddam za ceno 600 Din. Vprašati: Gerbičeva 3. (c)

Odda se

komfortno petosobno stanovanje (celo nadstropje) v Gledališki ulici takoj ali za 1. november. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 14697. (c)

Stanovanje

soba in kuhinja se takoj odda eni ali dvema osebam na Zabjaku 3. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, v novi hiši, oddam za ceno 600 Din. Vprašati: Gerbičeva 3. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, v novi hiši, oddam za ceno 600 Din. Vprašati: Gerbičeva 3. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, v novi hiši, oddam za ceno 600 Din. Vprašati: Gerbičeva 3. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, v novi hiši, oddam za ceno 600 Din. Vprašati: Gerbičeva 3. (c)

Prostorno stanovanje

1- ali 2 sobno, s pritliklinami, se odda izpod v. sokopritliklinja na severni strani mesta, ob Tyrševi cesti. Polzve se v upravi »Slov.« št. 14584. (c)

Dvosobno stanovanje

s pritliklinami oddam s 1. novembrom. — Moste, Ribniška 16. (c)

Dvosobno stanovanje

oddam z novembrom. — Vprašati: Vodovodna cesta 26. (c)

Trisobno stanovanje

s kopalnico, v pritliklini vile na Opekarski cesti, se odda s 1. novembrom. Polzvedbe: gradbena pisarna, Rimska c. 2-I. (c)

Trisobno stanovanje

komfortno, pritlikline, se odda s 1. novembrom v Skrabčevi ul. 35/I. (c)

Stanovanje

3- ali 3 sobno oddam. — Kerš Alojzija, Cernetova ulica 34. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico ali brez, z vsemi pritliklinami oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14698. (c)

Lepo dvosob. stanovanje

(ena soba mansardna) s kabineto in pritliklinami oddam v mestu s 1. nov. Cena 650 Din. Naslov v upr. »Slov.« št. 14775. (c)

Dvosobno stanovanje

pri bežigradski gimnaziji oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 14781. (c)

Dvosobno stanovanje

komfortno, oddam takoj ali 1. novembra. Cesta v Rožno dolino 26-I. (c)

Stanovanje

enosobno takoj oddam za 200 Din. Zg. Siska 176, Spančeva pot. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico se odda za november. Dravska ulica št. 16, nasproti bežigradske šole. (c)

Trisobno stanovanje

se takoj odda. Ogleda se vsak dan od 1-2 na Sv. Jakoba trgu 8. (c)

Stanovanje

dve sobi s pritliklinami se odda s 1. novembrom. Sv. Petra cesta 53/I. (c)

Dvosobno stanovanje

in kabinet, balkon, vrt — oddam s 1. novembrom. Milčinskega 73, Siska. (c)

Dvosobno stanovanje

parketirano, s pritliklinami, oddam s 1. novembrom. Zvezna ulica št. 21 (pritliklinje). — Polzve se v kleti. (c)

Trisobno stanovanje

oddam takoj za 425 Din z vodo vred. Stojice 121, nasproti gostilni pri »Urbančiku«. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, kabinetom in ostalim komfortom — se odda s 1. novembrom v Jesenkovi ulici št. 4 (pri pivovarni Union). Informacije dnevno od 14. do 16. ure pri g. Delkin — Istotam. (c)

Lepo stanovanje

dve sobi, pritlikline — oddam na Dolenjski cesti št. 81. (c)

Dvosobno stanovanje

lepo, oddam z novembrom — Bolgarska ulica 17. (c)

Stanovanje

nova hiša, I. nadst., soba, kabinet, kuhinja in ostale pritlikline, pri bežigradski šoli — oddam z novembrom stranki treh oseb. — Vodovodna c. 48. (c)

Enosobno stanovanje

oddam mirni stranki z novembrom. — Hradeškega cesta 74. (c)

Podstrešno stanovanje

soba, s kuhinjo in kabineto, oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod 14648. (n)

Stanovanje

solnčno, 2 sobi, kabinet, pri tramvaju, Kodeljevo, Povšetova 15, s 1. novembrom oddam. (c)

Dvosobno stanovanje

lepo, z vsemi pritliklinami, oddam. Povšetova ul. št. 35 a, Kodeljevo. (c)

Dvosobno stanovanje

se takoj odda. Cerkvena ulica 21. (c)

Stanovanje

družinsko — takoj oddam za Bežigradom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14676. (c)

SOBE

blizu opere dobi podnevi zaposlena oseba protimali postrežbi. Pisma pod »Zajuterk« 14497 upravi »Slovenca«. (s)

Prazna soba

se odda, lepa, velika, poseben vhod, elektrika in parket, za 250 Din — na željo tudi meblirana. Privoz 11-I, levo. (s)

Opremljena soba

za dva gospoda se odda. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14623. (s)

Dve sobi

neopremljeni, oddam takoj za Bežigradom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14674. (s)

Sostanovalko

sprejem. — Kolodvorska ulica 23. (s)

Soba s štedilnikom

za dve osebi, se odda z novembrom v vili »Mido«, Zg. Siska 210, Spančeva pot. (s)

Mirno, lepo sobo

na Kodeljevem — oddam dvema akademikoma čisto poceni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14705. (s)

Soba in kuhinjo

oddam mirni stranki. — Mencingerjeva 29. (s)

Parketirano prazno sobo

s posebnim vodom, oddam boljši osebi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14690. (s)

Opremljeno sobo

s centralno kurjavo in točko vodo takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14722. (s)

Lepo opremljeno sobo

s posebnim vodom oddam boljši osebi. Florjanska 21/I. (s)

Opremljena soba

se odda. Triglavska ul. 3, Stadion. (s)

Oddam sobo

in kuhinjo mirni stranki. Ljubljana VII, Gasilski 19. (s)

Vnajem

Trgovina

s stranskimi prostori, v Slovenski Bistrici, se odda s 1. novembrom v najem. Trgovina ima šest izločb ter popolno opremljeno. Dostoj se je v teh prostorih nahajala že 26 let dobro uveljavljena trgovina s pisalnimi in šolskimi potrebščinami, knjigami, galanterijo, igračkami in drobnino. Vprašati pri Rozi Pitcheh, Slov. Bistrica, Kolodvorska 165, I. nadst. (n)

Mizarska delavnica

dobro ideoča, na razpolago. Odda se tudi stanovanje. — Račice 130, pri Zidanem mostu. (n)

Lepo vinsko klet

z založnimi, event. tudi transportnimi sodi v Ljubljani, zunaj mitnice, ugodno oddam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 14385. (l)

Odda se v najem

zaradi bolezni in starosti lastnika trgovina s kožami, obstoječa nad 50 let, v lepem trgovskem kraju, uspeh siuram. Prikladna za vse vrste trgovanja. — Osebnostni ogled ali pismeno vprašati na naslov: Petar Medur, Jastrebarsko 39, Savska banovina. (n)

Lokal v sredini mesta

oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14681. (n)

Oddam lokal

v sredini mesta. Cena nizka. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14727. (n)

Trgovina z meš. blagom

se da v najem. Polzve se: Sr. Gameljne 20, ali Ljubljana, Šmartinska cesta 26. (n)

Gostilno v Ljubljani

na prometnem kraju oddam v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14723. (n)

Lokal

v prometnem centru oddam proti primerni kupnini. Reflektant naj navede naslov in stroko pod »Prilika« št. 14739 upravi »Slovenca«. (n)

Dve veliki kleti

oddam v najem. Kuštrin, Nunska ulica 2. (n)

Gostilno

dam v najem ali na račun v Ljubljani; najbolj ugodno bi bilo za mesarstvo, ker je lokal v to svrhu pripravljen. Pismeno ponudbe pod šifro: »Gostilna in mesarija št. P 14786 upravi. (n)

Dijaki

isče stanovanje s oskrbo, pomoč pri učenju, najraje pri nemški družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14693. (D)

Dijak petošolec

isče stanovanje s oskrbo, pomoč pri učenju, najraje pri nemški družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14693. (D)

Posedstva

isče stanovanje s oskrbo, pomoč pri učenju, najraje pri nemški družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14693. (D)

Posedstva

Mlin in žaga

v dobrem stanju, na stalni vodi, na prometnem kraju v Sav. dolini napredaj. Naslov v podružnici »Slov.« Celje. (p)

Različne hiše - vile

s hipotekami, event. tudi za same vločne knjižice, imam ugodno napredaj. — Pristavec Franjo, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a, naspr. dram. gledališča. (p)

Novo vilo

v letoviskem kraju v Sav. dolini prodam ali dam v najem. Franc Kač, Latkova vas, Sv. Pavel pri Prebolu. (p)

Hišo

6 sob, pritlikline, ograjen vrt 400 m², pri Stadionu, prodam za 125.000 Din. od tega hipoteka Mestne 45.000 Din. Na željo in doplačilo tudi več vrta. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14525. (p)

Rudnik

lesnega in svetlega premoga, nedaleč od Zagreba, napredaj. Cena Din 900.000. Ni potreben ves denar. Posarja, Zagreb, Frankopanska 18. (p)

Dve stavbni parceli

polg prometne banovinske ceste, ena blizu Hribernikove tovarne, Vizmarje, ugodno napredaj. Zglasiti se: Strah, D. M. v Polju. (p)

Krasno posedstvo

v mestu Kočevju, velika hiša, pripravna za hotel, tovarna itd., gospodarska poslopja, sadovnjaki, njive, travniki, gozdovi v bližini 12 jehov, zaradi družinskih prilik ugodno napredaj. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Ugodno« št. 14499. (p)

Posedstvo

dve hiši, gostilna, mesarija, ledenica, vrt, 12 jehov sveta — napredaj. Drugo ustmeno. — Ignacij Kralj, gostilna, Sv. Vid pri Ptuj. (p)

V Savinjski dolini

prodam trgovsko hišo z dobro vpeljano trgovino mešanega blaga. Ponudbe pod »Trgovska hiša« podružnici »Slov.« Celje. p

Stavbne parcele

v Domžalah v neposredni bližini kolodvora ugodno napredaj. Polzve se v občinski pisarni v Domžalah. (p)

Lepo posedstvo s hišo

in gospodarskim poslopjem, oddaljeno četrt ure od banovinske ceste, napredaj. — Pojasnila daje: Križnik Ivan, Pistanj p. Kozjem. (p)

Majhna hiša v Kamniku

nasproti farne cerkve napredaj. Josip Janko, urar, Kamnik. (p)

Ugodna prilika

Proda se v Ljubljani v neposredni bližini centra po zelo ugodni ceni (ali pod zelo ugodnimi pogoji) večstanovanjska hiša z že vpeljano pekarijo in novim prizidkom. Moderno mehanična peč »Werner in Pfeiderer«. Ugodna prilika za peko, ki želijo z dežele priti v Ljubljano in pekov. obrt tam nadaljevati. Ker je hiša lepo donosna, je nakup tudi drugim reflektantom priporočljiv. Podrobna pojasnila se dobi osebno ali pismeno pri g. J. Milavcu, Ljubljana, Dalmatinova ulica 3/III. od 9.—15. ure. (p)

Celo hišo

sredi trga, pripravno za vsako obrt (avto podjetje), 20 km od železnice, dam v najem. — Ponudbe pod šifro: »Prilika« 14690 upravi »Slov.« (p)

Hišo

eno- ali dvostanovanjsko, v neposredni bližini Ljubljane, kupim v ceni do 70.000 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lastni dom« št. 14680. (p)

Posedstva, gostilne,

hiše, trgovine, mlne, žage — prodaja Posredovalnica Maribor, Slovenca ulica 24. (p)

Ugodna naložba

kapitala, v čezmilijonsko dobro donosno hišo, se nudi interesu, ki razpolaga s gotovino. Pristavec Franjo, Ljubljana, Erjavčeva c. 4a. (p)

Gostilna

dobro vpeljana, s vsem inventarjem, pri glavnem kolodvoru v Zagrebu, zaradi bolezni napredaj. — Promet mesečno za približno 100.000 Din. Cena 45.000 Din. — Informacije pri: Vinarna Javornik, Zagreb, Nikoličeva 10. (p)

Hišo, vilo ali parcelo

kupim s knjižicami »Kmetijske posojilnice« v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Nujno 12« 14630. (p)

Več lepih parcel

ob Tivolju in v Spodnji Šiški — prodam. Vprašati v gradbeni pisarni Battelino Angelo, Ljubljana 7, Aljaževa ul. 35. Telefon št. 33-39. (p)

Lepa stavbna parcela

na Ježici — napredaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14701. (p)

Večdružinsko hišo

v Spodnji Šiški ali v neposredni bližini tate, kupim. Ponudbe na gradbeno pisarno Battelino Angelo, Ljubljana 7, Aljaževa 35. Telefon 33-39. p

Hiša s parno pekarno

v Kranju — napredaj. Vprašanja upravi »Slovenca« pod št. 14735. (p)

Vilo

manjšo, dvostanovanjsko, blizu kolodvora v Mariboru, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 1435. (p)

Lepo vilo

novi, velik vrt, bazen itd. prodam. Pristavec Franjo, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a. (p)

Vila ugodno napredaj

Polzvedbe v upravi Slovenca pod št. 14804. (p)

Pritlikline hiša s parcelo

takoj ugodno napredaj. — Koreskega ulica 3, Maribor. (p)

Trgovsko hišo

center Ljubljane, ugodno prodam. — Pristavec Franjo, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a. (p)

Parcelo prodam

nasproti III. drž. gimnazije. — Naslov v upravi Slovenca št. 14772. (p)

Hišo

eno- ali dvostanovanjsko, v neposredni bližini Ljubljane, kupim v ceni do 70.000 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lastni dom« št. 14680. (p)

Posedstva, gostilne,

hiše, trgovine, mlne, žage — prodaja Posredovalnica Maribor, Slovenca ulica 24. (p)

Posedstvo

v bližini Ljubljane kupim. Ponudbe upravi pod

Najbolj se boste očuvali prehlada

če si nabavite

STRIC TIVAR
SPECIALIST

Rp. Tivar
Hubertus
Din 320.-
Stric Tivar

TIVAR
NEPREMOČLJIVI
HUBERTUS

TIVAR OBLEKE

Ljutomer

Mariborski Slomškovi dnevi bodo prešli v pozabljenje in ne bodo obrodili sadu, ako njih misli ne bodo nadaljevali posamezni prosvetni centri in prosvetna društva po deželi in polagoma v sleherno slovensko dušo vsajali zavest: Slomšek je bil naš veliki duhovni in prosvetni in še narodni vrtnar in povrh še svetnik. Ljutomer se je tega zavedal, zato je celo preteklo nedeljo posvetil Slomškovega spomenu. Pri proslavi je sodelovalo ljutomersko prosvetno in pevsko okrožje. Prvo pozornost je vzbudilo mogočno ljudsko petje pri oeml maši, katero je s kratkim govorom o Slomškovi svetniških potezah opravil msgr. Vreže iz Maribora. To je bilo res ljudsko petje in bi se sličenega še večkrat želeli. Prosvetni program dneva je izpolnilo slavnostno zborovanje v Katoliškem domu, kateri je bil domala napolnjen. Po pozdravu predsednika domačega prosvetnega društva je povzel besedo g. prof. Vreže in nam v jasno donečih besedah naslikal lik Slomška, velikega narodnjaka in velikega prosvetarja. Prosvetna društva so poklicana, da njegovo delo nadaljujejo. Z jasno besedo pa je drugi predavatelj g. akademik Poštuvan spregovoril v svojem predavanju o onih temnih silah, ki hočejo uničiti Slomškovo prosvetno zapuščino in po komunizmu ljudske fronte sejejo razdor in tirajo narod v bratomorno klanje. Potrebno in koristno bi bilo, da bi slična predavanja še večkrat slišali, saj bo ena glavnih nalog naših prosvetnih društev v bodočnosti, da narod pravilno poučijo o komunizmu in ga obvarujejo španske žaloigre. Poslušalci so s posebnim zanimanjem poslušali govornikova poročila o dogodkih v Španiji, saj je g. Poštuvan del letošnjih počitnic preživel nekje na francosko-španski meji. Slavnostnemu zborovanju je sledila ustanovitev ljutomerskega prosvetnega okrožja in razgovor o morebitni skupni prireditvi prihodnje spomlad. Popoldne je sledil koncert ljutomerskega pevskega okrožja. Tudi koncert je bil ves posvečen Slomškovega spomenu in proslavi Cirilmetodijskega jubileja. O koncertu samem prinese »Slovenec« strokovno poročilo izpod peresa skladatelja stolnega dekana g. dr. Kimovca, kateri se je celodnevni prireditvi sam udeležil, ker je pevsko okrožje na koncertu prvič predvajalo dve njegovi izvirni skladbi. Tudi koncertna prireditev je napolnila dvorano, saj je bil navzoč skoraj ves Ljutomer. Tako je prišla prestolnica dostojno proslavila Slomškovo nedeljo in z njo obletnico blagoslovitve prapora Prosvetnega društva, kateri nosi na eni strani sliko Slomška, na drugi pa Cirila in Metoda.

Kurje perje

naravno, lepo blago
po Din 5 kg razpo-
šilja po povzetju

Viljem Abt, eksport - Maribor

Najmanjša količina 15 kg

Naznanilo

Cenj. odjemalcem in naročnikom naznanjaja, da bova po pokojnem očetu vodila čevljarstvo obrt v Gradišču 8 in na Vodovodni cesti 5 še naprej. Priporočava se še za nadaljno naklonjenost. Potreba točna in nizke cene!

BRECELJ IVANA in ANTON, sin.

Posebno priporočljivo!

Hofmanova „Raz'aga sv. rožnega venca“

s priporočilom škofa Barage

Mehko vezana Din 10—
v platno vezana Din 15—

Sv. Terezija, Deteta Jezusa, čudodelka naših dni

Mehko vezana Din 15—
v platno vezana Din 20—

H. NIČMAN, Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

Prima orehova jedra

od 5 kg navzgor za ceno 17 Din, franco dobavlja Dezider Goldgruber, Vrbaška banovina. (1)

Voz tajsej

prodam ali zamenjam za lahkega. — Guncleje 30, St. Vid. (1)

Prodaj vinske sode

dobro ohranjene. Polzve se: A. Novak, Gosposka ul. 8. (1)

Vodno turbino

za 20 m padca, 751 vode, še nerabljeno, poceni prodam. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 14628. (1)

Kolesa

malo rabljena, nova, najboljših znamk po neverjetno nizkih cenah naprodaj pri »Prometu«, nasproti križanske cerkve.

Stara okna

dobro ohranjena, naprodaj. 2 kom. 2 delna, 8 krilna, na ven in noter, v svetlobi 100/215; 2 kom. 4 delna, 16 krilna, na ven in noter, v svetlobi 180/215; 1 kom. 3 delno, 12 krilno, na ven in noter, v svetlobi 180/215. Istotam naprodaj nekaj vrat raznih dimenzij. Informacije: Franciškanška ulica 4.

Mlekarna

na prometni točki, ugodno naprodaj. Naslov v poslovalnicah »Slovenca« pod št. 14679. (1)

Železno peč

sistem Balkan, ter razne prodajalne miže, prodam. C. J. Hamann, Ljubljana, Mestni trg 8. (1)

Za šolarje

vseh vrst obleke, pumparce, perilo itd. v največji izbiri dobite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Šivalni stroj

nemški fabrikat, pogrezljiv, z okroglim čolnikom, poceni naprodaj. — Nova trgovina, Tyrševa c. 36.

Plinsko peč

(radiator) in Brockhaus Lexikon (17 knjig) prodam. A. Kunc, Ljubljana, Gosposka 7. (1)

Zimske športne srajce

v največji izbiri po najnižjih tovarniških cenah dobite pri »Kreko«, Tavčarjeva ul. 2. (1)

Namizna jabolka

kanada kupuje vsako količino po najvišji ceni tvrdka Artur Nachbar — Radeče pri Zidan. mostu.

Mizarji!

Okovje za stavbe in pohištvo, klej itd., izberete najceneje tudi na hranilne knjižice pri »Jeklo« Ljubljana, Stari trg.

Razprodaja!

Zaradi opustitve mojega obrta razprodajam vozove, stroje, orodje, blago, usnje, barve in drugo po nizki ceni.

W. Jan, sedlar, Kolo-dvorska ul. 25, Ljubljana.

Tricikel

za invalida, na ročni pogon, naprodaj za 1800 D. Naslov: Helena Bisternik, Prevalje 20. (1)

Šivalni stroji

skoraj novi: »Singer«, »Piffat« in drugi po neverjetno nizkih cenah naprodaj edino pri »Prometu«, nasproti križanske cerkve. (1)

Prodaj novo kopalno peč

s pločevnasto banjo. — Vošnjakova ulica 6. (1)

Ia orehi

letošnji, vreča 50 kg, Din 245, Jedra Ia, bela, 5 kg 80 Din, Ia suhe slive, za-
boj 10 kg 62 Din, vreča 50 kg 230 Din, franko
voznina — razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Prodamo

Portale za trgovino
prodam. — Jos. Jagodič, Celje. (1)

Več šivalnih strojev

za čevljarje in sedlarje, dobro ohranjenih in generalno popravljenih, prodam. Prodajam tudi dobro ohranjena kopita za moške, damske in otroške čevlje v vseh oblikah. — Ant. Stefe, Kranj. (1)

Telefon 25-57

Modroce

posteljne mreže, železne mložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik, Mestni trg 13. Ugoden nakup morske trave, žimo, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Kolesa

damska in moška, se zaradi končane sezije prodajo po neverjetno nizkih cenah. Nova trgovina, Tyrševa c. 36. (1)

Prvovrstni

Stanovski premog (jak 6000 kalorij, brez žilindre in smradu) dostavljam na dom vsako količino.

100 kg od 32 Din

Maribor

Kopališka ulica 10
Telefon 27-14, nasproti mestnega kopališča.

Kislo zelje, repo

in sarmo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni dobavljam vsako množino Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 81, tel. 35-39. (1)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Kotel za žganjekuho

in krampi naprodaj. Stariška ulica 33. (1)

Dve lončeni peči

dobro ohranjeni poceni naprodaj. Koritkova ulica št. 3. (1)

Šivalni stroj

z okroglim čolnikom poceni naprodaj. Kladezna ul. 26, Trnovo. (1)

MODNO VOLNENO BLAGO

za damske obleke in plašče

SVILA IN VSE DRUGO BLAGO

Velika izbira, nizke cene!

R. MIKLAUC

»pri škofu«

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica

Medarska ulica

Pred škofijo

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani

se pripravljajo bledim in slabotnim osebam.

Premog,

drva, oglje dostavlja na dom

Bartol Anton,

Tyrševa 46, telefon 35-40.

VINA

iz

Centralne vinarne

v Ljubljani

bodo zadovoljila Vaše

pivce najbolj!

Krojaški šivalni stroj

zamenjam ali prodam za

Singer (ženskega). Stu-

denec 24. D. M. v Polju. 1

Ljudska samopomoč

reg. pomožna blagajna v MARIBORU, Grajski trg št. 7, I. nadstr.

Poverjenišstvo: Ljubljana, Tyrševa cesta 34

naznanja smrtnih slučajev svojih članov v mesecu avgustu 1936.

LORBEK Simon, posestnik, Maribor, Radvanje.
MASTNAK Alojz, rud. paznik-upok., Trbovlje.
MRAVLJE Franc, posestnik, Zabražnik, p. Žiri.
FISTRAVEC Marija, prevzitarica, Placarovi, p. Moškanjci.
LORBEK Anton, delavec, Gor. Sv. Kungola.
HLEP Antonija, prevzitarica, Topolšica.
BRACIC Alojz, posestnik, Maribor — Pobrežje.
HERLAH Marija, zasebnica, Paka, p. Velenje.
KOTNIK Ignac, revident drž. žel. v pok., Maribor.
KISLINGER Ferdinand, tov. upravitelj v pok., Tržec.
MUSCHA Johann, posestnik in gostilničar, Maribor.
KERBEU Apolonija, zasebnica, Spod. Podgorje.
PURKAT Ivana, prevzitarica, Obrenovac.
ZAVERNIK Jožef, davčni uradnik v pok., Maribor.
URBANCIC Marija, poštna upraviteljica v pok., Ljubljana.
BLAZEK Anton, posestnik, Orešje, p. Ptuj.
ŠKRABEC Valentin, zasebnik, Selovec, p. Meža.
CAMERNIK Vinko, kamnoseški mojster, Celje.
LONČARIČ Terezija, prevzitarica, Trnava.
KLOBUČAR Gera, prevzitarica, Središče ob Dravi.
DRAGANIČ Lucija, zasebnica, Maribor.
FARKAS Janez, šolski ravnatelj v pok., Maribor.
MURSEC Franc, prevzitar, Biš, p. Sv. Boltenk v Slov. goricah.
TOMAZIČ Andrej, šolski upravitelj v pok., Ljubljana.
KLANCIC Rozalija, posestnik, Sv. Peter pri Gorici.
KRISTAN Helena, prevzitarica, Blato pri Pliberku.
VENGAR Janez, rudar v pok., Sv. Marjeta.
LIKAR Janko, odvet. sollicitator, Ptuj.
OKORN Jožef, posestnik, Šmarjeta, p. Vojnik.
ŠTANDEKAR Marija, posestnica, Pesnica.
ROBIČ Jožef, posestnik, Pohorje, p. Hoče.
KRAVARIC Anton, prevzitar, Sv. Peter pod Sv. gorami.
BERTOLD Marija, zasebnica, Maribor.
SAVERNIK Helena, želez. vdova, Studenci pri Mariboru.
MEDVED Ivan, prevzitar, Sv. Peter pod Sv. gorami.
IRGOLIC Rozina, soproga poštnega inšpektorja, Maribor.
HANTZMAN Katarina, prevzitarica, Lokovica, p. Meža.
DERŽANIC Blaž, prevzitar, Stari grad, p. Videm ob Savi.

Po vseh umrlih se je izplačala pripadajoča podpora v skupnem znesku 252.080 Din.

Kdor še ni član »Ljudske samopomoči«, naj zahteva brezobvezno in brezplačno pristopno izjavo!

Blagajniško načelstvo

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

dobite vsa pojasnila glede inseratov!

Tam lahko plačate tudi naročnino za »Slovenca«

Ljudska posojilnica

v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar le pri njej naložen popolnoma verno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

ZAHVALA

Za vse iskrene izraze sožalja, ki smo jih prejeli ob prezgodnji smrti našega nad vse dobrega očeta in soproga, gospoda

IVANA CENCELJA

posestnika v Tremerjih

se zahvaljujemo vsem, ki so nam ob tem težkem trenutku stali ob strani. Posebno pa se zahvaljujemo častiti duhovščini za tolažbo v boleznih in spremstvu na zadnji poti, posebno še gosp. dekanu msgr. dr. Krulcu za v erce segajoče poslovilne besede bo odprtem grobu, gg. zdravnikom, čč. šolskim sestram, pevcem, županu in obč. odboru Sv. Kristof pri Laškem, številnim zastopnikom oblasti in uradov, vsem darovalcem cvetja in vencev ter vsem ostalim, ki so našega dragega pokojnika v tako častnem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Vsem skupaj še enkrat iskreno: Bog plačaji!

Tremerje pri Celju, dne 3. oktobra 1936.

ZALUJOČI OSTALI.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam žalostno vest, da je danes ob 15 umrla moja draga žena

Neža Breznik po domače Matijevc v Lučah

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, 5. oktobra ob 10 dopoldne na domače pokopališče.

Nepozabno pokojnico priporočam v molitev in blag spomin!

Luče, dne 3. oktobra 1936.

Zalujoči soprog FRANC BREZNIK, trgovec in posestnik.

Samo milimeter korekture na Vašem nosu oplemeniti črte Vašega obraza v neslu-
teni meril Zakaj Vam greni življenje grd nos!
Z aparatom „Orthodor“ odpravite sigurno
skriviljen, debel, širok, dolg, sedlast, top, gr-
bast nos itd. Orthodor se da precizno pora-
biti za vsako obliko in velikost nosu dame,
gospoda in otroka. Cena Din 90.—.

Rdečko nosu in obraza odstranite da-
nes zelo enostavno s specialno kremo za
bledico »A«. Lonček Din 50.—.

Prhaj, srbež, izpadanje las prepreči
uspešno biološka kura 4 preparatov. D. 100.—
Temna polt! Odlično orehovo olje »Bru-
noi« za sončenje - sport. Izdatna stekle-
nica Din 12.—.

Renomirane specialitete Schröder-Schenke
se dobivajo pri parfumeriji in kozmetiki
„OMNIA“ odd. I/6

ZAGREB, Gunduličeva ul. 6/1. - Telefon 97-67.

Posiljamo po pošti z doplačilom poštne.
Zahtevajte brezplačna navodila in ilustrirani
katalog.

SPET JE SEJEM PRI TVRDKI KRISPER

Krijte Vaše potrebščine sedaj, ker dajemo **samo v
tem času** kot vsako leto poseben popust od **10%**.
Dnevno od 3. do 6. popoldne kino predstave za otro-
ke v spremstvu odraslih.

Nikdo Vas ne bo vprašal, če kupite kaj ali ne

Tvrdba

F. FAJDIGA sin

zaloga pohištva in mizarska delavnica

se je preselila začasno

v Večovo ulico št. 8,
ter se cenj. občinstvu najtopleje
priporoča. — Sprejema vsa v
to stroko spadajoča naročila. —

PLAŠČI

Nepremočljivi hubertusi
pelerine
raglani
lovski suknjiči
površniki
obleke

DAMSKI PLAŠČI
najnovejših krojev

DOMAČE DELO

SOKO OBLEKE

KLAVIRJI!

V zalogi tudi zmeraj preigrani klavirji
in pianini
Zelo zmerne cene! — Prodaja na
ugodna mesečna odplačila!
Vsakovrstna popravila in ugaševanja
strokovnjaško!

M. ROPAS - CELJE

Stalna zaloga prvovrstnih
svetovnih znamk, kakor:

„STINGL“
„HOFMANN“
„FÖRSTER“
„PETROF“
„EHRBAR“

Zdraviliški in kopališki kompleks „NEPTUN“ v KAMNIKU.

last Kopališke družbe, obstoječ iz pol dogotovljene dvonadstropne glavne zgradbe (preje »Kurhaus«),
ene večje renovirane in ene manjše vile, renoviranega zimskega in letnega kopališča, starega parka in
drugih manjših zgradb, ter zemljišče (skupaj 18.000 m²), elektrika, se bode v kratkem prodal na dražbi
pri najnižjem ponudku izpod Din 1.000.000 po posameznih objektih, ev. skupno. Informacije daje lastnica
Kopališka družba v Ljubljani, Beethovnova 14.

Oskrbite si

za Vaše leposl.
znanstvene
in druge knjige
primerne
preproste ali fine

Poslužite se

za vezavo revij:
Dom in Svet,
Mladika,
Ilustracija,
Zena in Dom

trpežne vezave

originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

F. Z. Z. O. Z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

Golša, nabrekel vrat

Je obolenje ščitne žleze, ki se mora pravo-
časno zdraviti, ker se sicer delovanje tega
važnega organa v svoji funkciji kot zaščita
proti strupom vse preveč preprečuje, zaradi
česar lahko nastopijo neprijetni, a čisto tudi
nevarni pojavi.

Zdravniška znanost je dognala, da so soli, ki
vsebujejo jod, pri raznih oblikah golše iz-
redno učinkovite. Številni bolniki so ugotovili,
da uporaba našega zelo preprostega

domačega zdraviljenja s pitjem
nagel, zadovoljiv, povsem neškodljiv vpliv na
bolezen. Vsakdo, ki je bolan na golši, ima
nabrekli vrat, otečene žleze, naj zahteva našo
knjižico, ki jo vsakomur

popolnoma brezplačno

posiljemo. Zadoštuje dopisnice. Poštno zbirni-
mesto:

Ernst Dasternack, Berlin S. O.
Michaelkirchplatz 13, Abt. P. 110.

Naznanilo preselitve!

Obveščam svoje cenjene odjemalce, da sem se
preselil iz Hrenove ulice 17 ter

odpri krojaško delavnico

na Krekovem trgu št. 8 ter se cenj. odjemalcem
toplo zahvaljujem za dosedanje naklonjenost in se
še nadalje priporočam cenj. občinstvu.

Ludovik Virnik, modno krojaštvo
Ljubljana, Krekov trg št. 8

DAMSKI SALON
BALIGAČ, NEBOTIČNIK III

se priporoča za izdelavo plaščev, kostumov
in oblek, na razpolago najboljši francoski in
angleški furnali. — Cene zmerne.

Zima prihaja!

**Plašče, obleke in zimsko
blago** dobite najceneje pri nas!
Trgovski dom, Maribor

Užaloščeni sporočamo, da nas je za-
pusila za vedno naša nad vse ljubljena
hčerka

ANDREJKA

Na zadnji poti jo spremlimo v pone-
deljek, 5. oktobra ob pol 3 popoldne
iz hiše žalosti, Topniška ulica 12, na
pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1936.

Globoko žalujoci:

Pristov Sonja roj. Accetto, mati;
Pristov Andrej, oče; Jelka, sestrice
in ostalo sorodstvo.

Potrni globoke žalosti naznanjamo
vsem sorodnikom, prijateljem in znani-
cem žalostno vesti, da je Vsemogočni
poklical v lepše življenje našega lu-
bega soproga, očeta, starega očeta,
tasta, svaka in strica, gospoda

FRANCA KOKOTA

Pogreb dragega pokojnika se vrši
danes ob 16 iz mrtvašnice na pokopa-
lišču na Dobrežju.

Sv. maša zažalostna se bo darovala
v ponedeljek ob 6 zjutraj v magdalen-
ski župni cerkvi.

Maribor, dne 3. oktobra 1936.

ZALUJOČA RODBINA.

Zahvala

Ob težki izgubi našega ljubega, nad
vse dobrega moža, očeta, tasta in sta-
rega očeta, gospoda

Ivana Lubeca

se za iskrene izraze sočutja in poklo-
njeno cvetje, kakor za nevino častno
spremetvo na njegovi zadnji poti, naj-
lepše zahvaljujemo.

MARIJA LUBEC, soproga,
rodbini dr. LUBEC in dr. ZEMLJIČ.

Pozor, hišni posestniki v Studencih pri Mariboru!

Sresko načelstvo Maribor, desni breg,
je z dekretom odobrilo dimnikarskemu mojstru
KORAZIJI FRANCU, Ruska cesta 6, da izvršuje
v rajonu pokojnega Viljema Grögera dimnikarska
dela tako dolgo, dokler se ne podeli koncesija
novemu mojstru. Pred šumariji se varujte!

Za skladišče in pisarno

v Zagrebu iščemo kavcije zmožnega
skladiščnika. Naslov pri upravi. Št. 14.569

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd.
kupujejo po najvišjih dnevnih cenah
Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana

Nad 750 predstav

je bilo v pretekli sezoni 1935/36 na katoliških
ljudskih odrih v Sloveniji. Toda

samo 30 odstotkov

teh predstav je bilo po izbiri iger res
neoporečnih.

Založba ljudskih iger,

ki deluje po namenih Prosvetne zveze,
hoče in mora

dvigniti

vrednost ustvarjanja po naših ljudskih odrih,
poglobiti vse naše igranje, izpolniti način
podajanja.

**Vsak javni
in prosvetni delavec**

bi moral poznati njena izdanja,

vsak oder

val igralci in igralke bi morali biti naročniki:

»Ljudski oder«

List za poglobitev našega igranja. Glasilo
odrov Prosvetne zveze. Letno 6 zvezkov.

Naročnina letno Din 40.—, najmanj 10 izv.
na skupni naslov pa Din 30.—.

Redna izdanja

obsegajo revijo »Ljudski oder« in štiri igre,
vse skupaj velja letno **samo Din 60.—.**

Za 1936/37 izidejo:

Ljudske igre, zv. 17-20:

Duhovna igra:

A. Šuster Drabonjak, »Trpljenje Gospodovo«,

Narodna igra:

N. Kuret, »Jurij Konjacek«,

Socialna igra:

F. S. Finžgar, »Nova zapoved«,

Vesela igra:

C. Goldoni, »Zdrava na vas«.

»Ljudskega odra« prvi zvezek (predbožnični
čas: praznik Kristusa Kralja, misijonska ne-
delja, spomin J. E. Kreka, koroški dan, pri-
morski dan) je že izšel.

Drugi zvezek izide 15. oktobra (božični čas:
adventna proslava, Miklavžovo, osmi decem-
ber, božičnica, koledovanje, izseljenska ne-
delja, papeževa proslava).

Naročite se takoj!

Zahtevajte brezplačni prospekt!

Založba ljudskih iger, Ljubljana,

Zarnikova 16

(komisijska zaloga
pri Jugoslovanski knjigarni, Ljubljana).

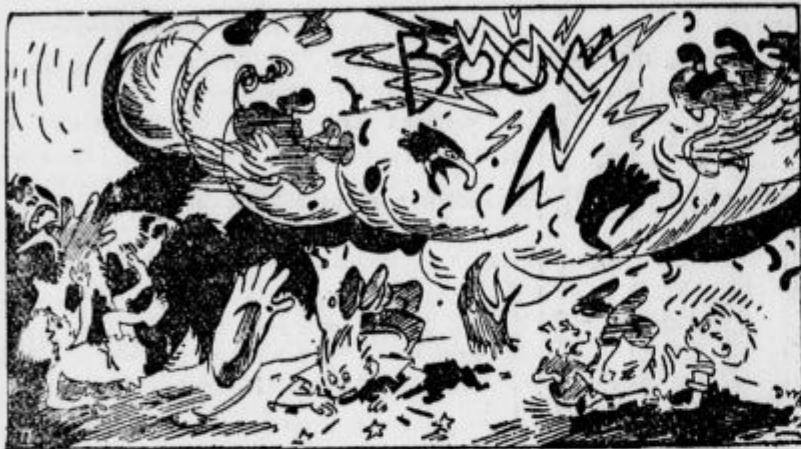
Tinček in Tonček v Atlantidi

173.

Tinček uporabi blisk.

Celo gorila, ki nikoli ni izgubila poguma, se je ob pogledu na to gosto krdo zračnih pošasti zgrozila. Komaj je bila enemu ptiču kos — kako naj se postavi v bran deseterim?
Ko je Tonček videl, da je tudi gorili pošel pogum, je v smrtnem strahu stisnil iz grla:
»Izgubljeni smole!
In res je vse kazalo, da bodo zračne pošasti naše znanke raztrgale na drobne kose.
V tem hipu najhujše stiske in smrtne nevarnosti pa se je Tinček spomnil bliska, ki je med tem pozabljen ležal na tleh. Hitro se je sklonil, ga pobral in ga z vso močjo vrgel v leteče pošasti.

In se je zabliskalo in zagrmelo, kakor da je sodni dan. Tinčkov blisk je napravil med orjaškimi ptiči strašno razdejanje: drug za drugim so popadali ubiti na tla. Zračni pritisk je bil tako silovit, da so se tudi naši trije dečki z gorilo in Mukijem vred preukucnili na tla, a zgodilo se jim ni ničesar.
»Živijo! Zmaga je naša!« je zakričal Tinček med tem, ko je z nosom ril v zemljo. Njegovemu zmagovalnemu klicu se je pridružila še gorila, ki je zatulila, kolikor so ji dala pljuča:
»Vau-huuu!»

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je naš iskreno ljubljani, srčno dobri soprog oziroma oče, sin in brat, gospod

ANTON MODIC

posestnik in gostilničar

včeraj zvečer ob sedmih po dolgi, zelo mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 43. letu svoje dobe, mirno v Gospodu zaspal.
Nepozabnega pokojnika pospremimo na zadnji zemski poti na domače pokopališče jutri v nedeljo 4. oktobra ob štirih. Priporočamo dušo blagega rajnika v pobožen spomin.
Na Rakeku, dne 3. oktobra 1936.

Zalujoča soproga Josipina roj. Meden s sinčkom in hčerko.
Janez in Marija Modic, starši.
Matija, brat. Ivanka, Marija, Franca, sestre.

SLOVENEČ, dne 4. oktobra 1936.

Blago za zimsko suknjo.
hamnami, športni čaroli
za rine oblike

Velika izbira, nizke cene

R. MIKLAUČ „Pri Skolih“

Ljubljana
Lingarijeva ulica - Medar-
ska ulica - Pred školijo

BOSCH-SERVICE

izvršujem vsa popravila ma-
gnetov za avtodynamo, za-
ganače (Anlasser) ter vso
električno napeljavono avto-
mobilnih in mototokih. Lastne
naprave za polnjenje akumu-
latorjev. Vedno v zalogi vse
tovrstne Bosch-proizvode.

J. KRALJIČ

Ljubljana, Gosposvetska c. 13. Tel. 2535.

Zelo ugodna prilika

Proda se hotel „Palace“

najlepši hotel na Jadranu, s prostranskim parkom in lastno obalo. Posedstvo leži ob najlepšem mestu Kaštelanske rivijere. Hotelska zgradba sestoji iz kleti s kuhinjo, prtiličja, visokega prtiličja, prvega in drugega nadstropja, manzarde in podstrešja. Ima 25 sob, dvorano za restavracijo, verando in vse nujne stranske prostore. - Hotel ima tekočo vodo iz vodovoda, lastno kanalizacijo in električno razsvetljavo. - Zraven hotela se nahaja vila. Sestoji iz kleti, prtiličja, prvega nadstropja in stavbenega podstrešja. Ima 9 sob, vodovod in električno razsvetljavo. - Površina parka je 23.561 m², zasajen z različnimi rastlinami, drevjem in palmami.

Lastno pristanišče in kopališče s tuši. Lastna hotelska oprema, telefon, pošta, brzovoz, železniška postaja, držav. cesta. Nahaja se v neposredni bližini Splita. - Zasebna licitacijska cena je dva milijona 800.000 dinarjev.

Prodaja se bo vršila v Glavni podružnici Državne hipotekarne banke v Splitu, dne 9. novembra 1936.

Natančne informacije pri Glavni podružnici Državne hipotekarne banke v Splitu.

ZAHVALA. Ob prerani smrti naše ne-
pozabne hčerke

IVANKE

učenke VII. r. narod. šole v D. M. v Polju
se za številne izraze sočutja, kakor tudi
za vence in cvetje iskreno zahvaljujemo.
Najbolje se zahvaljujemo Prost. od-
seku gas. čete »Zadobrova-Sneberje«,
čč. duhovščini, posebno ge. Likarjevi in
součnikom, šolski mladini za gniljivo
pečje, ter vsem, ki so jo spremenili na
njeni zadnji poti.
Zadobrova, 4. oktobra 1936.
Zalujoča rodbina Klešnik-ova.

Parketne deščice, trstje za strope,
asfaltno strešno lepenko, bitumenjuto za
izolacijo, bitumen, lesni cement,
karbolinej, strešni lak

in razna izolacijska sredstva proti vlagi dobite najceneje pri trvdki
JOS. PUH, Ljubljana Gradaška ulica 22
Telefon štev. 25-13

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrovana zadr. z neomejeno zavezo
Miklošičeva cesta št. 6
(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po
najugodnejši obrestni meri.

Nove vloge, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%.

Lokomobila 35/50 K. s.

fabrikata Wolf, rabljena a v prav dobrem stanju se poceni
proda. — Ogleda se lahko med obratom. Kopitarna Winkle,
Sevnica ob Savi.

Zahvala

Ob težki izgubi naše ljube mame, stare mame, tašče, sestre in
tete, gospe

Antonije Kovač roj. Plajter

ki nas je dne 29. septembra po kratki bolezni, previdena s svetimi
zakramenti, za vedno zapustila, se najiskrenee zahvaljujemo vsem,
ki so nam ob težki uri stali ob strani in nam lajšali našo neizmerno
bol. Posebno pa se zahvaljujemo g. dr. Arniku za njegovo požrtvo-
valno skrb, č. g. vikarju Zalarju za lepe tolažilne besede, dalje
vsem darovalcem krasnega cvetja, ter onim, ki so našo drago ne-
pozabno mamo spremenili k večnemu počitku.

Hrastnik, dne 2. oktobra 1936.

Rodbine: Kovač, Pšeničnik, Kavsar, Plajter, Pirkar.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem žalostno
vest, da je naš ljubljani oče, stari oče in praded, gospod

Bratovž Anton

sinoči v 88. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb dragega nam rajnika bo v nedeljo, dne 4. oktobra ob
petih popoldne z Vidovdanske ceste 9 na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 3. oktobra 1936.

Zalujoče rodbine:
Gastrau, Fraňo, Božič in Dolenc.

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ OD PAULINA

ker si hočemo s poštenim delom, solidnimi cenami in postrežbo pridobiti zaupanje in stalnost
Konfekcija PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg št. 5

Alja Rahmanova:

Tovarna novega človeka

Roman.

»Tanja,« jo je prekinil tovariš Vladimirov v nje-
nem razmišljanju. »Zakaj mi prejle nisi odgovorila?
Veš, moram te popolnoma prevzgojiti. V tebi je še pre-
več starih, preživelih nazorov, v tvojih možganih tiči še
vsakovrstna verska šara. Osvoboditi se moraš vsega te-
ga in postati res svobodni človek brez predsodkov!
Starejši sem vendar od tebe in sem že toliko ljudi
spreobrnil k našemu komunističnemu nazoru. Upam, da
tudi s teboj ne bo predolgo trajalo! Ali se strinjaš?
»Strinjam se!« je odgovorila Tanja in su krepko
stisnila roko, ki ji jo je ponudil. Mislila pa si je pri tem:
nočem sicer govoriti, da bom jaz prevzgojila tebe; toda
storila bom to — o tem si lahko prepričani!

29.

Vest o Tamarini bolezni, za katero je zvedela pre-
cej pozno, je napravila na Ano Ivanovo globok vtis. Še
istega dne je spravila skupaj sveženj različnih jedi in
odšla v blaznico.

Klinika za umobolne je bila izven mesta v nekem
zanemarnem vrtu in je obstojala iz več velikih stavb,
ki so bile bolj podobne zaporom kot pa bolnišnici. Ano
Ivanovo so peljali na majhen hodnik, določen za spre-
jemanje obiskov, in nekaj minut pozneje privedli k njej
Tamaro. Obklečena je bila v belomodro črtasto haljo, na
glavi pa je imela zavezano belo ruto, ki ji je segala glo-
boko na obraz. V rokah je svaljkala kos papirja in z
njenega obraza ni bilo moči razbrati, ali je spoznala

svojo obiskovalko. Ana Ivanova ni vedela, kako naj bi
jo nagovorila, in je dolgo premišljala, preden je našla
primeren začetek.

»Kako se počutite?« je slednjič sočutno vprašala.
Tamara se je napravila, kot da ne sliši.

»Zakaj pa ima ves obraz razpraskan?« se je obr-
nila Ana Ivanova k strežnici.

»Oh, tako,« je odgovorila ta. »Neka druga bolnica
ji je hotela vzeti ogledalo, pa sta si zaradi tega skočili
v lase.«

Ko je zaslišala Tamara besedo ogledalo, je počasi
potegnila iz žepa majhno zrcalo in pričela v njem ogle-
dovati svoj obraz. Na prav poseben način je počasi kro-
žila z glavo sem in tja. Nenadoma se je v njenih pote-
zah zarisal strah in s krepko kretnjo je potisnila ogle-
dalce v žep, da si je lahko z obema rokama pokrila obraz.

»Gotovo vas boli glava,« je vprašala Ana Ivanova
dalje.

Tamara je molčala in pretekle so mučne minute, ki
so se vlekale počasi kakor ure.

»Tukaj sem vam prinesla peciva!« je končno spravi-
la iz sebe Ana Ivanova, medtem ko je vstajala.

Tamara je sedela dalje in ni napravila niti naj-
manjše kretnje. Ana Ivanova ji je položila zavoj v na-
ročje, a Tamara se tudi za to ni zmenila. Strežnica je
vzela zavitek in obljubila, da ji bo dala peciva; ome-
nila je, da sicer tako nima dosti pomena, ker Tamara
skoraj ničesar ne uživa in se sploh za nič ne zmeni.
Ana Ivanova je dala strežnici bogato napitnino in jo
prosil: »Prosim vas, tovariš, pazite dobro nanjo, tako ne-
srečna je!«

»Tu pri nas imamo sploh same nesrečneže!« ji je
odgovorila ta. »No da, saj je mirna in nimamo nič proti
njej. Le drugi bolniki jo mučijo. Trideset pacientov ima-
mo v eni sobi, mrzlo je tudi in mnogi morajo ležati kar
na tleh. Toda, saj je vseeno. Ona tako nič ne opaža,
kar se dogaja z njo!«

Ana Ivanova je zapustila bolnico. Vso pot do doma
je tiho jokala.

30.

Med pripadniki sekte »božjih ljudi« je vladalo ve-
liko razburjenje. Med njimi se je razširila vest, da je
prišel v mesto znameniti pridigar Pavel Maksimovič
Obuhov, ki namerava sklicati shod, na katerem bo po-
ročal o stanju njihovega gibanja v drugih krajih, nato
pa hoče voditi duhovne vaje. Njurka je že mnogo sli-
šala o njem in ga je pričakovala z največjo nestrpnostjo
kot vsi njeni sovorniki.

Zbranih je bilo mnogo ljudi, dosti več kot običajno,
in med njimi tudi nekaj novih iz »Tovarne novega člo-
veka«, ki so se v zadregi stiskali ob stenah.

Pavel Maksimovič Obuhov, ali kakor so ga na krat-
ko klicali »brat«, je bil mož srednje postave, s svetlimi
gladkimi lasmi in kratko brado. Njegov obraz je imel
neko posebno, bledosivo barvo. Modrikaste ustnice in
temne oči — eno oko je imel manjše od drugega —
so mu dajale nek skrivnostni videz moža, ki nikdar ne
pove vsega, kar ve. Držal se je dostojanstveno in umir-
jeno in je govoril z mehkim, pojočim glasom. Vsi so ga
poznali kot drznega, strastnega govornika, ki se niti naj-
manj ni bal nevarnosti, katerim je bil izpostavljen, in
vsi so bili prepričani, da bi ga ne mogla nobena grož-
nja in nobena muka odvrniti od oznanjevanja božje be-
sede.

Celoletna naročnina na:
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.- ali mesečno Din 11.-
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 156.- ali mesečno Din 13.-
Jugoslovanska knjižarna
Kosmos.